

**Utrecht
University**

Dutch vs. English: A Qualitative Study
into Reading Preferences of Young
Dutch Women

Angela Kroes | 6270387

MA Literature Today

Supervisor: Dr. Kila van der Starre

Second reader: Dr. Jeroen Salman

MLA 7 Referencing System

17.339 words

Saturday 11 February 2023

Abstract

In 2022, Dutch adolescents generally preferred to read English-language fiction over Dutch-language fiction in their pastime. This Master's thesis investigates which factors contribute to seventeen and eighteen year-old Dutch women's preference for English fiction, and what this predilection might imply about the cultural capital of the Dutch and English language respectively. Through eleven in-depth interviews, this study shows that the respondents' genre preferences, opinion on translations, social media use, experiences with the Dutch and English literature curriculum, and – to a lesser extent – engagement with film and television – all contribute to a preference for English fiction. The cultural capital of Dutch and English manifests itself in objectified form: respondents perceive a greater diversity of genres available in English, which is attributed with high cultural capital. Additionally, the respondents desire authenticity and therefore prefer to read the author's own words. Dutch translations of original English-language works are imbued with low cultural capital as a consequence. The underlying cause that drives the five factors, and consequently the attribution of cultural capital, is the hyper-central position of the English language vis-à-vis Dutch as a peripheral language. This study adds to academic discourse surrounding the reading preferences of Dutch adolescents, yet ample scope for future research into Dutch genderqueer adolescents and *vmbo/mbo* students remains.

Contents

1.1 A Personal Note	5
1.2 Crowded English Sections: Observations from Dutch Bookstore Employees	7
1.3 Reading Motivation and Reading Development throughout Adolescence	8
1.3.1 Reading Motivation and Self-Determination Theory	8
1.3.2 Stages of Reading Development: From Preschool to Adolescence.....	9
1.4 <i>Ontlezing</i>, or 'de-readification'	11
1.4.1 A Definition of <i>Ontlezing</i>	11
1.4.2 Historical Background.....	12
1.4.3 Consequences of <i>Ontlezing</i>	13
1.4.4 Counter Measures to <i>Ontlezing</i>	14
1.5 Literature Review	14
1.5.1 Genre and Content Matter	15
1.5.2 Film, TV and Social Media	15
1.5.3 Dutch Literature Curriculum vs. English Literature Curriculum	15
1.5.4 Dutch Translations of Original English Works	16
1.5.5 Other.....	17
Chapter 2. Theoretical Framework	19
2.1 The International System of Translations: A Core-Periphery Structure	19
2.2 The Dutch Literary Field in 2022	21
2.3 Pierre Bourdieu: (Cultural) Capital	23
2.3.1 Capital	23
2.3.2 Cultural Capital	23
2.3.3 Agent	25
2.3.4 Consecration.....	25
2.3.5 Legitimation	25
2.3.6 Agents of Legitimation.....	26
2.3.7 Legitimizing Authority	26
Chapter 3. Methodology	27
Chapter 4. Genre	29
4.1 The Variety of Available Genres	29
4.2 Escapism	33
4.2.1 A Desire for Escapism vs. An Aversion for Dutch Works.....	33
4.2.2. Studies vs. Pastime & Literary vs. Emotional Appreciation	35
Chapter 5. Dutch Translations of Original English-Language Works	38
5.1 The Role of English-Language Proficiency	38

5.2 Literal Translations.....	39
5.3 A Desire for Authenticity.....	41
5.4 Aesthetic Appreciation: Dutch vs. English.....	41
Chapter 6. Film and Television.....	43
6.1 The Variety of Available Genres and the Centrality of the English Language.....	43
6.2 English-Language Film and Television & Language Preferences.....	44
Chapter 7. Social Media.....	46
7.1 Book Recommendations.....	46
7.2 The Online Hegemony of English.....	47
7.3 BookTok: Disappointments and Prejudices.....	48
Chapter 8. Dutch and English Literature Curricula in Secondary School.....	51
8.1 Opinions on the <i>Leeslijst</i>	51
8.1.1 Reading as Entertainment.....	51
8.1.2 Reading Levels.....	52
8.2 Literature Classes.....	53
8.2.1 Teachers' Influence.....	53
8.2.2 English Literature Classes.....	54
Conclusion.....	55
Discussion.....	58
Bibliography.....	62
Appendix 1. Interview schedule.....	67
A.....	70
B.....	77
C.....	84
D.....	91
E.....	99
F.....	105
G.....	111
H.....	118
J.....	125
K.....	130

Chapter 1. Introduction

1.1 A Personal Note

I am a native speaker of Dutch and I usually prefer to read in English. This came about gradually. My parents signed me up as a member of our local library when I was only a kindergartner and could not yet read. During our regular visits I was allowed to choose and borrow whatever Dutch picture book I liked, which I happily did. After overcoming some initial difficulty with reading in primary school, I became an avid reader of Dutch children's books. Reading was one of my main pastimes after school, which it remained when I started secondary education at *havo*¹ level in 2009. In 2010, after I had finished my first year of secondary school, I enrolled as a *vwo*² student. I was aware *vwo* students read complete English-language books for their English classes, so in order to prepare myself I set out to read my first ever English book over summer break. I was thirteen years old at the time, and had already acquired fairly good English-language skills by watching English-language television with Dutch subtitles and by playing video games throughout my childhood, so I read it without any major difficulties.

English soon became my favorite subject because I was good at it. I enjoyed grammar lessons, writing and speaking exercises, and book quizzes. Feeling motivated by the 2012 film adaptation, I devoured *The Hunger Games* (2008-2010) book series by Suzanne Collins and by the same token I picked up *The Fault in Our Stars* (2012) by John Green. My book choices had gradually steered away from the Dutch-language market, but this was by no means indicative of an underlying aversion for what was on offer in my mother tongue. In fact, in a

---

¹ *Havo* is short for *hoger algemeen voortgezet onderwijs* which can be translated as 'higher general secondary education'. According to *Rijksoverheid*'s webpage "Hoe zit de havo in elkaar?" the *havo* course lasts five years and is a base requirement for students who want to enroll in a *hbo-opleiding* after their graduation. *Hbo* stands for *hoger beroepsonderwijs*, or 'higher education'.

² *Vwo* is short for *voorbereidend wetenschappelijk onderwijs* which can be translated as 'pre-university education'. According to *Rijksoverheid*'s webpage "Hoe zit het vwo in elkaar?" the *vwo* course lasts six years and is a base requirement for students who intend to go to university after their graduation.

higher year of secondary education I read J. Bernlef's *Hersenschimmen* (1984) for my Dutch classes and I was fascinated by its increasingly abstract and fragmented narration. Similarly, Joost Zwagerman's *Vals licht* (1991) appealed to me because the reader gets to know the protagonist intimately. Nevertheless, the works I read for my English lessons took center stage: the unmistakably distinct narrator in *The Catcher in the Rye* (1951) by J.D. Salinger, William Golding's allegories for biblical events in *Lord of the Flies* (1954) and John Steinbeck's life-like dialogues in *Of Mice and Men* (1937) made me aware of the many layers that fictional works consist of, insomuch that English-language literature became a special interest and Dutch literature faded to the background. In 2021, I completed a BA degree in English Language and Culture and had lost clue of what was on offer in the Dutch section of my local bookstore.

Although relatively few Dutch adolescents go on to study English, recent Dutch newspaper coverage (De Jong; Leeuwis; Van Gelder; "Jongeren") shows that I am not an outlier in my preferences: many Dutch adolescents who enjoy reading in their spare time admit a preference for English-language fiction over Dutch-language fiction. Questions that naturally emerge from this phenomenon are: why do numerous Dutch adolescents who enjoy reading in their pastime favor English works over Dutch works? What does this imply about the status of the English and Dutch language respectively?

In order to find an answer to these questions, this Master's thesis is structured as follows: current reading trends observed by bookstore employees are further discussed in section 1.2. I explain the phenomenon of *ontlezing*, or de-readification, its ramifications and counter measures in section 1.4, followed by a literature review, main research question and sub-questions in 1.5. Chapter 2 outlines my methodology and in chapter 3 I explain my theoretical framework. Throughout this thesis I use quotations from Dutch-speakers to

contextualize my research and illustrate my findings. I translated these quotations myself. The original Dutch sentences can be found in corresponding footnotes.

For clarification, the definition of 'reading' used in this thesis is: reading for one's own enjoyment, unless indicated otherwise. Specifically physical books. A 2021 study by Qrius for *Stichting Lezen* found that 64% of adolescents between the ages of twelve and twenty years old who enjoy reading in their free time mostly read physical books (20). This is significantly higher than e-books, which only 24% of adolescents make use of, as well as audiobooks, used only by 12% of adolescents (20). The latter two media are therefore excluded from this thesis.

1.2 Crowded English Sections: Observations from Dutch Bookstore Employees

In an interview with NOS in April 2022, local bookstore *Waanders in de Broeren* in Zwolle saw the need to expand its English section from three bookshelves to its own separate floor in a few months' time ("Jongeren"). The reason for this rapid expansion according to *Waanders* bookseller Caroline Bosch: "Entire herds of teenagers come here in groups of six, seven, sometimes eight at a time. Some groups that come here explain the plot of books to one another or they show each other screenshots on their phones"³ ("Jongeren"). In October 2022, Olaf Leeuwis, employee of an English bookstore in The Netherlands, stated that for the past year and a half he has seen "herds of giggling teenage girls"⁴ (Leeuwis) enter the store on a daily basis searching for English books. Their topics of interest: "...a homosexual prince, a murder, teenage love or a saccharine summer love in Italy. Preferably, the covers are decked in sparkles, designed with bright colors and bear a sticker that says 'seen on BookTok'"⁵ (Leeuwis). Erica Nagelhout, Cary Richards and Lucy Qing's 2022 market study found that Dutch adolescents aged 12-24 years old more often read books in English (86%) than in

---

³ "Hele kuddes jongeren komen hier binnen. Zes, zeven, acht tegelijk. Ik zie ook groepjes die elkaar uitleg geven over boeken of die elkaar screenshots laten zien op hun telefoon"

⁴ "...hordes giechelende tienermeisjes..."

⁵ "...een homoseksuele prins, een moord, een tienerliefde dan wel een zoetsappige zomerliefde in Italië. Het liefst zijn de omslagen hiervan bedekt met glitters, felle kleuren en een sticker met 'seen on Booktok' erop"

Dutch (75%) (13). Their increasing interest in the English written word is consequently reflected in sales as well: in 2020-2021 English Young Adult Literature (YAL) saw its turnover double from €3 million to €6 million whereas sales of Dutch adolescent fiction remained stable at €3 million (Van Gelder).

1.3 Reading Motivation and Reading Development throughout Adolescence

This section looks at how adolescents progress in their reading development as they grow older. First, I define the different types of reading motivation. Second, I list the stages of reading development from birth to adolescence.

1.3.1 Reading Motivation and Self-Determination Theory

Motivation can be defined as the set of convictions that drive people to carry out certain behaviors (Stichting Lezen 9). When it comes to reading, a distinction is made between two different types of motivation: intrinsic motivation and extrinsic motivation (9). One can speak of intrinsic motivation when a person considers an activity enjoyable, interesting and positively challenging in and of itself. For instance, "...a child who reads books because they like to get absorbed in a different world"⁶ (10). Performing the activity itself is thus the end goal (10). When a person reads a book as a means to achieve a different, external goal, such as strengthening their reading abilities or getting a good grade, then extrinsic motivation is what drives their behavior (10). Intrinsic motivation is found to have a positive influence on reading development: "intrinsically motivated children and adolescents keep reading and maintain a positive attitude towards reading" (10). Extrinsically motivated children and adolescents, however, will only read out of necessity. Their reading skills are weaker than their peers', and they read less frequently as well (10).

---

⁶ "...een kind dat een boek leest omdat het graag opgaat in een andere wereld"

Intrinsic motivation is caused by three components that, together, form the self-determination theory: a feeling of competence, autonomy and connection. When someone feels confident they will be able to read the text laid out before them, they will feel more motivated to read it. Autonomy can add to intrinsic motivation too, by letting children decide what they want to read or what they would like someone else to read to them. Additionally, "[b]ecoming involved in the way assignments are constructed and reading and literature lessons are taught stimulates a sense of autonomy too"⁷ (10). Connection, for instance by reading together and talking about texts together, can strengthen reading motivation as well (11).

1.3.2 Stages of Reading Development: From Preschool to Adolescence

Stichting Lezen describes five key moments of reading development throughout childhood and adolescence: preschool and kindergarten – also known as grade 1 and 2 in The Netherlands – grade 3 and 4, grade 6, the first year of secondary education, and midway through secondary education. Children in preschool and kindergarten are regularly read to by an adult will develop a head start in their language development as opposed to children who are not read to on a regular basis. The ramifications of the latter scenario can be felt in grade 3 and 4: these children will likely find reading difficult, which means their motivation to read will diminish. By the time a child reaches grade 6 they should be able to read fluently, but some still struggle and need more practice in order to reach that level of competency. Around this time, they also develop a preference for audiovisual media which could supplant pastime-reading lest the enjoyment reading can bring is not actively stimulated (12-13). The first year of secondary education can be characterized by puberty. Adolescents develop new interests and they are less inclined to take advice from adults. It is also an in-between phase: they have

---

⁷ "Ook inspraak bij de invulling van verwerkingsopdrachten en lees- en literatuurlessen stimuleert het gevoel van autonomie"

often outgrown children's books, but they are not familiar with alternative works or genres. The gap between reading for school and reading for one's own pleasure widens (13). Moreover, twelve to sixteen year-old adolescents are typically in search of their own identity and want to be able to relate to a protagonist who is facing the same challenges as them (53). When adolescents enter the *bovenbouw*⁸ they are introduced to the *leeslijst*⁹, or reading for the Dutch literature curriculum. They are not as free to choose the books they like as they were on the *onderbouw* level (13), thus the concept of intrinsic versus extrinsic motivation comes into play here as well. Sixteen to twenty year-old adolescents typically seek more psychological depth and are interested in reading about societal issues, but not all of them will have arrived at that stage yet. *Bovenbouw* students can therefore be a highly heterogenous group in terms of reading preferences.

Helma van Lierop-Debrauwer & Neel Bastiaansen-Harks' 2005 study *Over grenzen: de adolescentenroman in het literatuuronderwijs* argued that the transition from reading adolescent literature to literature for adults is too rigorous for pre-graduate classes of *havo* and *vwo* (52) who are formally introduced to the concept of literature – and the aforementioned *leeslijst* – in the *bovenbouw*. Literature for adults, Van Lierop-Debrauwer & Bastiaan-Harks state, is too far removed from what adolescents know in terms of content matter, structure and style, which complicates discussion and comprehension of texts (52). Adolescent literature could therefore potentially function as a bridge until adolescents are ready to arrive at reading

---

⁸ Dutch secondary education is divided in two stages: *onderbouw* and *bovenbouw*. According to *Rijksoverheid's* webpage "Wat is de onderbouw van het voortgezet onderwijs?" the *onderbouw* period covers the first three years for *havo* and *vwo* students. The *bovenbouw* covers the final two years of the *havo* course and the final three years of the *vwo* track.

⁹ *Leeslijst* can literally be translated as 'reading list'. Every *havo* and *vwo* student needs to read a set number of books in order to successfully complete the Dutch course. *Havo* students are required to read eight works (Witte 28) whereas *vwo* students read twelve works, three of which need to have been published before 1880 (29). Dutch literary history is a mandatory part of the program for *vwo* students (29) whereas it is optional for their *havo* peers (28). The books selected by the students have to meet a standard of "recognized literary quality" (29) and it needs to be an original Dutch-language work. Book recommendations for the *leeslijst* can be found at lezenvoordelijst.nl

and comprehending literature for adults (52). This would be more in line with the general phases of reading development explained in the previous paragraph. As of 2022, 38.9% of *havo* teachers of Dutch in secondary education allow YAL to be featured on the *leeslijst* for students in class four and five whereas 32.4% of *vwo* teachers of Dutch only allows YAL in class four (Ackermans 27). One of the reasons to allow YAL, according to teachers, is indeed its potential to form a bridge to literature for adults. Teachers who forbid YAL say it is unsuitable for *bovenbouw* students and that there are opportunities to recognize oneself in the story and characters in literature for adults as well (31). Joke Brassier, founder of *klassiekersindeklas.nl*, or 'classics in the classroom', argues for a different approach that would have *onderbouw* students be introduced to Dutch literary classics too instead of reserving that material for *bovenbouw* students exclusively. According to Brassier, all students deserve a good literary education which cannot begin early enough. Evidently, there are widely different approaches to conducting a qualitatively sound literary education that will continue to evolve over time.

1.4 *Ontlezing*, or 'de-readification'

In this section I discuss various sub-topics related to *ontlezing*. Sub-section 1.4.1 provides the definition of *ontlezing* I utilize for this research. Next, I provide a brief historical background in 1.4.2, followed by the consequences of *ontlezing* and the counter measures that are taken against it in sub-sections 1.4.3 and 1.4.4 respectively.

1.4.1 A Definition of *Ontlezing*

A formal denotation of the Dutch term *ontlezing* reads: "a phenomenon that shows that the act of reading is carried out more infrequently"¹⁰ ("*Ontlezing*"). A general definition of *ontlezing* such as this does not distinguish between different types of reading, which, as Wim

---

¹⁰ "het verschijnsel dat er steeds minder wordt gelezen"

Meeus pointed out in 2002, is crucial in order to discuss the topic of *ontlezing* properly. If reading is defined as "engaging with written text"¹¹ (28), then adolescents in 2002 have actually grown to read more over the course of 25 years due to them staying in secondary education longer compared to previous generations (28). Qrius' 2021 study for *Stichting Lezen* shows that adolescents engage with written text outside of school as well: 59% of adolescents between the ages of twelve and twenty spends sixty minutes or more every day reading messages on WhatsApp or social media (16), and 74% spends sixty minutes or more every day reading subtitles while watching a film or playing video games (16). If reading is defined as a pastime activity with a focus on books, however, then a degree of *ontlezing* can indeed be detected compared to previous generations of adolescents since 1975 (Meeus 28). Therefore, when I utilize the term *ontlezing* in this thesis, I do so in the context of reading as a pastime activity with a focus on physical books and e-books.

1.4.2 Historical Background

Ontlezing is by no means a recent development. In 1955, Dutch adolescents were more fervent readers than older generations (Raukema et al. 9). When pop music rose to popularity and access to television and film became widespread from ca. 1975 onwards, The Netherlands' cultural landscape became more varied. In other words, in deciding what to do in their spare time adolescents had more options to choose from besides picking up a book, thus marking a watershed between the zenith of interest in Dutch literature between 1955 and 1975, and the slowly decreasing interest in reading that was to develop (Van Rees et al. in Dorleijn & Van Rees 248). In 2021, adolescents between the ages of twelve and twenty years old dedicated 14 minutes per day to reading in their spare time ("Leescultuur").

---

¹¹ "het tot je nemen van geschreven tekst"

1.4.3 Consequences of *Ontlezing*

Despite the issue of *ontlezing*, adolescents not think reading unimportant. On the contrary: in 2021 all adolescents agreed that reading is essential to learn Dutch, improve one's general level of education, learn about the world and acquire critical thinking skills (Qrius 12). Nonetheless, 45% believed reading is dull and another 44% said it takes too much effort compared to other activities (12). Moreover, they believed not enough happens in books and that other activities are more enjoyable (17-18). The consequences of infrequent reading habits are undeniable: in 2009, the Programme for International Student Assessment (PISA), a worldwide study conducted by the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), showed a little under 20% of Dutch fifteen year-olds can only understand texts belonging to the bottom two reading comprehension categories. These categories task the reader to retrieve information explicitly mentioned in the text. This percentage rose just past 20% in 2018 (OECD 2019: 90). This will inevitably affect the way they can participate in society as adults. More recently, *onderbouw* students on *vmbo*¹² and *havo* level exhibited a decrease in the size of their Dutch vocabularies (32) whereas the vocabularies of *onderbouw vwo* students remained stable (32). On average, Dutch reading skills dwindled in 2020-2021 (29). Importantly, their English reading skills remained stable the past few years, and their English vocabularies have expanded during two COVID-19 lockdowns (36). Teachers suspect an increased engagement with streaming services and video games during lockdown lies at the root of this (Nationaal Programma Onderwijs 18).

---

¹² *Vmbo* is short for *voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs* which can be translated as 'lower secondary professional education' ("vmbo"). According to *Rijksoverheid's* webpage "Hoe zit het vmbo in elkaar?" there are four different subsets of *vmbo* education, all of which last four years. *Vmbo* is a base requirement for students who want to enroll in a *mbo-opleiding* after their graduation. *Mbo* stands for *middelbaar beroepsonderwijs*, or 'professional education'. According to *Rijksoverheid's* webpage "Wat is de onderbouw van het voortgezet onderwijs?" the *onderbouw* stage covers the first two years of secondary education for *vmbo* students. The *bovenbouw* covers the final two years.

1.4.4 Counter Measures to *Ontlezing*

A myriad of Dutch organizations dedicate campaigns, literary prizes and literary activities to spark adolescents' interest in reading. *Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek* (*Stichting CPNB*), The Netherlands' central marketing agency for the Dutch literary field that operates nation-wide, aims to promote Dutch books among people of all ages by organizing campaigns year-round. *CPNB* specifically aims to combat *ontlezing* among adolescents with the *Boekenweek van Jongeren*, a week dedicated to sparking an interest in reading in fifteen to eighteen year-olds by promoting Dutch books that speak to their tastes and experiences ("Over"). *De Jonge Jury* (or Young Judges), a literary prize created by *Stichting Lezen* and *Passionate Bulkboek* and awarded for the first time in 1998, aims to ensure twelve to sixteen year-old students enjoy reading and are able to form an opinion on the books they read. Notably, only original Dutch works are eligible for nomination since 2017 ("Over de Jonge Jury"). Another example is *De Weddenschap*, or The Bet: a campaign that challenges *vmbo/mbo* students to read three Dutch books within six months' time ("Elfde") so that they may gain positive reading experiences and improve their Dutch language-skills ("Meer"). Evidently, *ontlezing* is of high concern to the Dutch literary field and many different strategies are put into place to combat it.

1.5 Literature Review

Although Dutch adolescents' general preference for English-language fiction and non-fiction is regularly written about in newspaper articles, academic studies on this topic are, as of 2022, still scarce. I explain the general factors that determine adolescents' preference for English and use quotations from newspapers to help illustrate them.

1.5.1 Genre and Content Matter

Lars Beckers' 2022 BA thesis on Dutch BookTok users' appreciation of Dutch books versus English books reveals many BookTok users' dislike for Dutch fiction as they believe these books always center around the same topics, namely disloyal husbands and nagging women (22). De Jong reports a similar sentiment felt among adolescents: Dutch literature is thought to be about "problems", meaning characters who struggle with themselves. According to the teenagers De Jong spoke to, life is already difficult enough, they would rather not read about it. These BookTok users also perceive the fictional representation of minority groups to be better and more inclusive in English fiction (29). Interestingly, Beckers found that Dutch BookTok users read English-language books more often than Dutch-language books, but the latter receive positive reviews more frequently. A possible explanation could be the assumption that Dutch books are generally not good, making outliers worthy of a mention on BookTok (25-26).

1.5.2 Film, TV and Social Media

Dera further notes teenagers' preferred books are translated books that are part of a larger media culture, aimed at young readers (8). The implication of this is that books adapted for TV and film play a role in their reading choices.

1.5.3 Dutch Literature Curriculum vs. English Literature Curriculum

Beckers reveals many Dutch BookTokers' have a distaste for the *leeslijst*. According to Beckers, these TikTok users point to the *leeslijst* for their infrequent reading behavior and claim school is the only reason they read Dutch (22). Dutch BookTok users prefer Dutch books that are short and easy to read, which Beckers suggests could be related to weaker reading skills in Dutch and higher self-efficacy in English (29). Jeroen Dera and Nienke van Doeselaar's latest study on the reading preferences of fourth year *havo* and *vwo* students

points to the English literature curriculum for a possible explanation as they found that 63.1% of their respondents recommended books that were originally published in English (7).

1.5.4 Dutch Translations of Original English Works

In their 2022 market survey, Nagelhout et al. recently revealed the tip of the iceberg of the various reasons behind reading in languages other than Dutch. They point to a crucial, unexplored layer in this discourse, namely the status of the Dutch and English language. An earlier paragraph of this research proposal explained adolescents in general read in English more often than in Dutch, and when they prefer to read in a foreign language they elect English. 41% of adolescent respondents say they would rather read a book in the language it was originally written (32), 27% says non-Dutch – so mostly English books – are more enjoyable than Dutch books (29) and 24% claims certain titles feel more familiar in a language other than Dutch (29). Especially Dutch translations of original English works are thought of negatively: 21% claims the quality of translations falls short. According to one respondent: "The translation doesn't tell the story the way it was originally written"¹³. Another claims: "Sometimes a story is more beautiful in its original language than in its Dutch translation"¹⁴ (31). In their view, Dutch translations appear to be lacking the essence of the original work; unable to approximate the author's style. In other words, a book's original English edition is its true, unassailable form, whereas its Dutch translation is regarded as B-list quality. This implies that, when it concerns translations, the Dutch language ranks lower in status than the English language. Beckers' and Dera & Van Doeselaar's findings also suggest a discrepancy in appreciation of, and preference for, either language.

---

¹³ "Vertaling vertelt niet de manier hoe het boek oorspronkelijk geschreven is."

¹⁴ "Het verhaal is soms mooier in de originele taal dan vertaald in het Nederlands."

1.5.5 Other

Other reasons to opt for English books include the lower price at which they are sold (Beckers 27-28). Dutch books are subject to the *wet op de vaste boekenprijs*, or the 'fixed book price law' to prevent price competition between booksellers and ensure the promotion of a broad range of books ("Vaste"). English books, on the other hand, are not subjected to this law.

Research Question

The academic studies outlined in the previous section lead to the following research question and corresponding sub-questions:

Among those who can be categorized as book worm, which factors contribute to seventeen and eighteen year-old Dutch female *havo/hbo* & *vwo/wo* students' preference for reading English fiction over Dutch fiction, and what does their predilection imply for each language's cultural capital?

A detailed explanation as to why I chose to interview this specific demographic is given in chapter 3 on methodology.

Sub-questions

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in either Dutch or English?
2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?
3. How do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinions of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English?
4. How does social media inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?
5. How do the interviewees' opinions on the Dutch literature curriculum and English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

Chapter 2. Theoretical Framework

The findings of this thesis are analyzed in the context of three key concepts. Firstly, Johan Heilbron's 1999 article on the core-periphery structure of the international literary translation system. Secondly, studies by Bax et al. and Gaston Franssen into the state of the Dutch literary field in 2022. Thirdly, the concept of cultural capital by Pierre Bourdieu. The core-periphery structure of languages is subject to change due to ongoing processes of globalization and digitalization. Consequently, literary fields of peripheral languages such as Dutch are bound to be influenced by central languages that become more widely spoken due to these processes. Additionally, the amount of cultural capital attributed to languages within the core-periphery structure may likely change as well.

2.1 The International System of Translations: A Core-Periphery Structure

Different appreciations of Dutch and English and a preference for the latter as expressed by Dutch female adolescents indicate there are underlying power dynamics at play. In a 1999 study into the structure of translation flows between language groups, Johan Heilbron stated that the international translation system is a hierarchical structure with central, semi-peripheral and peripheral languages (433). On the definition of centrality, Heilbron explains that "...a language is more central in the world-system of translation when it has a larger share in the total number of translated books worldwide" (433). Around 1980, over 40% of all translated books worldwide were translated from English, making it the most central language in the system (434). At that time, the other central languages were French, German, and Russian, albeit with a significantly smaller share than English. Each of those three languages totaled around 10-12% of the international market for translations (434), placing English in a "hyper-central" (434) role rather than merely a central position. In 1978, the world's semi-peripheral languages included Spanish, Italian, Swedish, Polish, and Czech and all possessed

a portion of 1-3% of the total number of translated books worldwide (434). The peripheral languages, each of which possessed less than 1% of the total market share, included Chinese, Japanese, Arabic, and Portuguese (434). Interestingly, the position of a language in the international translation system and its number of speakers do not always correspond. Spanish, Chinese and Arabic, for example, are widely spoken languages yet they occupy a peripheral position. Long-term historical developments determine the position of a language over-time, as exemplified by Heilbron through the rise of English as a central language and the relative decline of French (434). Importantly, the world translation system is therefore not static, but dynamic (434).

The degree of centrality shows that translations flow more from the core to the periphery than vice versa (435). As an indication, Heilbron explains that "[i]n the UK and the US less than 5 percent of all published books are translations, a figure that has hardly changed since 1945" (439). When the article was published in 1999, in countries with peripheral languages like Dutch, 25% of all published books consisted of translations (439). In 2019, the total share of translations out of all books published in The Netherlands had risen to 38.1% (Valentin 440). The following quote rings true: "[t]he core of an international cultural system has the highest status; it is carefully observed, followed and emulated, and at the same time it is much less oriented towards products and producers from outside the centres" (Heilbron 439).

Although Heilbron's research focuses solely on translations rather than book sales of foreign-language books, the ubiquity of the English language and the consequences for peripheral languages such as Dutch cannot be discarded. When a peripheral work receives international recognition – or lack thereof – its reputation is altered in its country of origin (437): works that do not enjoy international fame will see their standing in the indigenous canon undermined, and vice versa (438). With English as a hyper-central language, the original gatekeepers of the Dutch literary field – publishing houses – are increasingly

dependent on translations for their revenue. Moreover, in order for original Dutch publications to acquire a high status, they also depend on how well these works are received in countries with central languages. In this current climate, the role of Dutch publishing houses is diminishing, and in today's world of increasing globalization and digitalization, that role is likely to remain subject to change.

2.2 The Dutch Literary Field in 2022

The structure of the Dutch literary field is researched in the first chapter of Gillis J. Dorleijn & Kees van Rees' 2006 monograph *De productie van literatuur: het literaire veld in Nederland 1800-2000*. The authors state that the field is a collection of literary institutions, organizations and agents that are involved in the material and symbolic production, distribution and consumption of literature (15). Literary works, the authors state, do not obtain status, worth and ranking solely through the author's merits. These qualities are mostly shaped by agents fulfilling their specific role in either symbolic or material production: the former is carried out by critics and teachers, amongst others, the latter is accounted for by publishers, book stores and book clubs. Within the confines of their own institutions, these agents comment on the qualities of texts, by which they contribute to the overall consensus on the work and its prescribed status. Dorleijn & Van Rees sought more insight into the processes of symbolic production and how they relate to material production through their mutual dependency (18). With Pierre Bourdieu's field theory as their foundation, the authors created a grid representing the Dutch literary field at the end of the 20th century. It is divided into three sections: material production at the top, distribution in the middle, and symbolic production at the bottom (19). The field's agents are categorized according to the role they fulfill. In 2022, Sander Bax, Jeroen Dera, Anne Oerlemans and Kila van der Starre questioned the grid's adequacy to describe the current Dutch literary field, now shaped and altered by globalization and digitalization (169). They showed the internet has enabled new institutions to emerge –

most of them consumer-based. Instagram and Wattpad are part of both the distribution process as well as symbolic production. Self-publishing can be viewed as part of the production and consumption processes, and reading communities such as Goodreads and *Hebban* contribute to symbolic production as they lend the reader a "literary-critical voice"¹⁵ (169). Additionally, as many newspaper articles point out, the role of BookTok is undeniable. With its power to turn decade-old books such as *The Song of Achilles* (2011) by Madeline Miller into bestsellers (Leeuwis), the platform contributes to symbolic production. Dorleijn & Van Rees' grid, the authors argue, is too homogenous, top-down focused and book-centric (172). Firstly, it does not take into account that various actors in the field can straddle multiple processes at once, and, secondly, because the grid excludes consumers entirely. Bax et al. have shown that consumers contribute to the field in a bottom-up fashion. In order to visualize the field in a way appropriate for the 21st century, the authors propose a grid that centralizes circulation, since top-down and bottom-up processes cross each other (177). Gaston Franssen questions whether such a reconceptualization would offer sufficient leads for further research (258). Instead he proposes a reconceptualization of the field that returns to the foundations of Pierre Bourdieu's field theory: socio-economic positions are defined by cultural tastes. Cultural tastes – without passing judgement – are determined by economic, social, and cultural capital (259). Bourdieu's definition of field prioritizes objective relations between field positions. A field is ruled by power dynamics between field positions, that are, in turn, determined by their underlying amounts of capital. It is not about socio-empirical relations of material and symbolic production, consumption and distribution as Dorleijn & Van Rees explained.

---

¹⁵ "literair-kritische stem"

2.3 Pierre Bourdieu: (Cultural) Capital

In this section I define the Bourdieuan terms I use for my data analysis.

2.3.1 Capital

Capital can be defined as accumulated labor that has a certain prestige attached to it. It exists in material form – money, objects, etc. – and embodied form, which I explain in more detail in section 2.3.2. A person, or groups of people, can appropriate that labor in order to fortify their position in a certain social space, or field (Bourdieu 1989: 120). Capital exists in three forms: cultural, economic, and social. This thesis focuses on cultural capital and occasionally draws on the concept of economic capital as well.

2.3.2 Cultural Capital

Elements of culture such as books, paintings, skills, music, diplomas, and social etiquette are all imbued with greater or lesser prestige. Cultural capital, then, is the accumulation of prestige embedded in these cultural elements and appropriated by agents to fortify their social position in a certain social space. Similar to other forms of capital, cultural capital serves as "social energy" (120) that determines an agent's position in a certain field.

The amount of prestige embedded in cultural elements is determined by three factors. Firstly, the timespan required to achieve mastery over it (125). Secondly, the rareness of their occurrence. For example, the ability to read in a world of analphabets (125). Thirdly, the monetary value associated with them (129).

Cultural capital exists in three forms: embodied, objectified, and institutionalized (123). Embodied cultural capital exists in and on the human body. It is literally "[t]he culmination of culture in embodied state" (125). Embodied cultural capital pertains to skills one has learned over time, for instance a high level of English proficiency as a non-native

speaker, as well as social etiquette and clothing. Over time, embodied cultural capital develops from an external factor into a core characteristic of one's being. In other words, it becomes a habitus (125). The elements that become part of one's habitus are closely linked to the cultural capital of one's family members as well. While not as easily transferable as economic capital, cultural capital is still transferable between family members (128). For instance, if parents do not take their child to the opera – a form of high cultural capital – than the child will be less likely to develop a predisposition for opera later in life. It will not have become part of their habitus to enjoy high forms of culture. Objectified cultural capital means capital in the form of objects such as books or paintings (128), and institutionalized cultural capital means capital in the form of diplomas, degrees and titles (130).

Cultural and economic capital are closely linked as well. Members of social classes who need to spend most of their time earning a living wage – economic capital – do not have much time to invest in the cultivation of cultural capital. Conversely, being in possession of much economic capital leads to cultural capital since the less time one has to spend earning a living, the more time can be spent on the pursuit of cultural capital (129). Economic capital also leads to cultural capital in terms of sales numbers: an author that sells well gains much traction which can elevate their status and prestige (Bax et al. 175-76).

Importantly, the notion of cultural capital is not meant to pass judgement on people's tastes and behaviors, as was briefly touched on in section 2.2. As explained by Franssen:

What Bourdieu wants to show is that members of lower social classes usually do not have the *means* to turn to this type of cultural consumption [of high cultural elements]: they own less economic capital (and will therefore, for instance, be less likely to buy an expensive ticket to the opera), less social capital (which consequently means they will know fewer people who can advise them about or guide them during the opera

showing) and less cultural capital (which means they will not possess the required experience to discern which showings count as good or bad) (259)¹⁶.

I utilize the term cultural capital solely to analyze what degree of prestige – greater or lesser – is attributed to the Dutch and English language, and to discuss the difference in status between various books and genres.

2.3.3 Agent

An agent can be a person, groups of people or an institution that occupies a position within the hierarchical structure of a field depending on the amount of cultural, economic and social capital they possess (Bourdieu 1989: 172). For instance: an author, or agent, who has won multiple literary prizes possesses a greater amount of capital than an author who has not, and therefore occupies a stronger position in their literary field.

2.3.4 Consecration

Consecration is a term to define the degree of cultural capital attributed to an agent or work (Bourdieu 1971: 24). For example, brick-and-mortar bookstores such as *Donner* in Rotterdam possess a high degree of consecration whereas the book section at a local drug store has a low degree of consecration. In the remaining chapters of this thesis, I speak of high cultural capital or low cultural capital when the degree of consecration arises in a discussion.

2.3.5 Legitimation

Legitimation entails the processes by which an agent or work acquires a low or high degree of cultural capital (Bourdieu 1971: 24).

---

¹⁶ "Wat Bourdieu wil laten zien, is dat de leden van lagere klassen doorgaans niet de mogelijkheden hebben om überhaupt tot zo'n vorm van cultuurconsumptie over te gaan: ze hebben minder economisch kapitaal (en zullen daardoor niet snel een prijzig operakaartje aanschaffen, bijvoorbeeld), minder sociaal kapitaal (en zullen bijgevolg minder mensen kennen die hen adviseren over, of begeleiden bij, het operabezoek) en minder cultureel kapitaal (waardoor ze niet de vereiste ervaring hebben opgedaan om te kunnen herkennen wat geldt als een goede of slechte voorstelling)"

2.3.6 Agents of Legitimation

In Bourdieu's precursor to his theory of field and capital, he referred to what he called 'agents of legitimation'. Although the term does not come up in his 1989 work, it is still useful and applicable to this research project. Agents of legitimation operate in a hierarchical structure and are institutions such as museums, literary magazines and the educational system that have the power to consecrate cultural goods (24). The Dutch educational system, for instance, might imbue Harry Mulisch' *De ontdekking van de hemel* (1992) with high cultural capital whereas BookTok phenomenon *It Ends with Us* (2016) by Colleen Hoover might be imbued with low cultural capital.

2.3.7 Legitimizing Authority

The various amounts of authority held and exercised by agents of legitimation. (Bourdieu 1971: 24). Borrowing Franssen's example of the Dutch poetry field (266), an agent of legitimation such as the website *Gedichten.nl* holds less legitimizing authority than *Perdu* in Amsterdam, a bookstore and foundation dedicated to the promotion of (experimental) poetry.

The following chapter explains the specifics of my interviewee panel.

Chapter 3. Methodology

Since this Master's thesis delves into Dutch adolescents' preference for English fiction over Dutch fiction, a number of criteria needed to be listed in order to reach the right audience for my interviewee panel. Firstly, if there is a group of Dutch adolescents who are able to express a preference for either Dutch or English, this would mean they are already avid, intrinsically motivated readers. Adolescents who dislike reading altogether, as discussed in section 1.4.3, would not be likely to express a preference for either Dutch or English since reading is, by default, not a pastime activity they enjoy. Therefore, I sought interviewees who had a positive attitude towards reading in one's free time and who read frequently. Cedric Stalpers' research into Dutch adolescents' reading behavior provides solid quantitative groundwork for this demographic. Thus I draw mostly on his research in order to justify my interviewee panel. Stalpers' definition of a *boekenwurm*, or book worm, covers the baseline of my criteria: book worms are people who read frequently (multiple times per week) and have a positive attitude towards reading (18).

The gender aspect comes into play as well. Generally, girls enjoy reading more than boys, and they read more often: 84% of girls sometimes reads a book versus 59% of boys (17). This imbalance is visible in the category of book worms as well: Stalpers reports that 64% of this group identifies as a woman (19). This Master's thesis therefore focuses its interviews on women exclusively. Moreover, that would correspond with what bookstore employees have reported in section 1.2.

Since Stalpers' research solely delves into the reading behavior of girls and boys, and no other Dutch research project has investigated reading behaviors of those beyond the gender binary, I decided to base my interviewee panel on facts and figures that were already available. Further detailed reflections on what future research could do to include adolescents beyond the gender binary can be found in the discussion section.

Within the category of *boekenwormen*, Stalpers found that a significantly large group has completed or is currently completing their *havo/hbo* (25%) or *vwo/wo* (33%) education (19). I have therefore chosen to narrow my research down to this specific group, which means I excluded *vmbo/mbo* students. They are commonly underrepresented in studies about reading behavior and should be investigated more deeply in future research, which I will reflect on in the discussion section as well.

Two specific age groups can be discerned when book worms' preferred genres are compared to the top five genres they prefer to read in English. 68% of book worms are familiar with YAL, most of which are seventeen years old (71%) or eighteen years old (70%). Moreover, the overall top three genres for book worms are suspense, friendship and fantasy/science fiction. These genres largely correlate with what Nagelhout et al. have found to be Dutch adolescents' preferred genres to read in English, namely fantasy, thrillers, YAL, romantic and erotic fiction and literature (23). Since these genres overlap with the preferences of seventeen and eighteen year-olds, I chose to narrow my interviewee panel to those ages.

I conducted eleven interviews in total from late October to early December 2022. The conversations took place face-to-face or via Microsoft Teams. Prior to the interviews, I formally asked each respondent if they consented to being recorded for our conversation, which they all agreed to via email. The identities of the interviewees have anonymized to protect their privacy as some of them were still seventeen at the time of data collection.

Chapter 4. Genre

This chapter provides an analysis of the results pertaining to genre as a deciding factor in my interviewee panel's reading preferences. It answers the following sub-question: how do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in either Dutch or English?

Firstly, the variety of available genres that appeal to my interviewee panel is elaborated on in section 4.1. Secondly, I discuss their predominant desire for escapism in section 4.2.

4.1 The Variety of Available Genres

Before the results are presented, it is imperative I give a short summary of the wide variety of genres that appeal to my interviewees. This way, their likes, dislikes and what they feel is lacking on the Dutch book market becomes clear. The top three preferred genres can be found below with the total number of interviewees who mentioned that genre in brackets. Importantly, each genre listed below is not necessarily the first genre that was mentioned by an interviewee. Rather, they are part of the total enumeration of genres an interviewee enjoys.

1. Romance (six out of eleven)
2. Fantasy (four out of eleven)
3. YAL & literature (three out of eleven).

These genres are largely in accordance with the findings of Stalpers and Nagelhout et al. mentioned in chapter 3 of this thesis. Other preferred genres – all of which were mentioned only once – are non-fiction, action, thriller, crime, historical novels, mystery, "everyday stories"¹⁷ and coming-of-age stories. Importantly, the majority of genres listed above can be viewed as genre fiction, which aims to provide the reader with escape and relaxation (Cawelti

---

¹⁷ "alledaags". The respondent explained that entails stories that follow a character's life or thoughts and does not necessarily involve an intricate plot in which "big, intense" situations occur. From her description I infer she meant literary fiction.

8). The second genre that occupies third place in the top three – literature – aims to achieve mimesis of reality; it "...confronts us with the world as we know it" (Cawelti 13). While the boundary between the two is oftentimes blurry and a work can indeed straddle both categories at once, it is important to keep their main, different functions in mind for section 4.2 on escapism.

For some interviewees, there is a gap between what genres they enjoy and what is on offer in Dutch bookstores. Respondent A is an avid reader of English-language fantasy books – Brandon Sanderson's works are among her favorites – but to her regret she merely owns one original Dutch fantasy book. A thinks there is too small an audience for fantasy works in written in Dutch or that there are not enough Dutch speakers who are interested in writing books for this genre. She has now read so many English works that she cannot go back to reading in Dutch:

At this point I wouldn't be able to go back to reading Dutch books. A whole bunch of original Dutch books that suit my interests would need to get published now for that to happen. If those books [fantasy, YAL, romance, AK] were around when I started reading in English, I would've stuck to Dutch¹⁸.

Respondent K also admits she reads fantasy in English because original Dutch fantasy books are difficult to find. On the topic of Dutch translations of original English fantasy books, K says she prefers not to read them in Dutch. Similarly, A reads fantasy solely in English and explains the main reason she switched to reading English-language books exclusively was that many of the books that interested her were Dutch translations. In her opinion, these

---

¹⁸ "Ik zou nu niet meer terug kunnen naar Nederlands lezen. Dan zou er nu een hele sloot aan Nederlandse boeken moeten komen die mij interesseren die niet vertaald zijn. Als dat soort boeken er waren toen ik begon met het lezen van Engels dan was ik denk ik wel bij het Nederlands gebleven."

translations often contain incorrect anglicisms. Chapter 5 expands on the strong distaste for Dutch translations expressed by the majority of the interviewee panel.

K expressed that she would be interested in reading Dutch fantasy works. Although there are few, there are small Dutch publishing houses specifically dedicated to publishing original Dutch fantasy works and other types of genre fiction. Dutch Venture Publishing, *Fantasywereld*, *Zilverspoor* publishers and its subsidiary *Zilverbron* publishers, for example. Large publishing houses such as *Luitingh-Sijthoff* have published Dutch authors with international renown such as Thomas Olde Heuvelt (Scifi & Fantasy Club). Interestingly, these small publishers explicitly state they were founded to provide Dutch authors with opportunities they might otherwise not be given by large publishers (Scifi & Fantasy Club). Amanda Castro Thijssen's Master's thesis on marketing strategies for Dutch translations of Anglophone YAL provides insight into one Dutch publishing house' opinion on the topic of Dutch versus English fantasy. Castro Thijssen spoke to the publisher of an anonymous publishing house who said the following:

Why does so much fantasy come from the UK and USA? Because they are *real storytellers* [my emphasis]... It has to do with your background, the culture where you grow up. In the UK everyone grows up with Shakespeare, Alice in Wonderland, Winnie the Pooh... but in the Netherlands, we do not" (Castro Thijssen 31).

The publisher attaches little cultural capital to original Dutch fantasy and instead views Anglophone fantasy as inherently possessing high cultural capital. In their view, fantasy authors from the UK and US are real storytellers which implies that Dutch authors of fantasy are not. The publisher links the ability for good storytelling to one's cultural milieu, implying that Dutch authors of fantasy supposedly lack the required cultural foundation to become as successful as their Anglophone colleagues. To say that all large Dutch publishers of fantasy and other forms of genre fiction have similar convictions would be a sweeping generalization

and that is not the aim of this thesis. However, the examples named by the publisher are odd: Shakespeare's works enjoy worldwide renown, and *Alice in Wonderland* (1865) by Lewis Carroll and *Winnie the Pooh* (1926) by A.A. Milne are by no means niche works that only native speakers of English grow up with. Additionally, there are numerous instances from Dutch literary history that could have served as an example of good storytelling. Evidently, Dutch publishing houses can view potential authors through a prejudiced lens, and what is believed on the level of production will have consequences for consumers' experiences. My interviewee panel deduces a lack of variety in the genres that are available in The Netherlands and find genres in the English language to be more diverse. When asked how she thinks Dutch and English books differ, K explained:

That's a good question because I only read Dutch books for school. They're difficult to compare because I feel there are more genres available in English than there are in Dutch... what stands out to me is that there's a fair amount of mystery novels and thrillers to be found in Dutch, or that Dutch books are more about history. You've got those in English too, but there's a broader range of genres as well¹⁹.

Generally, the interviewees feel that Dutch books deal with a set number of topics while English books are thought to be more diverse in terms of genre. Through a Bourdieuan lens, this perceived greater diversity in the English language is linked to a higher cultural capital than Dutch-language books.

---

¹⁹ "Da's een goeie [vraag, AK] want de enige Nederlandse boeken die ik lees zijn voor school. Het is moeilijk te vergelijken omdat er in het Engels, voor mijn gevoel, meer genres beschikbaar zijn en in het Nederlands is het... wat me vooral opvalt in het Nederlands is dat het redelijk veel mysterie boeken of thrillers zijn of zo, of dat het wat meer met geschiedenis te maken heeft. In het Engels heb je die ook, maar er zijn ook bredere genres te vinden".

4.2 Escapism

Nine out of eleven interviewees reported they enjoy reading because it provides a form of escapism. The other two said they enjoy reading because it is more productive than being on their phones and gives them a good feeling (respondent C) and it is more relaxing than being on their phones (respondent G). The latter two also stated that reading is an enjoyable activity in and of itself.

Four out of nine interviewees who mentioned escapism as the primary reason they enjoy reading have developed specific connotations to the English language and Dutch language respectively. The act of reading in English is connected to the styles and formulas inherent to genre fiction, which is subsequently linked to escapism. Reading in English is a positive, relaxing experience for them. The act of reading in Dutch, on the other hand, is more complicated. A divide can be made between two groups: the first group consists of interviewees who only read genre fiction in English and who detest Dutch fiction because they associate the latter with school and books with little plot, experimental structure, etc. The second group consists of two university students – both of whom are enrolled in either a cultural or literature-related Bachelor's degree – who both enjoy Dutch works, but have come to appreciate it differently from English fiction. Paragraph 4.2.1 expands on group 1. Paragraph 4.2.2 expands on group 2. I cross-reference an interviewee from group 2 in section 4.2.1 in order to fully illustrate my findings.

4.2.1 A Desire for Escapism vs. An Aversion for Dutch Works

Respondent A, whose favorite genres are fantasy, YAL and romance, explains that Dutch works are boring to her because she feels they usually center around "A small topic that is made to be big"²⁰. She notes that she usually feels this way about books she reads for the *leeslijst. Dertig dagen* (2015) by Annelies Verbeke, for example, could have been a short

---

²⁰ "Klein onderwerp dat heel groot wordt gemaakt"

story in A's opinion, but instead it is a full-length novel. On the matter of English books, A explains they usually revolve around a conflict that affects multiple characters, which, to her, makes the story feel more complex and as if the characters handle the situation accurately according to the size of the conflict. Due to negative experiences with books she read for the *leeslijst*, respondent A has developed a distaste for all Dutch-language works. Importantly, the quality A uses to describe her image of Dutch fiction – a relatively concise, well-delineated topic in the form of a full-length novel in which few characters are involved – can be characterized as one of the numerous characteristics of literary fiction. As mentioned in section 4.1, literary fiction aims at mimesis of reality. *De Geus* publishers formally categorized the book under NUR²¹ 301, which indicates it is a literary novel ("NUR-zoeken"). To A, Dutch fiction conjures up negative connotations. They remind her of qualities that can be characterized as literary fiction, which do not satisfy her need for escapism. Since she mostly reads fantasy, YAL and romance, specifically in English, she has come to associate English fiction with escapism and positive things, and Dutch fiction with negative things. Similarly, J has also come to dislike Dutch works:

I noticed that every time I read something for school that those books just weren't good or fun. And that made me feel as if... all Dutch books just aren't good. I've also noticed that Dutch books are always about the same kind of theme. There's always a sex scene, you know. Meanwhile English books are just... every book is different²².

Like A, negative experiences with *leeslijst* books have shaped J's opinion of all Dutch fiction. To her, they are not good, and they are all about the same topics. I expand on the effects of the Dutch literature curriculum in chapter 8. Like A, respondent J favors books that revolve

---

²¹ NUR stands for "Nederlandstalige Uniforme Rubrieksindeling" or Dutch Uniform Section Categorization.

²² "Ik merkte dat altijd als het voor school was... waren het gewoon geen goede boeken of geen leuke boeken. En daardoor kreeg ik een beetje het gevoel van... alle Nederlandse boeken zijn gewoon niet goed. Plus ik merk ook dat Nederlandse boeken altijd hetzelfde soort thema hebben. Er komen bijvoorbeeld altijd seksscènes in voor, weet je wel. Terwijl Engelse boeken gewoon... elk boek is anders"

around a conflict or problem: "But the story [*Joe Speedboot* (2005) by Tommy Wieringa, AK] practically didn't exist. Eventually he arm-wrestled with someone, or something, and that was the most interesting thing that happened in the book"²³. Respondent D, who will be discussed in more detail in section 4.2.2., confirms this desire for a more plot-driven narrative in one of her recollections. D explains she and other book club members from her secondary school read *Wormmaan* (2021) by Mariken Heitman, a literary work that, in D's opinion, is both interesting for its structure and perspectives as the narrator regularly addresses the reader. D thought it was an amazing work; her friends found it confusing. She adds:

I think much of Dutch literature revolves around a sort of theme or idea, and then that theme gets explored. There isn't much that happens in the book. That doesn't really fit what adolescents want, I think. They want to read a story and they might want some more drama²⁴.

To those who belong to group 1, Dutch works conjure up negative connotations of qualities inherent to literary fiction, whereas English works are more associated with characteristics of genre fiction and the positive connotation of escapism.

4.2.2. Studies vs. Pastime & Literary vs. Emotional Appreciation

This section expands on two university students who enjoy reading in both Dutch and English, but who have different associations per language. In response to the question which classic work she would be more inclined to read, *De aanslag* (1982) by Harry Mulisch or *Pride and Prejudice* (1813) by Jane Austen, D answered she would choose *De aanslag*. As a student in cultural studies, she is interested in the context of Dutch literature, and reading this text would allow her to partake in class discussions. If she were to choose a book purely for

---

²³ "Maar het verhaal [*Joe Speedboot* (2005) van Tommy Wieringa, AK] bestond praktisch niet. Hij ging uiteindelijk armpje drukken of zo, en dat was dan het meest interessante wat er gebeurde in het boek"

²⁴ "Ik denk ook dat Nederlandse literatuur vaak een soort thema of idee is en dat er dan niet heel veel gebeurt. En dat dat thema dan wordt uitgezocht. Dat sluit niet heel erg aan op jongeren denk ik. Die willen meer een soort verhaal en misschien wat meer drama"

her own enjoyment, however, she would opt for *Pride and Prejudice*. She explains: "I associate the English language with free-time because... I mean, at university it's different because I'm reading a lot of English texts for school, but prior to that, I associated Dutch texts with work since I read them for school. English is a sort of pastime [activity, AK]"²⁵. This intrigued me as D had previously said she likes to read Dutch works in her pastime as well. I asked her whether it still feels as if she is working on a homework assignment whenever she reads a Dutch work, or if she is able to let go of that feeling. D explained it depends on the book. She can let go of that feeling when she is reading a detective novel, but it is more difficult when she is reading a work of Dutch literary fiction: "Dutch literature is very clearly rooted in society and always engages with current topics, like gender in *Wormmaan*. It feels a bit like you're reading a newspaper"²⁶. In other words, D likes to read in both Dutch and English, but prefers different languages for different reading needs.

Respondent H, a BA student in Dutch Language and Culture, values both Dutch and English but in different ways. She appreciates a Dutch work for its beautiful use of language, whereas she appreciates an English work when the story conveys a message that touches her. To H, the English language feels newer to her than her mother tongue thus making it easier to express something in a way she had not heard before. When reading a work in Dutch, on the contrary: "The emotional layer of the Dutch language is completely worn-out for me because I read it so often. It's like you have to try harder to evoke an emotion in Dutch"²⁷.

---

²⁵ "De Engelse taal associeer ik nu met vrije tijd omdat... Ik bedoel op de universiteit is het anders want dan lees ik veel Engelse teksten voor school, maar eerst was het dan dat de Nederlandse teksten voor school en huiswerk waren, dat is echt met werk geassocieerd, en Engels is dan soort vrijetijds[bezigheid, AK]"

²⁶ "Nederlandse literatuur heel erg duidelijk potentie heeft in de maatschappij en haalt altijd hedendaagse onderwerpen naar boven, zoals gender bij *Wormmaan*. Dan is het een beetje hetzelfde gevoel alsof je nieuwsartikelen leest"

²⁷ "In het Nederlands is de emotie voor mij al zo versleten omdat ik het al zo vaak meekrijg dat je wat harder je best moet doen, of zo, in het Nederlands om emotie op te wekken."

Evidently, D and H experience Dutch-language and English-language works differently. Although both languages conjure up positive connotations, Dutch is more associated with studying whereas English is more tied to pastime reading and an emotional experience.

There are two main ways in which my interviewees' preferred genres inform their preference to read in either Dutch or English. Firstly, the variety of available genres plays a role. For those who enjoy fantasy, original Dutch works in that genre are perceived to be less widely available than in English. Moreover, Dutch books are often thought to be about a set number of topics whereas English books are seen as being more diverse in terms of genre. In this regard, English books are therefore perceived as containing higher cultural capital than Dutch books. Secondly, escapism: the results show that respondents in group 1 have negative connotations of literary fiction when it comes to Dutch fiction. Group 2, while positive about reading in both languages, associates Dutch fiction with studying whereas English fiction is linked to pastime entertainment.

Chapter 5. Dutch Translations of Original English-Language Works

This chapter provides an analysis of the results pertaining to the interviewees' attitudes toward Dutch translations of works originally published in English. It answers the following sub-question: how do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

Many interviewees perceive Dutch translations to be too literal, which is elaborated on in section 5.1. Section 5.2 details their opinion on literal translations, 5.3 expands on their desire for authenticity, or the need to read the original author's words instead of a translation thereof. Lastly, section 5.4 briefly elaborates on different aesthetic appreciations of the Dutch and English language as expressed by two interviewees.

5.1 The Role of English-Language Proficiency

Out of eleven interviewees, eight have a negative attitude towards Dutch translations, two take a neutral position – meaning they read translations but value the original version when the author is known for their distinct writing style or when it uses language-specific slang – and only one expressed a positive outlook, namely respondent E. Interestingly, E's proficiency in English is not as advanced compared to other interviewees. She explained she mostly reads books that have been translated to Dutch because it is easier for her to understand, and because she registers the text on a more profound level because she is reading it in her native language. Whenever E reads an English work – with the exception of Sally Rooney's books – she still finds herself translating the English text back to Dutch in her mind, or she does not recognize all the words on the page. Respondent A, on the other hand, who strongly dislikes Dutch translations for what she called incorrect anglicisms, experiences the opposite of E: whenever she reads a Dutch translation, she finds herself translating the words back to English. Evidently, the interviewees' level of English plays a role in their evaluation of Dutch translations. Advanced proficiency in English appears to go hand in hand with a

strong dislike for Dutch translations, whereas someone whose level of English is not as strong tends to be more positive about the quality of Dutch translations. The subsequent sections of this chapter expand on the issues many interviewees have with Dutch translations.

5.2 Literal Translations

Many interviewees have developed an aversion for Dutch translations that they perceive to be too literal. In the previous section I mentioned respondent A's dislike for incorrect anglicisms. One example she mentioned was "the world sucks", or "de wereld zuigt" in Dutch, which she found too literal. According to A, this is an idiom that cannot be literally translated into Dutch. Many interviewees expressed a particularly strong distaste for Dutch translations of names and terms used in fantasy books, which is exemplified by their answers to the choice they were given between *The Hunger Games* and its Dutch translation *De Hongerspelen*. Every single interviewee said they would choose to read *The Hunger Games*. *De Hongerspelen* is considered to be too literal a translation of the title. I thought this was interesting. It is indeed a literal translation of the original title – it uses the three exact same words, but in Dutch – yet in the eyes of my interviewees, its quality and impact does not match the original. The respondents have different connotations with the original title and its Dutch counterpart. For instance, E thinks *The Hunger Games* is a more "powerful title"²⁸ and explained her reasoning as follows: "*De Hongerspelen* sounds like some little game that's not very intense. *The Hunger Games* has some kind of tension attached to it"²⁹. The English title exudes tension whereas the Dutch title is regarded negatively and is seemingly stripped of all gravity. D goes on to explain that she read *De Hongerspelen* as a child so there is a degree of nostalgia involved, but she would not be able to read the series in Dutch anymore because she would find the translated names and terms annoying and childish. According to D: "Also

---

²⁸ "krachtigere titel"

²⁹ "*De Hongerspelen* klinkt als een soort klein spelletje wat niet zo heftig is. *The Hunger Games* heeft wel een soort spanning eraan hangen"

because there's something mystic about English which I think fits fantasy better. It sounds very flat in Dutch. Hermione and Hermelien, for example"³⁰. The English language seems to be cloaked by a veil of mysticism that the Dutch language cannot evoke. Each language's impact is different to such an extent that G said "I feel like I'm reading a completely different book"³¹ whenever she reads a Dutch translation.

The respondents also mentioned what, in their opinion, constitutes a high-quality translation: when a text is not a literal translation but rather encapsulates the feel of the original in a way that works well in the Dutch language. Even respondent E, who has a positive attitude towards Dutch translations, stated that a good translation retains the "poetry" of the original. This sentiment was also articulated by J:

When you translate something to Dutch you have to take the Dutch language into account and how we would interpret something instead of just translating something literally. *The Handmaid's Tale* (1985) [by Margaret Atwood, AK] is translated as *Het verhaal van de dienstmaagd*³², for example. I thought it was interesting that they changed [the title, AK], because it's actually *dienstmeid* when you translate it literally – but it was translated as *dienstmaagd* which isn't very logical because the whole point of the story is that she's not a virgin³³.

---

³⁰ "Ook omdat het Engels wel iets soort van mystieks heeft en beter past bij *fantasy* voor mijn gevoel. In het Nederlands klinkt dat dan heel plat. Bijvoorbeeld Hermione en Hermelien"

³¹ "Ik heb het gevoel dat ik dan een heel ander boek lees"

³² This word is a combination of two separate words, namely the adjective *dienst* and the noun *maagd*. *Dienst* means 'servant' and *maagd* is the Dutch word for 'virgin'.

³³ "Als je het vertaalt naar het Nederlands moet je rekening houden met de taal Nederlands en hoe wij het zouden opvatten in plaats van gewoon letterlijk vertalen. Je hebt ook *The Handmaid's Tale* (1985) [door Margaret Atwood, AK] en dat is vertaald als *Het verhaal van de dienstmaagd*. Dat vond ik wel interessant hoe ze [de titel, AK] dan net hebben veranderd – want het is eigenlijk dienstmeid als je het letterlijk vertaalt – hebben ze het toch veranderd naar dienstmaagd wat toch niet zo logisch is, want het hele punt van het verhaal is dat ze juist niet een maagd is"

Although 'maid' can, indeed, also mean 'virgin' ("Maid") and J seems to contradict herself by saying that the non-literal translation is incorrect, clearly the respondents have strong opinions on what denotes a qualitatively good translation.

5.3 A Desire for Authenticity

Many interviewees also expressed a desire for authenticity. When they read a book, they want to read "what the author meant instead of an interpretation of what the author meant"³⁴, according to J. They feel as if a sense of the author's style gets lost in translation so they wish to stay as close to the original as possible. To respondent I, the added value of reading the original is that, as a reader, you are able to submerge yourself more fully into the story because you will be able to read slang and common speech. This is the case, for example, when a story is set in the United States.

Something that would convince many of them to read a Dutch translation would be if someone recommended it to them, such as a friend or family member, or even a positive Goodreads review.

5.4 Aesthetic Appreciation: Dutch vs. English

While the vast majority of respondents feel negatively about Dutch translations, only two expressed a preference for original English works or English translations of world literature solely based on aesthetics. C asserted the following: "I think Dutch is such an ugly language. I think it's horrible to read. It's the harsh sounds or something. I think it's prettier when something is described in English than in Dutch. I just think English is a prettier language than Dutch"³⁵. Additionally, B explained she thinks English is a more beautiful

---

³⁴ "wat de auteur bedoelde in plaats van een interpretatie van wat de auteur bedoelde"

³⁵ "Ik vind Nederlands sowieso echt zo'n leuke taal. Ik vind het echt naar om in te lezen. Altijd die harde klanken ofzo. Als iets met Engelse woorden wordt omschreven vind ik het mooier dan als iets in het Nederlands wordt omschreven. Ik vind Engels gewoon een mooiere taal dan het Nederlands"

language because it does not contain "rude, harsh"³⁶ sounds such as the Dutch g and r. In her opinion, that makes English poetry sound "prettier and more graceful and more fluent"³⁷.

The interviewees have come to see the original version of a book and its Dutch translation as two entirely different products that evoke different connotations. Through the example of *The Hunger Games* and *De Hongerspelen*, the respondents revealed that, in their opinion, the original title evokes tension, and the Dutch title a lack thereof. From a Bourdieuan perspective, this indicates that an original English edition of a book will always possess higher cultural capital than the Dutch edition because it satisfies the respondents' desire for authenticity; the author's own words. A Dutch translation, on the other hand, is seen as a different work altogether that cannot match the author's style, and is therefore imbued with low cultural capital.

---

³⁶ "Lompe, harde"

³⁷ "Mooier en sierlijker en vloeiender"

Chapter 6. Film and Television

This chapter details the results pertaining to the influence of Dutch and English film and television. It aims to answer the following sub-question: how do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinion of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English?

Except for the interviewees' opinion on the variety of available genres in both the Dutch and Anglophone film and television world, there were no strong patterns to be discerned. This would partly be due to continuous alterations I made to that specific section of the interview schedule. Further reflections on this topic can be found in the discussion section.

Nevertheless, section 6.1 focuses on the implication of the wide variety of genres available in Anglophone film and television for the centrality of the English language. Section 6.2, though it does not elaborate on a strong pattern, highlights a number of quotes that may indicate how Anglophone films and television influence a preference to read in English.

6.1 The Variety of Available Genres and the Centrality of the English Language

According to my respondents, there is a great amount more on offer in the English language than in Dutch, which they also associate with a greater diversity of genres. Series and films they had recently seen cover a wide variety: from fantasy series such as *The Witcher* (2019 – present) and *The Sandman* (2022 – present), romance like *Bridgerton* (2020 – present), to comedies such as *The Good Place* (2016-2020) and *The Office* (2005-2013). According to C: "When you're little you're better off watching an English film with Dutch subtitles than a Dutch film because you'll have seen them all at some point. There aren't that many"³⁸. Interestingly, respondent I said she feels English-language film and TV are qualitatively better because of the great amount that is available. In terms of subject matter,

---

³⁸ "Als je klein bent kun je beter een Engelse film kijken met Nederlandse ondertiteling dan een Nederlandse film want op een gegeven moment heb je die allemaal wel gezien, denk ik. Zoveel zijn er niet"

three respondents mentioned they feel English-language film and television engage more with global issues whereas in Dutch the focus lies more on The Netherlands. Respondent I thinks Dutch romantic comedies are funny but simple and named them "[t]he housewife films"³⁹. Additionally, Dutch films and television series are associated with bad acting. Films and television series produced in English dominate what the interviewees get into contact with, pushing Dutch to the background. The following section probes what this might indicate for my respondents' language preferences.

6.2 English-Language Film and Television & Language Preferences

In our conversation, C said she "can't deal with"⁴⁰ Dutch translations of names and terms – a phenomenon further discussed in chapter 4 – and added that, regarding the *Harry Potter* series, everyone knows the English names and terms because of the film adaptations. This could possibly point to the role films play in a preference to read works in their original English version. Book series that are part of a larger media franchise such as *The Hunger Games* may have built up a strong brand awareness that motivates the reader to buy the title of the work they are already familiar with, namely the original English title. A translation of such a title, as was described in chapter 5, could possibly sound alien to the reader. Regarding this topic, B explained:

Films too, for example. The main character of *Gilmore Girls*, Rory, reads a lot. I think there's literally a list on the internet with every book she's read. And people literally print that list and try to read it all. So that influences the kind of works you read too⁴¹.

---

³⁹ "De huismoederfilms"

⁴⁰ "...dan ga ik daar niet zo goed op"

⁴¹ "Ook bijvoorbeeld in films. Je hebt bijvoorbeeld *Gilmore Girls*, de hoofdpersoon Rory, die leest heel veel. Je hebt volgens mij op internet letterlijk een lijst staan met alle boeken die zij gelezen heeft. En mensen printen die lijst letterlijk uit en die gaan dat gewoon allemaal proberen te lezen. Dus dat heeft natuurlijk ook wel invloed op wat voor werken je leest"

Moreover, respondent F commented on how, to her, it feels foreign to watch film or series in Dutch: "And you're just used to English and when they [the characters, AK] speak in your own language, it actually feels as if they're speaking a foreign language. [It] doesn't feel right"⁴².

Before I started conducting the interviews I suspected there to be a link between film adaptations and a subsequent desire to read the original book. However, there was no pattern to be discerned in that regard. Some respondents stated they wanted to read the book after they had seen the film adaptation to find out what the differences are, other respondents said they were indifferent. A regular occurrence, though, is that they watch a film or series and find out that it was an adaptation afterwards.

To conclude, this chapter further underscored the hyper-centrality of the English language. Since the respondents perceive a greater amount of films and television series available in English than in Dutch, they have associate the former with a greater variety in genre. Further research is required to explore the extent to which English-language films and television series shape young Dutch women's preference to read in Dutch or English.

---

⁴² "En je bent ook gewoon Engels gewend en als ze [de personages, AK] dan in een keer in je eigen taal spreken, voelt dat juist eigenlijk alsof ze in het buitenlands spreken. [Het, AK] voelt niet normaal"

Chapter 7. Social Media

This chapter presents the results pertaining to the influence of social media. It aims to answer the following sub-question: how does social media inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?

Section 7.1 delves into the different sources utilized by the interviewees to acquire book recommendations. The subsequent section details the online hegemony of the English language and section 7.3 elaborates on disappointing experiences with TikTok as expressed by three respondents, as well as the consecration of cultural capital attached to popular works on BookTok.

7.1 Book Recommendations

The top sources for book recommendations can be found below with the total number of interviewees who mentioned that genre in brackets. Similar to the top three preferred genres listed in chapter 4 of this thesis, each source listed below is not necessarily the first source that was mentioned by an interviewee. Rather, they are part of the total enumeration of sources interviewees access to find book recommendations.

1. Bookstores & YouTube (five out of eleven)
2. Goodreads (four out of eleven)
3. Instagram, TikTok, Bol.com⁴³, & friends (two out of eleven).

Other sources – all of which were mentioned only once – are The Storygraph, Amazon, parents' bookshelves, the *leeslijst* and the local library's website. Although physical bookstores remain a vital source for book recommendations, eight out of twelve sources that were mentioned are online sources. Five of which are social media platforms, namely

---

⁴³ Like Amazon, Bol.com is an online retailing monolith. It is operational in The Netherlands and Belgium.

YouTube, Goodreads, Instagram, TikTok and The Storygraph, with Goodreads and The Storygraph performing a cataloguing function that aids the user in keeping track of what they are reading. Evidently, online platforms are frequently accessed to find book recommendations. This consequently affects the language the respondents use to interact with the platform and in what language the books from these book recommendations are written. Section 7.2 elaborates on this further.

No sufficient data was collected in order to give a comprehensive insight into the different genres the respondents encounter on their social media feeds. The discussion section of this thesis can be referenced for further elaboration. Nevertheless, the fact that five out of eleven interviewees stated that their book preferences are influenced by friends and peers could indicate they often become interested in what is currently on trend. To that effect, respondent K said she is mostly influenced by peers she sees online. When everyone appears to be reading a particular book she states she would like to read it too so that she can be a part of the group. Additionally, K said: "The biggest selection of what's on offer can be found there [online, AK]. It's really easy to get an idea of what's actually out there because everyone's making book recommendations videos"⁴⁴. What can mostly be found online is in English, which the following section will address.

7.2 The Online Hegemony of English

English is a hyper-central language and is therefore widely spoken on the internet and online spaces used by respondents to find book recommendations. B thinks the reason she switched to English books when she was around fourteen is because she saw people on the internet talk enthusiastically about English-language books. That is how she became interested in them. She explained: "I think because everything is in English that people – and

---

⁴⁴ "Daar [online, AK] heb je ook het meeste aanbod aan boeken. Omdat iedereen die video's maakt met recommendations is het heel makkelijk om een idee te krijgen van wat er eigenlijk allemaal is"

Netflix for example, that's all in English too – that taking the step to reading in that other language becomes easy because you're so used to it in terms of media"⁴⁵. The English language is pervasive on social media. This significantly lowers the threshold to read books in English as respondents are continuously exposed to English fiction. One of the consequences is that they are familiar with English titles instead of their Dutch translations, as is discussed in chapter 5 of this thesis. For B, the vast number of English works she is exposed to means she rarely encounters Dutch fiction on her social media feed. There is only one Dutch author she actively keeps up to date on: "I only keep up to date on Arthur Japin because I read *Een schitterend gebrek* (2003) in class two or three"⁴⁶.

7.3 BookTok: Disappointments and Prejudices

Interestingly, three respondents find – or used to find – book recommendations on BookTok, but not all of them lived up to their expectations. G stated the following:

I'm very easily convinced. I've got that problem with BookTok. I thought *The Midnight Library* (2020) [by Matt Haig, AK] was really disappointing (...) I hear so many good things about it but I just feel like it's not that special. Especially when you're just starting out as a reader you just want to buy all those well-known books. You want to be part of the hype.⁴⁷

Not only does BookTok facilitate the creation of hypes around certain books, C perceives a difference in cultural appreciation for these books vis-à-vis books that are not popular on this

---

⁴⁵ "Ik denk omdat alles zo erg Engels is, dat mensen – en bijvoorbeeld Netflix en zo, dat is ook allemaal in het Engels – dat je heel makkelijk ook qua lezen over gaat schakelen misschien naar die andere taal omdat je qua media gewoon heel erg gewend bent daar aan"

⁴⁶ "Alleen Arthur Japin houd ik in de gaten omdat ik *Een schitterend gebrek* (2003) in de tweede of derde klas had gelezen"

⁴⁷ "Ik laat mezelf heel snel overhalen. Ik heb dat probleem met BookTok. *The Midnight Library* (2020) [van Matt Haig, AK] vond ik heel teleurstellend. (...) ik hoor zoveel berichten erover, maar eigenlijk denk ik van ja, het is echt niet zo special, zeg maar. Vooral als je begint met lezen, al die bekende boeken wil je gewoon kopen. Je wilt bij de hype horen"

platform. C explained she feels as if she is a "fake reader"⁴⁸ whenever she mentions she finds her book recommendations on BookTok. A few days after our conversation I sent her a text message – which can be found in appendix C – to inquire why BookTok makes her feel as if she is a fake reader. She responded as follows:

I think, from the perspective of readers, there is a stigma surrounding tiktok books because non-readers are into those books because of tiktok and claim they're "good" books while there are other, better books out there that aren't spotlighted via this platform and so get less credit than they deserve? It's a little hard to explain, but in my opinion *real readers* [my emphasis] are (too) quick to judge when they say tiktok books aren't as good⁴⁹.

BookTok books, according to C, are perceived to be of lower quality than "normal books"⁵⁰. I asked her what she meant by that. She stated:

Indeed, I guess "normal books" are novels or literature. But I also think that includes poems and short stories (the less popular books). For example, Kathleen Glasgow's books can be found on tiktok but they're not as hyped up compared to a book by Colleen Hoover which makes it a more "normal" book in the eyes of steady readers. "Normal" isn't really the right word here but I'm not sure what else to call it⁵¹.

---

⁴⁸ "Nep-lezer"

⁴⁹ "Ik denk dat er vanuit lezers een soort stigma zit op tiktok boeken omdat niet-lezers die boeken lezen door tiktok en claimen dat het "goede" boeken zijn terwijl er veel andere, betere boeken zijn die via deze manier minder belicht worden en minder de credits krijgen dan dat ze verdienen? Ik vind het een beetje moeilijk uit te leggen, maar er wordt dus naar mijn mening vanuit *echte lezers* [mijn cursivering] (te) snel een stempel gedrukt op tiktok boeken als minder goede boeken"

⁵⁰ "Normale boeken"

⁵¹ "Normale boeken" zijn dan volgens mij meer novels of literatuur inderdaad. Maar daaronder vallen denk ik ook gedichten of short stories (de minder populaire boeken). Bijvoorbeeld de boeken van Kathleen Glasgow zijn ook wel op tiktok terug te vinden maar die zijn niet zo extreem gehyped vergeleken met bijvoorbeeld een Colleen Hoover boek, waardoor dat een "normaler boek" is in de ogen van vaste lezers. "Normaal" is hier niet echt het juiste woord maar ik weet even niet hoe ik het zou noemen"

C has made a distinction between two general categories: "non-readers" who find and like book recommendations on BookTok and "real readers" who read "normal books", or texts that are not popular on BookTok at all or to a lesser degree. Inferring from C's description, the former group possesses low cultural capital whereas the latter group innately possesses high cultural capital because they reject books that are popular in this community. The larger implication would be that cultural products that are promoted and circulated on social media platforms will see their cultural capital eroded. The discussion section includes a suggestion for further research.

Although brick-and-mortar bookstores remain important, the respondents mostly refer to social media platforms in order to discover new works. Due to the hyper-central position of the English language, the respondents mostly communicate in and acquire book recommendations in that language. Although not used by many respondents, books that are popular on TikTok appear to carry low cultural capital compared to non-TikTok books.

Chapter 8. Dutch and English Literature Curricula in Secondary School

This chapter provides an analysis of the results pertaining to the Dutch and English literature curricula. It answers the following sub-question: how do the interviewees' opinions on the Dutch literature curriculum and English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

Section 8.1 delves into various opinions on the *leeslijst*. Section 8.2 details the perceived differences between Dutch literature classes and English literature classes with an additional focus on respondents who have received a bilingual education⁵² otherwise known as TTO.

8.1 Opinions on the *Leeslijst*

8.1.1 Reading as Entertainment

The respondents normally associate reading with entertainment rather than thinking of fiction as object of study. The *leeslijst* is part of the curriculum which therefore makes literature an object of study. The idea that reading certain works is mandatory – such as old canonical ones – does not sit well with some respondents. "I dread to read something that is mandatory," said K. "I think having to do something that is mandatory takes all the fun out of it"⁵³. Even respondent E, who mostly reads English works in Dutch translation, explained she found reading for the Dutch curriculum not as "chill"⁵⁴ because she has always got to think about how she is going to process what she has read into an assignment for the 'fiction dossier'. E thinks that adolescents increasingly turn away from Dutch books due to the

---

⁵² According to *Rijksoverheid's* webpage "Wat is tweetalig onderwijs in het voortgezet onderwijs?" Students in 'Tweetalig onderwijs', or TTO, take part of their classes in a different language than Dutch, usually in English. *Onderbouw havo & vwo* students take 50% of their classes in a different language whereas *onderbouw vmbo* students take 30% of their classes in a different language.

⁵³ "Ik kijk er tegenop om verplicht iets te gaan lezen. Ik heb het idee dat als je verplicht iets moet gaan doen, dat haalt het plezier er meteen van af"

⁵⁴ An English adjective that has made its way into Dutch adolescent speech. In this context, I would translate it as "fijn"

leeslijst and embrace English works due to their social media presence: "You read Dutch books because you have to, but English books are for fun"⁵⁵. A similar sentiment was expressed by D and H in chapter 4: both respondents thoroughly enjoy Dutch works, but tend to have more study-related connotations with them as opposed to English works.

8.1.2 Reading Levels

Reading levels are meant to indicate the extent to which a student can read, comprehend and interpret a literary text. For students between the ages of fifteen and eighteen, there are six levels in total, ranging from 'reading as an experience' (level 1) to academic reading (level 6) ("Leesniveaus"). *Lezenvoordelijst.nl* provides a catalogue of every original Dutch book that has thus far been assessed by an editorial board. It serves to aid students in choosing books that are appropriate for their own reading level. Four respondents were critical. In A's opinion, assigning a reading level to every book makes reading for the Dutch curriculum feel like a competition; it is the grade that counts rather than the contents of the work. According to B, every book is worth a certain grade depending on its level. She explained that *De ontdekking van de hemel* (1992) by Harry Mulisch is a level six book whereas books that contain fantasy elements are categorized at a lower level. B thinks this is unfair since everyone has their own taste in literature: "I don't really agree with the idea that there's only one kind of literature that has a high reading level"⁵⁶. The editorial board of *lezenvoordelijst.nl* is an agent of legitimation whose categorization of Dutch works chafes against the way respondents would prefer to see the literature curriculum conceptualized. In a similar vein, H thinks it is odd that *havo* and *vwo* students get a literary education when it is not part of the final Dutch exam:

---

⁵⁵ "Nederlandse boeken moet je lezen, maar dan lees je Engelse boeken voor de leuk"

⁵⁶ "En dat er dan maar één soort literatuur is dat een hoog niveau heeft, daar ben ik het niet helemaal mee eens"

The final Dutch exam is just really bizarre because it's only about reading comprehension while a lot of the things we know about reading comprehension and how that works in the school system don't match up with Dutch classes... I just think it should be completely changed⁵⁷.

Although many respondents were predominantly critical of the *leeslijst*, there were also some who had a positive outlook. D explained she used to get book recommendations from said list when she was in secondary school, and F said she never would have started reading Dutch literature if it had not been for the curriculum. Evidently, opinions can vary greatly even within a small interviewee panel, which suggests the existence of an even more diverse set of opinions within the wider adolescent demographic.

8.2 Literature Classes

8.2.1 Teachers' Influence

Six out of eleven interviewees have had relatively positive to very positive experiences with Dutch literature classes. Three of them explicitly mentioned the positive influence of their teacher. Respondent E described her Dutch literature classes as fun, interactive and interesting. Her teacher recommends new books to her class every week, and often assigns homework exercises other than the fiction dossier. For instance, E sometimes writes a book review instead of making a fiction dossier in which she has to explain the book's genre, motto, and so forth. By contrast, respondent A has had negative experiences with Dutch literature classes because of her teacher. She explained that her teacher rushed through most historical context of older works because he wanted to teach Dutch and not become a history teacher. The contrast between respondent A and the other three respondents

---

⁵⁷ "Het eindexamen van Nederlands is gewoon heel bizar want het gaat alleen maar over begrijpend lezen dingen terwijl heleboel dingen die we weten over begrijpend lezen en hoe dat werkt in het schoolsysteem helemaal niet kloppen bij Nederlands dus... ik vind gewoon dat het helemaal veranderd moet worden"

who had a positive outlook on Dutch literature classes demonstrates that teachers play a key role in shaping students' experiences.

8.2.2 English Literature Classes

No strong patterns could be discerned regarding the interviewees' opinion on English literature classes. Some enjoyed them, others did not. All for various reasons. However, I spoke to three TTO students, two of which made interesting comments on the differences between their Dutch and English literature classes. Both I and J's English classes centered around reading, analyzing and writing essays about English literature. J explained she thinks she can point out "six hundred things"⁵⁸ just by reading one page from an English book whereas she doubts she would be able to do the same with a Dutch book. Both I and J said they did not learn much about analyzing a work during Dutch literature classes. Although these results are not representative of all TTO students or even students who did not receive TTO, they may indicate that teaching strategies that are similar to TTO English could potentially be fruitful in Dutch literature classes.

This chapter showed that the act of reading is often thought of as entertaining and relaxing, and having to read a work mandatorily chafes against what respondents are accustomed to. Additionally, respondents are critical of the *leeslijst's* reading levels and would prefer to see that concept changed. Nevertheless, the majority of the respondents said they have had positive experiences with Dutch literature classes, with teachers performing a key role in shaping those experiences. Lastly, the way TTO English classes are organized could potentially be fruitful in Dutch literature classes as well.

---

⁵⁸ "zeshonderd dingen"

Conclusion

By conducting in-depth interviews with eleven respondents, this Master's thesis set out to investigate which factors contribute to a general preference for English fiction over Dutch fiction as expressed by young Dutch women. This final conclusion aims to answer the research question: among those who can be categorized as bookworm, which factors contribute to seventeen and eighteen year-old Dutch female *havo/hbo* & *vwo/wo* students' preference for reading English fiction over Dutch fiction, and what does their predilection imply for each language's cultural capital?

The results have shown that all five factors investigated in previous chapters – with film and television to a lesser extent – all contribute to a general preference for English fiction over Dutch fiction.

Chapter 4 has shown that the interviewees favor English fiction because they perceive its available genres and topics to be more diverse than Dutch fiction. This chapter also revealed that a desire for escapism plays a key role in their preference: multiple respondents negatively associate Dutch fiction with literary fiction, whereas English works are more associated with characteristics of genre fiction and the positive connotation of escapism. However, connotations may not necessarily be either positive or negative. In the case of two respondents who enjoy reading in both languages, Dutch fiction is associated more with study-related endeavors whereas English fiction is linked to entertainment and the emotional experience of reading.

Regarding the respondents' evaluation of Dutch translations of original English works, chapter 5 has shown that the original version of a work and its translation are perceived as two separate products that evoke different emotions. All respondents chose *The Hunger Games* over *De Hongerspelen* as the latter did not evoke the same gravity and tension of the original. Their desire for authenticity is closely related to this: respondents value the original more than

its translation which indicates that the former is imbued with high cultural capital and the latter with low cultural capital.

While no connection between books and film adaptations could be found, chapter 6 nevertheless underscored the hyper-central position of the English language by showing that the interviewees mostly view English-language films and television series. Audio-visual media in the Dutch language is rarely viewed, if at all. This shows that the Dutch language takes a peripheral position in not only the respondents' consumption of fiction, but other media as well.

Similar results were found in chapter 7. Social media platforms – on which English is the predominant language for communication – are the primary source for book recommendations which lowers the threshold to read books in English. Since Dutch fiction does not appear on the respondents' social media feeds – and if it does, the book is usually a translation, which they dislike – they are not aware of what is on offer in the Dutch language.

The results also found that reading is still thought of as entertainment. Mandatory reading and treating literature as an object of study chafes against what they are accustomed to. Dutch literature classes are, nevertheless, enjoyed by the majority of the interviewees. This emphasizes the key role teachers play in students' literary education. Additionally, chapter 8 has shown that respondents are critical of the *leeslijst's* reading levels as they find them competitive and unsuitable.

From a linguistic-aesthetic perspective, the results do not indicate that the English language is intrinsically imbued with higher cultural capital than the Dutch language: merely two respondents favored English based on its aesthetics. Instead, the findings indicate that the cultural capital of each language manifests itself in objectified form. The respondents perceive a greater genre diversity in English than in Dutch, which they value more. They find Dutch fiction limited in terms of topics and genre; not as broad as what is available in English. This

perceived lack of diversity can be linked to a lower form of cultural capital. Additionally, Dutch translations possess low cultural capital in the eyes of the interviewees. They desire authenticity and therefore prefer to read the author's own words. Dutch translations are considered to lack the same gravity and style of the original work.

Thus, all factors, with films and television to a lesser degree, all contribute to a general preference for English fiction over Dutch fiction. Moreover, high or low cultural capital is not intrinsically present, or embodied, in the Dutch and English language. Rather, cultural capital manifests itself in objectified form through diversity in genre and translations.

Discussion

The following paragraphs present a discussion of the interrelationship between the conclusions from the previous section, as well as how these results are situated in the context of the theoretical framework. Additionally, I highlight any unexpected findings and include suggestions for future research. Lastly, I offer a brief reflection on the interview schedule and my competencies as an interviewer.

The theoretical framework of this thesis suggested that the global core-periphery structure of languages is subject to change due to globalization and digitalization, which would mean that the literary field of a peripheral language such as Dutch would be affected as well. Additionally, I posed that the attribution of cultural capital to certain languages would be likely to change too. The findings have shown that the Dutch literary field has indeed been affected by globalization and digitalization as explained in Bax et al.'s 2022 study. The results of this thesis show that consumer-based platforms such as YouTube and Goodreads have become heavily-used sources for young Dutch women's book recommendations, the implications of which are twofold. Social media form a powerful tool in promoting and popularizing books, yet due to English being the predominant language for communication, they also push languages such as Dutch further back into the periphery.

Future studies interested in the role of social media could delve into BookTok's effect on the attribution of cultural capital, and how this might relate to its largely female demographic.

The results further imply that the hyper-central status of the English language is the primary drive behind all five factors. Moreover, it shapes how the factors affect one another. The combination of social media and the Dutch literature curriculum appears vital to the respondents' conceptualization of each language's diversity of genres, and therefore the amount of cultural capital attached to these genres. As previously mentioned, Dutch is a

peripheral language in online spaces accessed by many respondents. They are not exposed to Dutch books on their social media feeds. Instead, they mostly engage, or have engaged with Dutch literature in secondary school through the *leeslijst*, their experiences with which were often negative. The interviewees were critical of its reading levels and they find Dutch fiction often deals with a limited variety of topics. Since Dutch works do not find their way onto their social media feeds, their perception of what is available in Dutch is not broadened and remains relatively unchanged if they do not engage with Dutch fiction other than the works they read for the *leeslijst*. As a consequence, English fiction is perceived as more diverse in terms of genre, which is linked to a higher form of cultural capital. The findings demonstrate that the fantasy genre is an example of this, as respondents thought original Dutch-language fantasy is not as readily available as its English-language counterpart. This also merits attention to the gatekeeping role of Dutch publishing houses. The theoretical framework outlined that Dutch publishers increasingly depend on translations for their revenue and that their role as gatekeeper is diminishing. Although this remains true – chapter 4 shows Dutch publishers are still influential. Any prejudices held by publishers against the writing abilities of Dutch authors of genre fiction will inevitably affect consumers' perception of them. The hyper-centrality of English on social media, and possibly in films and television too, affects the respondents' perception of Dutch translations as well: they have not formed a connection to Dutch translations of English-language works because they are not exposed to them in online spaces. This could possibly cause a sense of alienation from translations, possibly strengthened by the fact that book series that are part of larger media franchises have built a solid brand awareness to the extent that respondents prefer a book's original language because that is what they are familiar with. However, that would not sufficiently explain why the respondents have come to view a book in its original language and its translation as two separate products that evoke different emotions. This is an unexpected result beyond the

scope of this research. Future socio-linguistic research could therefore investigate what causes these different associations.

This thesis has shown that different amounts of cultural capital are indeed attached to the Dutch and English language. As explained in the previous paragraphs, the central status of English shapes the connections between the five factors, thereby affecting each language's cultural capital. Through these processes, the perceived greater diversity of genres in English is imbued with high cultural capital. Additionally, Dutch translations possess low cultural capital in the respondents' eyes.

Since this is a qualitative study consisting of data collected through the conduction of eleven in-depth interviews, it is important to keep in mind that this research topic can be broadened and deepened by taking other adolescent groups into account. As mentioned in chapter 3 on methodology, this study did not include genderqueer adolescents as there was no previous Dutch study I could base my interviewee panel on. I propose that future research like Stalpers' could expand on this, which would then enable qualitative studies to broaden and deepen the findings of this thesis. As mentioned in section 1.5.1, Beckers' BA thesis found that Dutch BookTok users find the fictional representation of minority groups to be more inclusive in English than in Dutch. Including genderqueer adolescents in future studies could yield valuable insight into their perception of genderqueer representation, as well as other LGBTQIA+ representation. Additionally, *vmbo/mbo* students are typically underrepresented in studies about reading habits. An interview schedule similar to the one used for this thesis could be formulated in order to carry out qualitative research into this demographic.

Lastly, it is imperative I offer a brief reflection on my interviewing abilities. Throughout my academic career I have mostly become familiar with close reading as a qualitative research method. I was inexperienced with conducting large-scale interviews prior to this Master's thesis, yet I believe I improved with every respondent I spoke to. Asking

follow-up questions came naturally – I have included them in my transcriptions of the interviews that can be found in the appendices – but sometimes as I was transcribing an interview I noticed parts of the conversation where one more follow-up question might have led to an interesting response. Moreover, with interviewees who were not as talkative as others, I sometimes found myself trying to elicit a response by asking their thoughts on what a different interviewee had said. This sometimes felt as if I was asking a leading question. However, I have taken any leading questions into account during my analysis of the results and excluded them if I considered them, indeed, to be leading questions. For example, if an interviewee merely agreed with a statement made by another respondent without offering elaboration on their own opinion, I did not include their answer in the results. Lastly, a remark on the interview questions for chapter 6 on film and television is due. Finding the right questions for this chapter required some time; I continued to make alterations to that specific section as I progressed through the first few interviews. This could have been the reason I could discern any patterns regarding film and television and reading preferences. Future research could continue to delve into this relationship as the responses that could be gathered indeed seemed to imply a relation between brand awareness of media franchises and a preference to read a book in its original language.

Bibliography

- Ackermans, L. (2022). *Young adult-literatuur op de leeslijst en in de lespraktijk. Een onderzoek naar de inzet en positie van literatuur voor jongeren in de bovenbouw van het havo en vwo*. Amsterdam: Stichting Lezen.
- Bax, Sander, Jeroen Dera, Anne Oerlemans, and Kila van der Starre. "Het literaire veld als schema: actuele kanttekeningen bij een dominant model in de neerlandistiek." *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* 138.2 (2022): 164-80. Amsterdam UP. Web. 10 Oct. 2022.
- Beckers, Lars. "'ENGLISH BOOKS!!! OH MY GOD!!!' Attitudes van Nederlandstalige BookTokkers tegenover Engelstalige en Nederlandstalige boeken." 2022. *Microsoft Word file*.
- Bourdieu, Pierre. "The market of symbolic goods." *Poetics* 14.1 (1971): 13-44. *UU Library*. Web. 16 Sept. 2022.
- Bourdieu, Pierre. *Opstellen over smaak, habitus en het veldbegrip*. Ed. Dick Pels. Amsterdam: Van Genneep, 1989. Print.
- Brasser, Joke. *Klassiekers in de klas*. Klassiekers in de klas, 22 Dec. 2020. Web. 25 Jan. 2023.
- C. Message to the author. 11 Nov. 2022. Text message.
- Castro Thijssen, Amanda. *Marketing Dutch Translations of Anglophone Young Adult Literature*. Diss. Utrecht University, 2022. Student Theses UU, 2022. Web.
- Cawelti, John G. *Adventure, Mystery, and Romance: Formula Stories as Art and Popular Culture*. Chicago: UP, 1976. Print.
- "De leescultuur van jongeren." *Lezen*. Stichting Lezen, 6 Apr. 2020. Web. 5 Dec. 2022.

Dera, Jeroen, and Nienke van Doeselaar. "Leesvoorkeuren van havo- en vwo-leerlingen aan het begin van de bovenbouw: een enquêteonderzoek." 2022. *Microsoft Word* file.

Dorleijn, Gillis J., and Kees van Rees, eds. *De productie van literatuur: het literaire veld in Nederland 1800-2000*. Nijmegen: Uitgeverij Vantilt, 2006. Print.

"Elfde editie De Weddenschap wordt feestelijk afgetrapt!" *Lezen*. Stichting Lezen, 25 Oct. 2021. Web. 7 Feb. 2023.

Franssen, Gaston. "Voorbij het veld: beperkingen en mogelijkheden van de veldtheorie voor de Nederlandse letterkunde." *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* 138.2 (2022): 256-70. *Amsterdam UP*. Web. 12 Oct. 2022.

Heilbron, Johan. "Towards a Sociology of Translation: Book Translations as a Cultural World-System." *European Journal of Social Theory* 2.4 (1999): 429-44. *JSTOR*. Web. 16 Sept. 2022.

"Jongeren lezen graag boeken, maar dan wel in het Engels." *NOS*. NOS, 16 Apr. 2022. Web. 6 Sept. 2022.

"Leesniveaus." *Lezen voor de lijst*. De Bibliotheek, n.d. Web. 8 Feb. 2023.

Leeuwis, Olaf. "Waar blijft de glitterversie van Rituelen van Cees Nooteboom?" *NRC*. NRC Media, 5 Oct. 2022. Web. 15 Oct. 2022.

Lezen voor de lijst. De Bibliotheek, n.d. Web. 23 Jan. 2023.

Lierop-Debrauwer, Helma van, and Neel Bastiaansen-Harks. *Over grenzen: de adolescentenroman in het literatuuronderwijs*. Delft: Uitgeverij Eburon, 2005. Print.

"Maid." *Oxford English Dictionary*. Oxford University Press, n.d. Web. 17 Jan. 2023.

- "Meer weten over De Weddenschap?" *De Weddenschap*. Stichting Lezen, n.d. Web. 7 Feb. 2023.
- Meeus, Wim. "Ontwikkeling en leesgedrag in de adolescentie." *Lezen en leesgedrag van adolescenten en jongvolwassenen: Stichting Lezen reeks 5*. Eds. Anne-Mariken Raukema, Dick Schram and Cedric Stalpers. 1st ed. Delft: Uitgeverij Eburon, 2002. 27-36. Print.
- Nagelhout, Erica, Cary Richards and Lucy Qing. "Anderstaligheid: lezen, lenen en kopen." *KVB Boekwerk*. KVB Boekwerk, 26 Sept. 2022. Web. 27 Sept. 2022.
- Nationaal Programma Onderwijs. "Eerste voortgangsrapportage." *Nponderwijs*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. 28 Oct. 2021. Web. 27 Sept. 2022.
- "NUR-zoeken." *Boek*. Boek, n.d. Web. 7 Jan. 2023.
- OECD (2010). "PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do - Student Performance in Reading, Mathematics and Science (Volume I)." OECD. OECD, n.d. Web. 24 Jan. 2022.
- OECD (2019). "PISA 2018 Results: What Students Know and Can Do (Volume I)." OECD. OECD, 3 Dec. 2019. Web. 24 Jan. 2022.
- "Ontlezing." *Van Dale*. Van Dale, n.d. Web. 5 Dec. 2022.
- "Over de Boekenweek van Jongeren." *Hebban*. Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek, 26 Sept. 2022. Web. 24 Oct. 2022.
- "Over de Jonge Jury." *Jonge Jury*. Stichting Lezen & Passionate Bulkboek, n.d. Web. 29 Nov. 2022.
- Qrius (2021). *De leescultuur van jongeren*. Amsterdam: Stichting Lezen.

- Raukema, Anne-Mariken, Dick Schram, and Cedric Stalpers, eds. Introduction. *Lezen en leesgedrag van adolescenten en jongvolwassenen*. By Raukema, Schram, and Stalpers. Delft: Uitgeverij Eburon, 2002. 9-13. Print.
- Rees, Kees van, Susanne Janssen, and Marc Verboord. "Classificatie in het culturele en literaire veld 1975-2000. Diversificatie en nivellering van grenzen tussen culturele genres." Dorleijn and Van Rees 239-283.
- Rijksoverheid. "Hoe zit de havo in elkaar?" *Rijksoverheid*. n.d. Web. 19 Nov. 2022.
- Rijksoverheid. "Hoe zit het vmbo in elkaar?" *Rijksoverheid*. n.d. Web. 11 Dec. 2022.
- Rijksoverheid. "Hoe zit het vwo in elkaar?" *Rijksoverheid*. n.d. Web. 19 Nov. 2022.
- Rijksoverheid. "Wat is de onderbouw van het voortgezet onderwijs?" *Rijksoverheid*. n.d. Web. 23 Jan. 2022.
- Rijksoverheid. "Wat is tweetalig onderwijs in het voortgezet onderwijs?" *Rijksoverheid*. n.d. Web. 11 Feb. 2023.
- Scifi & Fantasy Club. "Uitgevers oorspronkelijk Nederlandstalige fantasy." *Hebban*. Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek, 25 Nov. 2018. Web. 2 Jan. 2023.
- Stalpers, C. (2020). *De leeswereld van jongeren en jongvolwassenen*. Amsterdam: Stichting Lezen.
- Stichting Lezen. "De doorgaande leeslijn: De leesontwikkeling van 0-20 jaar." *Lezen*. Stichting Lezen, 1 June 2020. Web. 1 Dec. 2022.
- Valentin, Lukas. "Language, Power and Success: Bestselling Translations in the Dutch CPNB Top 100 archief." *Publishing Research Quarterly* 37.3 (2021): 439-452. *Google Scholar*. Web. 20 Jan. 2023.

Van Gelder, Rick. "Jongeren lezen heus wel, but in English." *Trouw* 15 Sept. 2022, cultuur & media 14+. Print.

"Vaste boekenprijs." *CVDM*. Commissariaat voor de Media, n.d. Web. 11 Feb. 2023.

"vmbo." *Van Dale*. Van Dale, n.d. Web. 27 Jan. 2023.

Witte, Theo. *Het oog van de meester: een onderzoek naar de literaire ontwikkeling van HAVO- en VWO-leerlingen in de tweede fase van het voortgezet onderwijs*. Delft: Eburon Uitgeverij B.V., 2008. Print.

Appendix 1. Interview schedule

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Waarom vind je het leuk om te lezen?
- b. Welke genres lees je graag?
- c. Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? Waarom?
- d. In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? Waarom?
  - i. In welke taal is het aanbod van die genres het grootst, in het Engels of het Nederlands?
- e. Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?
- f. Als de thematiek in Nederlandse boeken binnen die genres vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen?
- g. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- h. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur vaak over dezelfde onderwerpen gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Dit is natuurlijk een vooroordeel. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou nog meer over Nederlandse boeken?
- i. En welke vooroordelen bestaan er over Engelse boeken?
- j. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens?

2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet?
- b. Wat zijn volgens jou de voordelen van het lezen van een Nederlandse vertaling?
- c. Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover?
- d. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen?
- e. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen?
  - i. Respondent A: irritante foutjes zoals "de wereld zuigt" → te letterlijk.

3. How do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinions of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English? / How does social media inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?

- a. Films & tv-series
  - i. Welke films/tv-series kijk je nu of heb je onlangs gekeken?
  - ii. Veel boeken worden tegenwoordig verfilmd tot bioscoopfilm of Netflix/HBO/Amazon Prime etc. serie. Kijk je weleens verfilmingen? Welke?
  - iii. Wat motiveert jou om de verfilming van een boek te kijken?
  - iv. Wat motiveert jou om het boek te lezen nadat je de verfilming hebt gezien?
    1. Lees je dan de Engelse of de Nederlandse versie? Waarom?
  - v. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series?
    1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk?
    2. Zo niet: waarom niet?
  - vi. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series? Denk bijvoorbeeld aan...
    1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
    2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
    3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)
    4. Technische kwaliteit (*special* en *visual effects*, *color grading*, cinematografie, camerawerk, kostuums)
    5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.)
    6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
    7. Plot
    8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
- b. Sociale media
  - i. Waar haal je je boekentips vandaan?
  - ii. Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt?
  - iii. Wat vind je het fijnste aan deze manier van boekentips krijgen?
- c. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed?
  - i. Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten?

4. How do the interviewees' opinions of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst?
- b. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken?
- c. Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school?

- i. Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten?
- d. Welke boeken heb je voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken?
- e. Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school?
- f. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands?
- g. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- h. Zijn er verschillen tussen Nederlandse klassiekers en Engelse klassiekers?
- i. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken?

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp?
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen?
- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken?

A

6. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. We beginnen eerst met een algemene vraag: waarom vind je het leuk om te lezen? *Haar moeder las vroeger veel voor. A geeft aan dat er zoveel variatie is in wat mensen vertellen en het feit dat je als lezer zo in een boek gezogen kunt worden. Lezen is nu onderdeel van haar leven, ze kan niet meer zonder. Ze weet niet wat ze zonder zou moeten. Ze werd prentenboeken voorgelezen, maar ging vrijwel daarna zelf ook lezen. Haar moeder leest veel detectives en soms literatuur. Haar moeder leest nu ook veel Engels omdat ze het A zag doen.*
- i. Welke genres lees je graag? *Fantasy, YAL (nu minder dan voorheen), soms romantiek.*
  - ii. Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? *Brandon Sanderson, The Poppy War (2018) en Babel (2022), beide door R.F. Kuang. Ze raakt snel vast in auteurs, wat betekent dat ze dan alles van een auteur wil lezen voordat ze verder gaat. YAL: meer af en toe een boek dat ze leuk vindt. Romantiek: leest makkelijk weg, probeert ze af en toe. A leest geen boeken van Colleen Hoover. Ze geeft aan geen zin te hebben om tijd te steken in een boek dat de boodschap niet goed overbrengt, naar aanleiding van wat ze heeft gehoord van anderen. Ze zou misschien wel Hoover hebben gelezen als ze erover had gehoord toen ze begon met boekentips verzamelen in 2020. Dan was ze misschien gevoeliger geweest voor de hype. Fictie: Taylor Jenkins Reid.*
  - iii. In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? Waarom? Waarom ben je overgestapt naar Engels?
  - iv. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed? *Haar vader leest in de vakantie, haar moeder leest detectives, soms literatuur. A werd van jongs af aan voorgelezen waardoor boeken een onderdeel zijn geworden van haar leven.*
    1. Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten?
  - v. Waarom ben je overgestapt naar het lezen van exclusief Engelse boeken? *Veel boeken die haar interesseerden waren Nederlandse vertalingen. Vertalingen waren volgens haar slecht: ze bevatten anglicismen die niet klopten. In haar hoofd begon ze dan de zinnen terug te vertalen naar hoe het daar origineel zou hebben gestaan. Grammaticaal waren de Nederlandse zinnen kloppend, maar de zin drukt dan iets uit op een manier zoals je dat niet zou zeggen in het NL. In haar hoofd gaat ze terug naar Engels, wat meer moeite kost, dus ze is terug gegaan naar Engelse boeken. A geeft ook aan dat boeken goedkoper zijn in het Engels. A geeft aan nu langzamer te lezen in het Nederlands. Ze kan relateren aan mensen die tweetalig zijn, die in hun hoofd twee talen door elkaar hebben lopen.*

- vi. Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?
- vii. Als de thematiek in Nederlandse YA vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen? *"Ja, denk het wel. Maar ben nu voorbij dat punt van terug naar Nederlands." (...) "Ik zou nu niet meer terug kunnen naar Nederlands lezen. Dan zou er nu een hele sloot aan Nederlandse boeken moeten komen die mij interesseren die niet vertaald zijn. Als dat soort boeken er waren toen ik begon met het lezen van Engels dan was ik denk ik wel bij het Nederlands gebleven."*
1. *Een voorbeeld van een Nederlandstalig fantasy boek: De Zwendelprins (2019) van Rima Orië. Volgens A is het YAL-achtig, niet high fantasy en bevat het boek leuke personages, wat diversiteit, goed plot, goed uitgedachte wereld gebaseerd op een "Aziatisch land," Het boek heeft een prijs gewonnen.*
- viii. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou?
1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp → *Er is volgens A bijna geen fantasy te vinden dat oorspronkelijk in het Nederlands is geschreven. Ze heeft er maar eentje in de kast en dat vindt ze zonde. Ze denkt dat er niet genoeg mensen zijn die dat in het Nederlands willen lezen, of die het willen schrijven. Ze merkt op dat er veel detectives zijn in het Nederlandse aanbod en noemt daarbij Mel Wallis de Vries.*
  3. Personages
  4. Plot
  5. Schrijfstijl
- ix. Kun je een paar boeken noemen waarbij je die verschillen het meest merkt?
- x. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur voornamelijk over 'problemen' gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou over Nederlandse boeken? En welke over Engelse boeken?
1. *Eigen vooroordeel: Saai. "Klein onderwerp dat heel groot wordt gemaakt". Dit voelt ze vooral bij boeken voor de leeslijst. Dit boek had een short story kunnen zijn, maar het is een full length boek geworden. Dertig Dagen van Annelies Verbeke bijv. Van iets kleins wordt iets complex gemaakt.*
  2. *Engelse boeken: (A geeft aan niet veel fictie te lezen dus er niet zoveel over te kunnen zeggen?) er gebeurt meer. Er is een conflict dat meerdere mensen raakt. Het voelt complexer. Er wordt accuraat gehandeld naar de grootte van het probleem.*
- xi. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens?

7. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Dat brengt me op een onderwerp wat hier veel mee te maken heeft, namelijk Nederlandse vertalingen van boeken die oorspronkelijk in het Engels geschreven zijn.
  - i. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet?
  - ii. Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover? *Ze heeft niet veel nagedacht over stijl, maar ze is het er wel mee eens. Veel fictie in oorspronkelijke taal is "beter omdat het op een bepaalde manier is neergezet. Daar is een reden voor. Dan kan het ook bijna niet vertaald worden". A sluit zich hier bij aan maar heeft geen sterke gevoelens hierover.*
  - iii. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen? *Een hele mooie editie. A ziet hoe uitgeverijen daar in te werk gaan: artwork, cover, etc. Maar ze vindt de vertaling dan niet ineens mooi. Nederlandse vertalingen koopt ze niet meer. "Soms is het zo slecht dat je dan van die foutjes erin ziet en daar stoor je je aan. Dat haalt je uit het verhaal."*
    1. *Voorbeeld van een foutje: "de wereld zuigt". Volgens A zeg je dat zo niet in het Nederlands. Dat is te letterlijk. Ze ziet ook grammaticale fouten.*
  - iv. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen? *The Hunger Games. "Engels is een tweede taal, dan voelt het wat minder letterlijk." De talen voelen als twee hele andere dingen. De Hongerspelen voelen te letterlijk.*
    1. *Voorbeeld gegeven door A: verschil tussen "I love you" en "ik houd van jou". Brugklas meisjes zouden eerder geneigd zijn 'I love you' tegen iemand te zeggen dan 'ik houd van jou'. Volgens A voelt je tweede taal anders want dat associeer je met andere dingen. In je moedertaal klinkt dat zwaarder.*

8. How do films, tv series and social media inform their opinion on the Dutch and English language?

- a. Visuele media
  - i. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series?
    1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk?
    2. Zo niet: waarom niet? *Nee. A is totaal afgeweken van Nederlandse popcultuur. Ze kan referenties aan Nederlandse popcultuur niet meer volgen. Er is niet veel Nederlands aanbod dat haar interesseert. YouTube aanbod: dingen die ze liever kijkt zijn in het Engels. Nederlandstalige YouTube bestaat vaak*

uit vlogs. Instagram: snel afgezaagd in het Nederlands. Die boeken zijn dan vertaald (mainstream boeken) dus die zijn niet boeiend omdat ze die al in Engels heeft gelezen. De posts voelen soms ook als introductie tot Engels boek terwijl ze al heel erg bekend is met dat boek of de Engelse boekenwereld. Bovendien zijn de Nederlandse grapjes die refereren aan het Engelse boek niet leuk/out of place volgens A.

- ii. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series? *Nederlandse films en series zijn volgens A meer gericht op comedy en detectives. Over het comedy genre zegt A: grove en lompe (schelden) humor tegenover "sophisticated" humor in Engels (Brits: droge humor; Amerikaans: heel direct). Ze vindt Nederlands heel direct vergeleken met andere talen.*
1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)
  4. Technische kwaliteit (*special* en *visual effects*, *color grading*, cinematografie, camerawerk, kostuums)
  5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.) → *heel groot aanbod in het Engels qua fantasy. Series als The Good Place: heel apart; mockumentary. Speelt met stijl die je niet echt ziet in Nederlands volgens A.*
  6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
  7. Plot
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
    - a. *A wordt niet beïnvloed door series in haar boekkeuze. Ze geeft aan niet veel in het fantasy genre te kijken.*
- b. Sociale media
- i. *Waar haal je je boekentips vandaan? Eerst veel van Instagram. Nu: boekhandel of auteurs die ze al kent. Ook soms YouTube. Ze laat zich niet leiden door hype maar vraagt zich eerst af of het iets voor haar is. A kiest veel zelf op basis van haar eigen likes en dislikes. Ze laat zich niet zo snel leiden door iemand die zegt dat ze een bepaald boek écht moet lezen.*
  - ii. *A heeft geen TikTok (meer) maar volgde dat begin 2022 en 2021 heel erg. Toen had ze 1000 volgers op TikTok. Toen ging ze ook wel mee in de trends. Ze kwam dan ook boeken tegen die een interessante, coole opzet hadden, maar teleurstellend waren uitgewerkt. Daarom is ze gestopt met TikTok. Als ze in de boekhandel is en zo'n BookTok tafel ziet pakt ze weleens een boek op om te zien of ze de schrijfstijl fijn vindt, maar ze koopt hem niet alleen maar omdat het op die tafel ligt.*
  - iii. Denk je dat je net zoveel Engelse boeken zou lezen als je je boekentips niet van BookTok of Bookstagram zou halen?

9. How does their opinion of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst?
- b. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands en wat vond je van die boeken?
- c. Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school? *Gedateerd. Voelt volgens A niet alsof het past bij "onze generatie". Het is belangrijk dat tieners veel blijven lezen want het is goed voor veel dingen, maar moet niet per se aan een taal gebonden zijn. Het plezier in lezen moet bevorderd worden in algemeen, niet per se gefocust op een bepaalde taal: "Plezier halen uit lezen in plaats van dat het moet in een bepaalde taal".*
  - i. Wat is er gedateerd aan? *Boeken krijgen bepaalde niveaus: dat is volgens A handig, maar het voelt als een wedstrijd. Het gaat om het cijfer, niet om de inhoud van de boeken zelf. Dat vindt ze jammer. Soms spreekt een boek je aan, maar dan heeft het een te laag niveau dus mag je het niet lezen, anders krijg je een lager cijfer op je mondeling. Literatuur wordt geïntroduceerd als boeken voor volwassenen. Dan wil je afhaken, maar je MOET het lezen omdat het is voorgeschreven. Een boek dat ze graag voor de leeslijst wilde lezen maar dat niet mocht: Het Smelt (2016) van Lize Spit (Dit boek heeft niveau 2 of 3. Volgens A was dat te laag voor klas 6. Ze had al teveel boeken van niveau 2 of 3 dus ze moest verder naar hoger niveau). Ze mocht het niet voor school lezen en was niet gemotiveerd genoeg om het buiten school om te lezen. Maar het verhaal interesseerde haar wel: personages die elkaar al heel lang kennen en dan in conflict verstrengeld raken.*
- d. Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten? *De historische context wordt volgens A saai gegeven waardoor je snel afdwaalt. Er is snel en droog doorheen gegaan omdat de Nederlands docent geen geschiedenis docent wil zijn maar gewoon Nederlands wil geven. Warenar van P.C. Hooft (gelezen eind 4^e klas) was "een hel." De taal is volgens A zo anders. Zo saai, kleine dingetjes, veel historische context (die wel hielp) maar heel saai was.*
- e. Wat vind je van de boeken die je voor Nederlands hebt gelezen?
- f. Wat vind je van de boeken die je voor Engels hebt gelezen? *The Circle (2013) van Dave Eggers, Lies of Silence (1990) van Brian Moore, The Hate U Give (2017) van Angie Thomas. Op haar to-be-read lijst voor mondeling 6^e klas: The Secret History (1992) van Donna Tartt, If We Were Villains (2017) van M.L. Rio en Babel (2022) van R.F. Kuang (al gelezen). Er is een lijst waar ze uit kan kiezen. De Engels docent is enthousiast over boeken die hij op de lijst zet. Hij laat film trailers zien en toont veel enthousiasme. Het zijn mainstream boeken die mensen misschien al wilden lezen maar nog geen tijd voor hadden, dus zijn ze meer geneigd die boeken te gaan lezen.*
- g. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen?

- i. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands? *Er is een strikte regelgeving voor Nederlandse boeken. 14 boeken, Nederlands grondgebied, niet vertaald, en het mogen geen detectives zijn. A geeft aan amper boeken te kennen op die lijst. Daardoor is het voor Nederlands docenten moeilijk om te enthousiasmeren. Volgens A is dit de houding van haar Nederlands docent: "Ik kan je wel dingen aanbevelen, maar het moet gewoon. Ik kan je er niet echt veel verder in helpen" Het is een moetje, "Zet je er maar doorheen, over twee jaar is het afgelopen". "Het wordt niet voor de lange termijn ingevoerd. Het is vooral van: je moet nu deze boeken lezen. Het is niet ingevoerd met het idee van dat je blijft lezen. Nu lees je 14 boeken en dan ben je klaar. Na mijn examen ben ik niet van plan daar naar terug te keren." Engels is blijvender. Het is veel minder afgebakend. Geen lijst aan boeken die je moet lezen. Het mogen alle genres zijn (niet per se literatuur), dus er zijn zoveel meer opties. Bij Nederlands moet je wél literatuur lezen ook al boeit het je niet. Als Nederlands niet zo afgebakend was zou het leuker zijn volgens A. In de onderbouw mocht ze wel vertaald werk lezen. Dat was leuker. Toen mochten alle genres gelezen worden. A mag geen YAL lezen voor Nederlands omdat haar docenten het verschrikkelijk vinden dat er niet meer in het Nederlands wordt gelezen. Daarom pushen ze dat hun leerlingen Nederlandse literatuur moet lezen i.p.v. YAL, maar dat werkt averechts.*
- ii. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
- iii. Onderwerp
- iv. Personages
- v. Plot
- vi. Schrijfstijl
- h. Voor de leeslijst moet je natuurlijk verplicht bepaalde boeken lezen met soms beperkte keuzevrijheid. Beïnvloedt het feit dat je verplicht iets moet lezen jouw leesplezier in het Nederlands? *Ja.*

10. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp?
  - i. *A vindt het jammer dat er minder in het Nederlands gelezen wordt, maar ook cool en fascinerend dat Engels zoveel gelezen wordt. Het niveau van Engels gaat daardoor omhoog. Ook interessant dat dit vanaf een vroege leeftijd al gebeurt.*
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen?
  - i. *Volgens A is de Nederlandse vertaalindustrie heel langzaam. Dit is deel van de reden waarom ze is overgestapt naar Engels. De Nederlandse vertaling komt vaak pas een jaar of anderhalf jaar later uit volgens haar. In andere landen, zoals Duitsland, worden vertalingen sneller gemaakt. Dit kan bijdragen het feit dat mensen zoveel Engels lezen omdat er gewoon niet veel vertalingen zijn naar haar idee, en het proces langzaam gaat. A zegt dat wanneer je aan de*

Nederlandse vertaling van een boek begint weet je niet zeker of de serie wel wordt afgemaakt omdat de boeken niet populair genoeg zijn. In andere talen worden vertalingen sneller gemaakt volgens haar.

- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken?
  - i. *Dat Engels meer wordt liefgehad dan Nederlands. Ze hoort vaak dat Engels mooier is dan Nederlands. Ze denkt dat het Nederlands meer wordt achter gelaten. Dat er meer Engelse leenwoorden in Nederlands zullen komen, dus een prominentere rol krijgt in het Nederlands en lezen algemeen.*

B

1. How do their preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. We beginnen eerst met een algemene vraag: waarom vind je het leuk om te lezen? *Deels escapisme, deels leuke manier om nieuwe dingen te leren. Ze geeft aan heel nieuwsgierig te zijn en dingen vanuit ander perspectief, andere culturen te willen zien.*
  - i. Welke genres lees je graag? *Vroeger: fantasy/sci-fi. Nu: magisch realisme. Japans en Zuid-Amerikaanse literatuur.*
  - ii. Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? *Gabriel García Márquez, Isabel Allende, Haruki Murakami, Banana Yoshimoto, Rainer Maria Rilke, Before the Coffee Gets Cold (2015) van Toshikazu Kawaguchi, Russische schrijvers. Vroeger: Harry Potter (1997-2007) van J.K. Rowling. Favoriete boek van vroeger: Het Zwanenmeer. Before the Coffee Gets Cold is een 'comfort boek'. Een element dat ze altijd wel interessant vindt is het magische element.*
  - iii. In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? Waarom?
    1. *Engels. Ze vindt het lekkerder lezen en kan beter in het boek gaan zitten. In het Nederlands leest het "grover" of "hakkelier"; minder mooi. Ze probeert zo dicht mogelijk bij origineel te komen qua vertaling. "Ik heb idee dat meestal de beste vertaling wel die in het Engels is omdat die het breedst gelezen wordt". Dat is leuker en handiger om te lezen. Ze kan zich daar beter in verdiepen en kwijtraken, dat escapisme element.*
      - a. *Voorbeeld van hankelijk/grof Nederlands? bepaalde "lompe, harde" klanken zoals /g/ en /r/. In het Engels is het zacht en vloeiender voor haar gevoel. Poëzie klinkt "mooier en sierlijker en vloeiender" daardoor.*
  - iv. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed?
    1. *Vader: Duits, Frans en Nederlands. Moeder: alles in Nederlands, ook Engelse werken. B zegt de Engelse voorkeur echt zelf opgebouwd te hebben.*
    2. *Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten? Niet zozeer door school, misschien nu door curriculum van haar BA in Literatuurwetenschap. Op de middelbare las ze in het Engels wat ze leuk vond. Ze lette toen niet op wat er van haar verwacht werd. Ze laat zich wel beïnvloeden door internet: mensen die enthousiast zijn over bepaalde, Engelse boeken wekken haar interesse. Ze denkt dat dat waarschijnlijk de reden is waarom ze meer Engels is gaan lezen op een bepaald moment.*
  - v. *Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?*

- vi. Als de thematiek in Nederlandse YA vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen?
  - 1. Als je meer magisch realisme kon lezen in het NL, zou je dat dan doen? *Ze denkt het wel. Ze zou er voor open staan om dat te proberen. Als ze nu actief op zoek zou gaan naar Nederlandse boeken met magisch realisme denkt ze dat ze dat best leuk zou vinden.*
- vii. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou?
  - 1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - 2. Onderwerp
  - 3. Personages
  - 4. Plot
  - 5. Schrijfstijl → *dit vooral.*
- viii. Kun je een paar boeken noemen waarbij je die verschillen het meest merkt?
- ix. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur voornamelijk over 'problemen' gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou over Nederlandse boeken? En welke over Engelse boeken?
  - 1. *Nederlandse boeken gaan vaak over hetzelfde: politiek, klimaatpolitiek, economie terwijl ze (klasgenoten, andere lezers) dat niet interessant vinden. In oudere werken: seksistische en racistisch. Woorden en slurs die niet kunnen.*
- x. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens?
  - 1. *Racisme. Het n-woord wordt gebruikt. Niet in context van het thema racisme maar dat het onnodig gebruikt wordt. Er wordt dan volgens B geen punt van gemaakt en er wordt verder niets over gezegd in de context van het verhaal.*

2. How do they evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Dat brengt me op een onderwerp wat hier veel mee te maken heeft, namelijk Nederlandse vertalingen van boeken die oorspronkelijk in het Engels geschreven zijn.
  - i. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet?
  - ii. Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover?
    - 1. *B is het er mee eens. Als een boek origineel in het Nederlands is geschreven leest ze hem wel in het Nederlands. Het hoeft niet hoe dan ook in het Engels.*
  - iii. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen?
    - 1. *Als iemand beide versies heeft gelezen en zegt dat de Nederlandse versie zoveel beter is.*

2. Is dat dan vloeiender? *De vertaler heeft het dan beter geschreven dan de oorspronkelijke auteur. Bepaalde stilistische keuzes zijn gemaakt in de Nederlandse versie die dan niet in de Engelse versie gemaakt zijn.*
  3. Lijken die keuzes dan het meest op het origineel? *Als de vertaling zo dichtbij het origineel mogelijk ligt of op een gekke manier beter is.*
- iv. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen?
1. *Ze heeft *The Hunger Games* gelezen op de middelbare school. Het is in het Engels geschreven, dus B wil zo dicht mogelijk bij origineel blijven. En het is lekkerder lezen.*
- v. Te letterlijk taalgebruik. *Iets als "de wereld zuigt" zou B ook heel erg frustreren (zie respondent A). B vindt dat er dan een ander gezegde of metafoor gevonden moet worden: vertaal het niet letterlijk, dat werkt niet. Ze heeft ook begrip voor de moeilijke opgave om dicht bij origineel te blijven maar ook het te laten passen in het Nederlands.*

3. How do films, tv series and social media inform their opinion on the Dutch and English language?

a. Visuele media

- i. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series?
  1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk? *Bij bioscoop Lantarenvenster in Rotterdam geeft B aan kunstachtige films te kijken zoals *El Hoop* (?). Die film heeft zwaardere, serieuzere thema's. Als ze iets in het Nederlands kijkt wil B naar eigen zeggen wel een goede [film] uitkiezen. In het Engels worden meer commerciële films gemaakt, dat kijkt makkelijk weg. Daarin is heel veel keus, makkelijk te bereiken (Netflix). Volgens B zijn er niet veel Nederlandse films op Netflix.*
  2. Zo niet: waarom niet?
- ii. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series?
  1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)
  4. Technische kwaliteit (*special* en *visual effects*, *color grading*, cinematografie, camerawerk, kostuums)
  5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.)
  6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
  7. Plot
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)

- iii. Kijk je weleens een verfilming van een boek? *B zegt soms onbedoeld dat te doen. De Enola Homes films zijn ook gebaseerd op een boekenserie, net zoals Anne of Green Gables en Sherlock Holmes. Ze kijkt niet per se de verfilming van een boek als ze het gelezen heeft, meer als het op haar pad komt.*
- b. Sociale media
  - i. Waar haal je je boekentips vandaan?
    - 1. *Goodreads, ze heeft ook een poosje op TikTok gezeten maar dat waren niet haar type boeken (Colleen Hoover, hele "commerciële, kapitalistische boeken"), en YouTube.*
  - ii. Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt?
  - iii. Als je niet via die wegen je boekentips zou krijgen, zou je dan denk je meer Nederlands lezen?
    - 1. *Misschien wel meer omdat ze zonder internet in bibliotheken en boekhandels zou komen voor tips. Dan zou ze waarschijnlijk 50/50 zitten qua Engels en Nederlands.*
  - iv. Je ziet zeker niet veel Nederlandse uitgeverijen in je feed? *Klopt. Ze zegt een stukje van wat er qua Nederlandse literatuur uitkomt te missen. "Alleen Arthur Japin houd ik in de gaten omdat ik Een schitterend gebrek (2003) in de 2^e of 3^e klas had gelezen." Later heeft ze ook nog boeken gelezen voor de lijst. Ze vindt zijn stijl mooi.*
  - v. Wat vind je mooi aan zijn stijl? *Rustige, kalme, poëtische stijl. Focust ook veel op natuur.*

4. How does their opinion of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst?
  - i. *B vindt het te beperkt. Ze snapt dat voor je Nederlands lijst je Nederlandse auteurs moet lezen, maar dat zou je volgens B ook kunnen verbreden naar de Benelux. Er wordt ook veel gelet op welk niveau elk boek heeft. Elk boek is een bepaald cijfer waard dus het ligt aan welk niveau elk boek heeft. De ontdekking van de hemel (1992) van Harry Mulisch is niveau 6, voor niveau 2 krijg je een slecht cijfer. "Je ziet dat alle boeken met fantasie elementen lager staan." Volgens B staan de hele serieuze werken waar niet veel mensen zich tot voelen aangetrokken dan heel hoog. Dat vindt ze niet heel eerlijk want iedereen heeft een eigen smaak in literatuur. "En dat er dan maar één soort literatuur is dat een hoog niveau heeft, daar ben ik het niet helemaal mee eens." Haar school hield het lijstje van de website lezenvoordelijst.nl aan, zij mocht eigenlijk geen boeken lezen die niet op die lijst staan. Dat is best wel beperkt, dat vindt ze jammer.*
- b. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken? *De ontdekking van de hemel, Joe Speedboot (2005) van Tommy Wieringa ("haatte dat boek met een passie" want de schrijfstijl lag haar niet. Is ook in het Engels zo: als de stijl haar niet ligt is ze weg). De hemel is altijd paars*

(2021) van Sholeh Rezazadeh (stond niet op de lijst), *De engelenmaker* (2005) van Stefan Brijs (*niveau 5, had hele interessante thema's zoals god-complex van het hoofdpersonage. B heeft het N&T profiel gedaan op de middelbare school dus biologie etc. kwam terug in dat boek*). Wat ze niet mocht lezen: *Mrs. Degas* (2020). *Behalve Joe Speedboot waren ze allemaal leuk. Ze leest breed dus het was voor haar makkelijk om interessante werken te vinden. De boeken die iedereen las zoals Het Diner heeft ze niet gelezen.*

- i. *Boeken die te nieuw zijn mogen vaak ook niet gelezen worden voor de lijst. B mocht Mrs. Degas (2020) van Japin niet lezen voor de lijst in 2021 omdat het boek nog niet geëvalueerd was of het wel binnen de criteria van de lijst paste. Ze zegt dat het natuurlijk per school kan verschillen, maar haar school beperkte haar dan een beetje in het vinden van nieuwe literatuur. Ze zegt dat je als leerling dan vaak bij de oude, al bekende, veel geprezen werken moest blijven. Dat vindt ze jammer. "Er is super veel, en het is gewoon inderdaad jammer want hierdoor kunnen mensen ook denk ik niet hun eigen smaak in literatuur ontwikkelen." (...) "Want ik denk dat er voor iedereen wel iets is dat ze leuk vinden. Maar ik ken heel veel mensen die denken "Lezen? Nee ik haat dat". Heel veel mensen noemen dan ook als reden de leeslijst." Volgens B vonden ze dat verschrikkelijk, ze mochten alleen stomme boeken lezen, daar hadden ze niks mee. B kan begrip opbrengen: als je alleen wordt gepushed om bepaalde boeken te lezen, dat je daardoor lezen niet meer leuk vindt.*
- c. *Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school? Wel goed. Het doornemen van dichtbundels was leuk. De docent probeerde het zo leuk mogelijk voor iedereen te maken. Veel zelfstandig lezen voor de lijst, oud-Nederlandse werken werden wel klassikaal gelezen. B zegt dat die werken werden voorgelezen en dan moest je proberen niet af te dwalen. Het werd niet zo goed uitgelegd.*
  - i. *Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten?*
    - 1. *Er was niet veel stimulerende of interessante historische context. Haar laatste docent probeerde het wel echt leuk te maken. Hij vernieuwde jaarlijks de dichtbundel, want daar had hij wel controle over. Daar mochten wel nieuwe gedichten in. Hij was het ook niet eens met hoe de lijst is opgesteld.*
- d. *Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school?*
  - i. *Heel leuk! Verschillende periodes behandeld in laatste jaar vanaf alleroudste Engelse literatuur tot moderne wereldliteratuur zoals Beowulf en Macbeth van Shakespeare. Vanaf moderne literatuur was het heel vrij, zolang het maar Engelstalig was. Ze [docent] stimuleerde het lezen van wereldliteratuur zolang het maar in het Engels was. B leerde ook over de culturele-historische context van het boek. Haar klasgenoten vonden het ook redelijk leuk.*
- e. *Voor je leeslijst Nederlands heb je hoogst waarschijnlijk een paar klassiekers uit de Nederlandse canon hebben moeten lezen. Heb je voor Engels ook Engelse klassiekers moeten lezen?*

- i. Zo ja, welke? Wat vond je ervan?
- f. Welke boeken heb je nog meer voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken?
  - i. *Emma* (1815) van Jane Austen, *Beowulf*, *Hamlet van Shakespeare*, een boek over een paardeneiland (soort *Animal Farm* (1945) van *George Orwell*), *Never Let Me Go* (2005) van Kazuo Ishiguro, *Persepolis* (comic book vorm, dat trok meer leerlingen). *Het devies van de leraar was: "Kies elk boek uit de wereld uit dat je leuk vindt. Punt." Een van de boeken moest non-fictie zijn maar dat mocht ook alles zijn.*
- g. Stel dat je moest kiezen tussen een Nederlandse klassieker of een Engelse klassieker, bijvoorbeeld *De aanslag* van Harry Mulisch of *Pride and Prejudice* van Jane Austen. Welke zou je dan kiezen en waarom?
- h. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp → *Er zijn niet veel YAL/sci-fi achtige boeken voor volwassenen, naar haar idee. Nederlandse onderwerpen vaak alledaags, over mentale gezondheid, thrillers. Binnen Engelstalige canon gaat het over verschillende thema's zoals culturele situaties, romantie. De focus ligt op andere genres.*
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- i. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken?
  - i. *Even makkelijk. Wat het moeilijker kan maken is dat ze in een Nederlands boek er minder snel in gaat zitten omdat het "minder soepel, hakkeliger, minder mooi" is. Dat maakt een boek voor haar minder goed waardoor ze er minder snel ingezogen wordt. Dat stukje escapisme ontbreekt, waardoor het minder plezierig is om te lezen. Een leuk Nederlands boek leest ook gewoon vlot, het een is niet moeilijker dan het ander voor haar.*
- j. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands?
- k. Voor de leeslijst moet je natuurlijk verplicht bepaalde boeken lezen met soms beperkte keuzevrijheid. Beïnvloedt het feit dat je verplicht iets moet lezen jouw leesplezier in het Nederlands?

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp?
  - i. *Social media en het internet hebben heel veel invloed. "Internet is voor de meeste mensen grotendeels in het Engels." "Ik denk omdat alles zo erg Engels is, dat mensen – en bijvoorbeeld Netflix en zo, dat is ook allemaal in het Engels – dat je heel makkelijk ook qua lezen over gaat schakelen misschien naar die andere taal omdat je qua media gewoon heel erg gewend bent daar aan" (...) "Ook bijvoorbeeld in films. Je*

hebt bijvoorbeeld Gilmore Girls, de hoofdpersoon Rory, die leest heel veel. Je hebt volgens mij op internet letterlijk een lijst staan met alle boeken die zij gelezen heeft. En mensen printen die lijst letterlijk uit en die gaan dat gewoon allemaal proberen te lezen. Dus dat heeft natuurlijk ook wel invloed op wat voor werken je leest."

Intermedialiteit: als er in een film of serie verwezen wordt naar een boek, dat mensen er nieuwsgierig naar worden. Ook: een vriendin van haar las nooit maar wilde Pride and Prejudice lezen na de verfilming uit 2005 te hebben gezien. Dus het werkt beide kanten op. "Ik denk dat het misschien ook wel wat meer geldt voor moderne werken misschien. Je hebt ook... zoiets als een John Green boek. The Fault in Our Stars (2012) bijvoorbeeld. (...) Volgens mij is er ook veel meer aandacht gekomen voor dat boek toen dat verfilmd werd. Het trekt natuurlijk een heel ander publiek aan."

- ii. In het Nederlands worden boeken niet snel verfilmd natuurlijk. Klopt. De Nederlandse filmindustrie is niet zo groot. Nederlands wordt ook niet overal zo breed gesproken als Engels. Als een Nederlands boek in het Engels opgenomen zou worden denkt B dat het veel internationaler bekend zou worden.
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen?
- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken? *De stilistische keuzes van vertalers, thematiek (wat in Nederlands populair is, is in andere landen niet populair). Jonge vrouwen interesseren zich in thema's die in Nederland niet zo aangehaald worden. Mensen willen volgens B ook nieuwe dingen vinden omdat Nederland een beetje beperkt en Eurocentrisch is. Je leert niet zoveel over andere culturen.*

Tip van B aan Nederlandse uitgevers om hun boeken meer onder de aandacht te brengen: bekijk samen met de auteurs de thema's die ze aansnijden in hun boeken. Kijk wat er populair is buiten Nederland en speel daarop in met de boeken die ze willen publiceren.

C

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Waarom vind je het leuk om te lezen? *Ze vindt het veel fijner om te lezen dan om op haar telefoon te zitten; soort productiviteit. Het is ook leuk om te doen.*
  - i. Welke genres lees je graag? *Romantiek, eigenlijk alles behalve fantasy. En eigenlijk alles wat in haar Bol.com aanbevelingen voorbij komt.*
    1. Waarom geen fantasy? *Ze kan in dat soort verhalen niet komen. De namen zijn verwarrend. Het is niet realistisch voor haar en dan kan ze er niet inkomen.*
  - ii. Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? *Colleen Hoover. Haar manier van schrijven is mooi. Volgens C heeft ze altijd random plottwist die je totaal niet verwacht. Ze vindt haar zinsopbouw in het Engels heel mooi. C maakte er hier een punt van dat ze niet als "zo'n TikTok iemand" wil klinken. Ze voelt zich ongemakkelijk als ze zegt dat ze haar boekentips van BookTok haalt want dan voelt ze zich een "nep-lezer".*
    1. Is Colleen Hoover mooier in het Engels dan in het Nederlands? *Ja. "Ik vind Nederlands sowieso echt zo'n lelijke taal. Ik vind het echt naar om in te lezen. Altijd die harde klanken ofzo. Als iets met Engelse woorden wordt omschreven vind ik het mooier dan als iets in het Nederlands wordt omschreven. Ik vind Engels gewoon een mooiere taal dan het Nederlands."*
    2. Omdat je in het Engels die harde klanken niet hebt, zoals de g-klank? *"Ja, en gewoon mooiere woorden. Ik kan me er gewoon beter in vinden."*
    3. Je bent zeker ook heel goed in Engels? *Ze heeft zelf ook een halfjaar in Engeland gewoond en gaat daar ook vaak naar terug dus "Engels ligt gewoon iets dicht bij mijn hart."*
  - iii. In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? *Waarom?*
  - iv. In welke taal is het aanbod van die genres het grootst, in het Engels of het Nederlands? *In het Nederlands kan ze ook wel komen aan romantische boeken omdat veel van de Engelse boeken naar het Nederlands vertaald worden. Qua aanbod in de ene taal of de andere maakt het niet uit, dat is niet de reden waarom ze naar het Engels is overgestapt.*
  - v. Las je vroeger wel meer in het Nederlands? *Ja, toen ze klein was. Op de middelbare school begon ze met Engels lezen om haar Engels te verbeteren, toen is ze er in gebleven. Het was gewoon mooier.*
  - vi. Wat las je op de middelbare? *Ze is tijdens Corona begonnen met Colleen Hoover.*
  - vii. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed? *Vader: thrillers. Moeder: Nederlandse boeken, romantische boeken (romans?) van Simone van der Vlugt. Zusje: fantasy. Broer: niets.*

1. Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten? *Als op vakantie haar boeken op waren las ze haar moeders boeken, dus ze denkt het wel.*
- viii. Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?
- ix. Als de thematiek in Nederlandse YA vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen? *"Ik zou daar wel voor open staan, maar lees wel echt liever in het Engels. Ik ben nu niet op zoek naar Nederlandse schrijvers, maar als ik echt een goede zou vinden, dan ja, tuurlijk. En die zijn er vast wel, maar dan moet ik er een keertje induiken."*
- x. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou?
  1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.). → *Engelse boeken gaan voor haar gevoel meer de diepte in. Voor haar gevoel heeft het Engels meer woorden om te omschrijven wat wij in het Nederlands kunnen omschrijven. "Ik begrijp het gewoon beter en kan me beter inleven."*
  2. Onderwerp
  3. Personages
  4. Plot
  5. Schrijfstijl
- xi. Kun je een paar boeken noemen waarbij je die verschillen het meest merkt?
- xii. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur voornamelijk over 'problemen' gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou over Nederlandse boeken? *Vanuit het perspectief van mensen die niet lezen: saai, kan mijn tijd beter besteden. Als je leest ben je een nerd etc. Vanuit lezers-perspectief: Nederlands is oppervlakkiger dan Engelse boeken.*
- xiii. En welke over Engelse boeken? *Ze denkt dat dezelfde vooroordelen ook gelden voor Engelse boeken, en het ligt ook gewoon aan wat voor boeken je zelf leest. Ze denk dat er genoeg onderwerpen zijn, ook in het Nederlands. Het ligt er volgens C gewoon aan wat je zelf besluit te lezen.*
- xiv. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens?

2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Dat brengt me op een onderwerp wat hier veel mee te maken heeft, namelijk Nederlandse vertalingen van boeken die oorspronkelijk in het Engels geschreven zijn.
  - i. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet?

- ii. Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover? *C heeft eigenlijk nog nooit echt een vertaling gelezen, maar wel naar gekeken en de van de titels matchede de "vibe" van het origineel nooit dus dan las ze Engelse versie. Ze kan zich wel vinden in die uitspraak. Volgens C is het gewoon niet hetzelfde als het vertaald is.*
- iii. Kan je 'vibe' uitleggen? *Meestal wordt het [de titel] letterlijk vertaald. Soms ligt er een achterliggende gedachte achter die titel. Volgens C heb je die dan niet in het Nederlands. Dan heb je alleen de letterlijke vertaling, niet de figuurlijke vertaling.*
- iv. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen? *Als iemand het haar aanbeveelt. Ze zegt best makkelijk beïnvloedbaar te zijn. Ook door goede recensies. Door vrienden en familie ook.*
- v. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen? *The Hunger Games. De Hongerspelen klinkt niet fijn. Ook bij Harry Potter: ze heeft de Engelse en Nederlandse boeken gelezen. Hoe die namen vertaald worden kan ze zo slecht tegen. Iedereen kent de Engelse termen van de films. "Het verhaal lezen zelf vind ik niet zo erg, maar als die namen gewoon anders vertaald worden dan ga ik daar niet zo goed op."*
- vi. Is dat dan een stukje authenticiteit dat dan kwijt is? *Ja, denk het wel.*
  - 1. *Harry Potter: C heeft eerst de Nederlandse voice-overs gekeken, toen de Nederlandse boeken gelezen, toen de Engelse films gekeken en toen de Engelse boeken gelezen.*
  - 2. *Dus dan zie je wat het origineel is en dan wordt dat je maatstaf? Ja, zou nu niet meer de Nederlandse versie kunnen lezen.*
- vii. Over de emotionele lading Engels/Nederlands (Zie respondent A). *Ze kan zich daar in vinden. Ze zegt altijd terughoudend te zijn met het zeggen van 'ik houd van je' omdat het in het Nederlands zo'n grote lading heeft, maar in Engeland zegt ze het tegen iedereen, tegen vrienden. In het Nederlands doet ze dat ook wel maar minder snel.*
- viii. In welke situaties spreek je Engels en in welke Nederlands? *Met Nederlandse mensen Nederlands, maar op sociale media en Whatsapp spreekt ze meer Engels.*

3. How do films, tv series and social media inform the interviewees' opinion on the Dutch and English language?

a. Visuele media

- i. Wat voor soort films en series kijk je graag? *C kijkt graag true crime documentaires en met vrienden altijd romantische series en films, zoals After (waar ze eerst ook de boeken van heeft gelezen). Ze geeft aan echt elke romantische film op Netflix wel gekeken te hebben.*
- ii. Adaptaties van klassiekers? *Kijkt ze niet echt.*
- iii. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series?

1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk?
  2. Zo niet: waarom niet? *Niet echt. Op Netflix is er niet zo'n groot Nederlands aanbod. Als ze 's avonds tv kijkt met haar ouders wel.*
- iv. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series? *Nederlandse films zijn volgens C verschrikkelijk om te kijken. Oppervlakkig, niet veel aanbod. "Als je klein bent kun je beter een Engelse film kijken met NL ondertiteling dan een Nederlandse film want op een gegeven moment heb je die allemaal wel gezien, denk ik. Zoveel zijn er niet." Er zijn niet echt duidelijke verschillen volgens C. Volgens haar is het Engelse aanbod is gewoon groter waardoor je meer keuze hebt, dus dan kijk je de diepgaande films. Je kunt ze niet helemaal vergelijken omdat er zoveel meer aanbod is in het Engels.*
1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)
  4. Technische kwaliteit (*special* en *visual effects*, *color grading*, cinematografie, camerawerk, kostuums)
  5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.)
  6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
  7. Plot
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
- b. Sociale media
- i. Waar haal je je boekentips vandaan? *Op Booktok staan er wel leuke boeken maar soms was ik ook best wel teleurgesteld in dat soort boeken. Vooral bij Midnight Library (2020) door Matt Haig en Normal People (2018) door Sally Rooney. Die laatste was teleurstellend. "Ik zat te wachten op een plottwist of climax maar dat kwam niet, het eindigde gewoon. En toen dacht ik: en nu? Toen kwam er gewoon geen antwoord meer. Best wel tijdverspilling." Verder: Instagram en Amazon. Voornamelijk internet. Ze komt ook graag in een boekwinkel maar daar koopt ze nooit eigenlijk wat want daar zijn de boeken "tien keer zo duur als op internet". Dus ze komt daar om te oriënteren en als ze iets leuks ziet koopt ze het online.*
  - ii. Engelse boeken zijn natuurlijk ook goedkoper dan Nederlandse, dus dat scheelt vast ook? *Ja, in Engeland kosten alle boeken 9 pond, terwijl je in Nederland al gauw €15 betaalt.*
  - iii. Je ziet Nederlandse boeken zeker ook niet zo voorbij komen op je feed? *Nee. Omdat ze nu zo in het Engels zit. Ze ziet wel de Nederlandse vertalingen van een boek maar dan leest ze hem liever in het Engels.*
  - iv. Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt?

4. How does their opinion of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst? *"Ik had altijd wel iets tegen de leeslijst, maar de boeken die ik las vond ik wel goed op zich."*
  - i. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken? Advocaat van de Hanen (1990) (heel saai volgens C) door A. F. Th. Van der Heijden; Vallen is als vliegen (2019) door Manon Uphoff; Een nagelaten bekentenis (1894) door Marcellus Emants; Alles wat er was (2013) door Hanna Bervoets. *"Dat zijn van die, ik wil niet zeggen 'literaire boeken' maar ze leken op die Engelse klassiekers die ze in Engeland voor school moeten lezen. Die zijn ook wat minder interessant dan de Engelse boeken."* *"Boeken die je voor school moet lezen, maakt niet uit welk land je woont, zijn gewoon wat saaier."* *Er zit altijd een belangrijke boodschap bij de boeken voor school. Niet heel leuk, maar snap waarom dit gelezen moet worden. Maar als je al niet van lezen houdt snap ik dat dit geen leuke lijst is. Als de lijst gaat om bevorderen van leesplezier, "zet er dan goede, echt leuke boeken tussen waarvan je weet dat mensen het leuk gaan vinden."* → *Betere verhaallijnen, meer diepgang, meer plottwists volgens C. Iedereen zou lezen leuk kunnen vinden als ze het goede boek maar vinden.*
    1. Hoe zou jij de leeslijst inrichten? *Klassiekers, romantiek, geen fantasy (heeft niet met echte leven te maken). "Ik zou alles erop gooien. Laat mensen zelf ontdekken welke genres zij leuk vinden. Zo krijg je mensen aan het lezen. Genre maakt mij niet uit, het punt is dat mensen boeken lezen."*
    2. Bij C op school mochten leerlingen voor de lijst vaak wel een eigen boek inbrengen, maar die werd ook vaak afgekeurd waarschijnlijk omdat de docent ze zelf niet kende en dus niet het niveau kon beoordelen. Volgens C moeten de niveaus achterwege gelaten worden. *"Van The New Kingdom (2013) [door Wilbur Smith en Mark Chadbourn, AK] leerde ik echt iets omdat de Engelse grammatica zo complex en zo mooi geschreven was, maar omdat het fantasy is krijgt het gelijk een stempel van 'dit is niet goed'."*
- b. Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school? *Saai. Niet meer relevant. Ze lazen voornamelijk gedichten en bijna niemand doet dat meer volgens C. "Het boeit niemand meer hoeveel regels er in een bepaald soort gedicht moeten zitten."*
  - i. Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten?
- c. Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school? *Ook saai. Het hele concept literatuurles moet gewoon omgegooid worden volgens C.*

- d. Voor je leeslijst Nederlands heb je hoogst waarschijnlijk een paar klassiekers uit de Nederlandse canon hebben moeten lezen. Heb je voor Engels ook Engelse klassiekers moeten lezen?
  - i. Zo ja, welke? Wat vond je ervan?
- e. Welke boeken heb je nog meer voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken? *The Innocent* (1990) door Ian McEwan (gelezen in 6V). *Ze moest ook van een bepaalde lijst kiezen. Er stond, net zoals bij Nederlands, weer niets op wat ze herkende. Er stonden wel oude klassiekers op (100-200 jaar oud) waar moeilijk doorheen te komen is. Plot speelde daar zeker aan mee [dat er moeilijk doorheen te komen was]. Als het haar niet pakt dan legt ze het weg.*
- f. Stel dat je moest kiezen tussen een Nederlandse klassieker of een Engelse klassieker, bijvoorbeeld *De aanslag* van Harry Mulisch of *Pride and Prejudice* van Jane Austen. Welke zou je dan kiezen en waarom?
- g. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- h. Zijn er verschillen tussen Nederlandse klassiekers en Engelse klassiekers?
- i. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken? *Even makkelijk.*
- j. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands?

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp?
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen? *Het aanbod in Nederland qua Engelse boeken mag wat meer zijn. Ook in boekhandels mogen ook andere boeken dan alleen Booktok boeken uitgelicht worden. "Ik loop altijd met een grote boog om TikTok tafels heen maar uiteindelijk lees ik wel tijd die TikTok boeken want ik zie altijd positieve reacties op die boeken waardoor ik denk da het een goed boek is. Zo word ik gewoon beïnvloed."*
- c. Ook meer NL boeken die aansluiten bij wat je leuk vindt? *Ja.*
- d. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken? *Dat mensen de Engelse taal mooier vinden dan de Nederlandse taal. En dan het Engels ze gewoon meer aanspreekt. Het komt door C waarschijnlijk omdat alle films tegenwoordig in Engels worden gekeken. We zijn meer op Engels overgegaan.*
- e. Ken je nog andere mensen die mee zouden willen doen aan mijn onderzoek?

11 November 2022 via WhatsApp

A: Hoi, hier ben ik nog nieuwsgierig naar: toen we elkaar spraken zei je dat je je awkward voelt als je zegt dat je vaak BookTok boeken leest omdat je je dan een "nep-lezer" voelt. Waarom voel je je dan een nep-lezer?

C: *Ik denk dat er vanuit lezers een soort stigma zit op tiktok boeken omdat niet-lezers die boeken lezen door tiktok en claimen dat het "goede" boeken zijn terwijl er veel andere, betere boeken zijn die via deze manier minder belicht worden en minder de credits krijgen dan dat ze verdienen? Ik vind het een beetje moeilijk uit te leggen, maar er wordt dus naar mijn mening vanuit echte lezers (te) snel een stempel gedrukt op tiktok boeken als minder goede boeken. Het is best logisch dat niet-lezers deze boeken zo aanprijzen omdat zij gewoon minder hebben gelezen dus minder hebben om het tiktok boek mee te vergelijken. Maar vanuit lezers die dus veel lezen wordt er dus een beetje neergekeken op tiktok boeken omdat ze "minder goed" zijn dan normale boeken. Dus als ik zou zeggen dat ik een boek van tiktok lees dat echte lezers mij meer als een "nep-lezer" zullen zien omdat die boeken niet goed genoeg zouden zijn. Het klinkt een beetje raar zo maar ik kan het niet echt beter uitleggen. Ik heb gewoon het gevoel dat echte lezers (ook al vind ik mezelf ook gewoon een echte lezers) dan snel op je neerkijken en bestempelen als nep lezer.*

A: Ja ik denk dat ik je begrijp! Just to recap: TikTok boeken, en de mensen die die boeken graag lezen, hebben een slechte reputatie opgebouwd onder niet-TikTok lezers waardoor zij neerkijken op TikTok boeken en de lezers ervan.

Wat voor soort boeken vallen er onder "normale boeken"? Ze komen niet voor op TikTok, maar zijn het bepaalde genres/schrijvers? Boeken die mensen zien als 'literatuur'?

C: *Ik denk dat ik het dan vooral heb over boeken die niet enorm populair zijn op tiktok, onder die populaire schrijvers vallen dan bijvoorbeeld Colleen Hoover of Sarah J Maas. "Normale boeken" zijn dan volgens mij meer novels of literatuur inderdaad. Maar daaronder vallen denk ik ook gedichten of short stories (de minder populaire boeken). Bijvoorbeeld de boeken van Kathleen Glasgow zijn ook wel op tiktok terug te vinden maar die zijn niet zo extreem gehyped vergeleken met bijvoorbeeld een Colleen Hoover boek, waardoor dat een "normaler boek" is in de ogen van vaste lezers. "Normaal" is hier niet echt het juiste woord maar ik weet even niet hoe ik het zou noemen. Het gaat er naar mijn idee gewoon om dat de boeken die zo extreem populair zijn op social media, bijna altijd afgekraakt worden door mensen die veel lezen. Er valt niet echt een groep aan te wijzen van Tiktok boeken en normale boeken maar het gaat er denk ik om hoe overhyped zo 'n boek(enserie) of schrijver is[.]*

D

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. *Waarom vind je het leuk om te lezen? Lezen vond ze eerst moeilijk, maar toen heeft ze het nooit meer losgelaten. Laatste jaren: escapisme en om dingen te leren. Vooral als je druk bent met school is het fijn om een simpel boek te lezen en even weg te dromen.*
- b. *Welke genres lees je graag? Literatuur, vroeger veel fantasy en nu soms ook maar taalgebruik past niet meer zo bij wat ze zoekt, kan "irritant" zijn. Verder: autobiografieën van mensen uit andere culturen, klassiekers (Engels).*
  - i. *Fantasy boeken die ze vroeger leuk vond: Harry Potter, Nicolas Flamel (?), Warrior Cats (2003 – heden) door Erin Hunter, tweelingen en vuur (?).*
  - ii. *Wat voor soort taalgebruik zoek jij nu vaak? Meer volwassen. Fantasy is toch vaak YAL en dat leest ze niet meer. Het is ook heel dramatisch volgens D. Veel stereotypes en tropes die vaak terugkomen. Veel romantiek ook voor haar gevoel. Ze leest niet heel graag over romantiek.*
  - iii. *Vind je dat stukje volwassenheid meer in NL dan in Engels? Nederlandse boeken zijn volwassener, denkt ze. Het is iets minder makkelijk om volwassen Engelse boeken te vinden, dan moet ze op zoek naar oudere boeken zoals Agatha Christie. Zeker Engelse literatuur (is volwassen?).*
- c. *Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? Toni Morrison (nog niet in Engels gelezen want lastig te vinden in de bibliotheek), Joan Didion, Agatha Christie (leest ze enkel in de zomervakantie), Manon Uphoff (aanrader: Vallen is als Vliegen. Heftig onderwerp). Uphoff schrijft veel over heftige onderwerpen. Vallen is als Vliegen gaat over incest en misbruik binnen haar familie.*
- d. *In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? Waarom? Agatha Christie 50/50 in het Engels en Nederlands, het ligt eraan wat de kringloop heeft.*
- e. *Dus je hoeft Christie niet per se in het Engels te lezen? Liefste wel, vooral als de stijl van een schrijver belangrijk is. Dan wil ze dat lezen in de daadwerkelijk woorden van de auteur. Maar als dat even niet kan dan leest ze een boek liever wel in het Nederlands en dan later nog eens in het Engels dan dat ze het boek helemaal niet leest.*
  - i. *In welke taal is het aanbod van die genres het grootst, in het Engels of het Nederlands?*
- f. *Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed?*
  - i. *Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten?*
- g. *Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?*

- h. Als de thematiek in Nederlandse YA vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen?
- i. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou?
- i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- j. Kun je een paar boeken noemen waarbij je die verschillen het meest merkt?
- k. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur voornamelijk over 'problemen' gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Dit is natuurlijk een vooroordeel. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou nog meer over Nederlandse boeken? *Problemen en dezelfde onderwerpen dus. Ingewikkelde taal ook. Voorbeeld: Wormmaan (2021) door Mariken Heitman. D vond het geweldig, maar andere meiden (iets jonger) van haar leesclubje van de middelbare school vonden het onleesbaar; veel te ingewikkeld. Wormmaan had interessante structuur en perspectieven. De lezer wordt soms direct aangesproken, maar dat vonden die meiden juist verwarrend waardoor het niet leuk meer voor ze was. "Ik denk ook dat Nederlandse literatuur vaak een soort thema of idee is en dat er dan niet heel veel gebeurt. En dat dat thema dan wordt uitgezocht. Dat sluit niet heel erg aan op jongeren denk ik. Die willen meer een soort verhaal en misschien wat meer drama ofzo."*
- i. Wat voor soort boeken lezen je vrienden wel? ...*Veel mensen die in principe van lezen houden zijn gestopt door het vak Nederlands. "Nu associeer ik dat met 'moeten' en dan moet je er een verslag over schrijven of een presentatie over geven."*
- l. En welke voordelen bestaan er over Engelse boeken? *Vanuit volwassenen/oudere mensen: ze zijn minder serieus. Engels wordt vaak geassocieerd met fantasy of YA. "Dat is niet Mulisch, dat is niet Reve. Ik denk dat oudere mensen daar vaak een oordeel over hebben. En ze voelen zich misschien ook buitengesloten omdat niet iedereen boven een bepaalde leeftijd vloeiend is in Engels en het daarom afwijzen."*
- m. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens? *"Niet helemaal. Schuilt wel waarheid in en de boeken die nu populair zijn wel fantasy en romcom maar er is zoveel meer in Engelse literatuur. En ook vertaalde Engelse literatuur. Meestal zijn grote boeken in Engelse literatuur vertaald dus misschien kennen oudere mensen die wel. Bij jongeren vind ik het heel jammer want ik denk dat elke Nederlandse docent jongeren aan het lezen wil krijgen. Maar als je op een gegeven moment die associatie hebt met lezen, is dat natuurlijk niet meer leuk." D had zelf een periode op de middelbare waarin ze weinig las. Niet omdat ze de leeslijst zo verschrikkelijk vond maar omdat je die boeken moet lezen ontstaat er volgens haar 'frictie' waardoor ze geen energie meer had om daarnaast nog iets leuks te lezen.*

2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet? *Vanwege onbeschikbaarheid van oorspronkelijke Engelse versie. Meestal overheerst de wil om het in de originele taal te lezen, maar als het verhaal belangrijker is dan de schrijfstijl maakt het niet zo uit.*
- b. Wat zijn volgens jou de voordelen van het lezen van een Nederlandse vertaling?
- c. Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover?
  - i. Wat ontbreekt er nog meer aan een vertaling? *De talen voelen heel anders aan. "Nederlands en Engels hebben een hele andere kleur, zeker in literatuur. Nederlands is heel erg blauw-grijs. Het voelt blauw-grijs als je dat dan leest, en sommige boeken meer dan andere. Er was een Vlaams boek dat ik dan in het Nederlands las, maar dat voelde dan niet blauw-grijs aan, juist heel erg bruin. En Engels voelt heel erg als een soort warme, kastanjebruin kleur aan. Het klinkt gek om woorden om te zetten naar kleur, maar het is een heel ander gevoel. Niet eens in wat er staat, maar ook de klank van de woorden en het soort woorden."*
  - ii. Bij blauw-grijs denk ik aan 'kil'. Is dat dan de harde klank van het NL? g-klank, r-klank? Valt dat bij jou ook onder blauw-grijs? *"Ook wat rauwer. De emotie en het woord zitten wat dicht op elkaar. En bij Engels wordt het wat gepolijster en wat ronder en meer een soort navertelling van de emotie dan een directe emotie. En ik vind het één niet per se beter dan het andere. Het is gewoon, soms heb ik behoefte aan iets bruins, dus iets in het Engels, en soms iets in het Nederlands."*
    1. Voorbeelden: *Good Omens* (1990) door Terry Pratchett & Neil Gaiman. *"Heel bruin boek voor mij, heel warm (...) en gezellig." D beaamt mijn vraag of het door de tone of voice van de verteller komt: grappig en soms sarcastisch. In het boek gaat het duidelijk om characters, ze voelen minder aan als echte mensen. Voelt meer alsof je naar een film kijkt dan een documentaire. Nederlandse literatuur is meer documentaire-achtig (Voorbeeld gegeven door D: Grip (2011) door Stephan Enter). Zelfs als het fictie is voelt het aan als fragmenten uit iemands leven. Bij Engelse literatuur voelt het meer aan als een gecreëerd karakter, die kan nooit een echt mens zijn. Niet per se slecht, ze voelen gewoon iets meer gemaakt.*
      - a. Iets meer van de werkelijkheid af? *Ja.*
      - b. Merk je bij Engelse klassiekers ook dat die wat meer van de werkelijkheid af staan? *"Ja, ik denk het wel. Er is natuurlijk ook een cultuurverschil in die boeken dus ik kan me misschien minder identificeren met hoe mensen dingen zeggen of hoe ze hun emoties uiten. Nederlands wordt gezien als hard en eerlijk en zeggen waar het op staat, dus misschien dat dat wat echter voelt."*

Klassiekers zijn oudere boeken dus er is niet alleen afstand qua cultuur maar ook in tijd. "Ik heb Jane Austen niet per se gelezen, maar dat voelt wel meer als een karakter, niet per se een mens."

- d. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen?
- e. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen?
  - i. *Als kind heeft ze De Hongerspelen gelezen dus er speelt een stukje nostalgie. Nu zou ze de Nederlandse versie heel irritant zou vinden. Nederlandse fantasy is een stuk irritanter omdat ze namen en termen vertalen. De termen klinken gelijk kinderlijk. "Ook omdat het Engels wel iets soort van mystieks heeft en beter past bij fantasy voor mijn gevoel. In het Nederlands klinkt dat dan heel plat. Bijvoorbeeld Hermione en Hermelien." Ze zou nu voor Engels gaan om de verschillen te zien met het Nederlands.*
  - ii. Is dat dan ook weer een stukje blauw-grijs? Dat het in het NL zo direct klinkt? *Ze denkt het wel.*
  - iii. [Voorbeeld van A over I love you en ik houd van je]. Talen hebben hele verschillende emotionele ladingen. Denk jij dat ook? *Ze denkt het wel. Termen zoals 'same' zou je in het Nederlands dan zeggen als 'ja, heb ik ook' en dat is gelijk weer een hele zin, of 'hetzelfde' en dat klinkt weer heel hard.*

3. How do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinions of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English? / How does social media inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?

- a. Films & tv-series
  - i. Veel boeken worden tegenwoordig verfilmd tot bioscoopfilm of Netflix/HBO/Amazon Prime etc. serie. Kijk je weleens verfilmingen? *"Als ik weet dat een film van een boek komt dan wil ik soms wel eerst het boek lezen, of juist daarna. Ik weet niet wat fijner is. Soms is het ook heel leuk om eerst de film te kijken en dan heel veel extra materiaal te hebben in een boek." Good Omens: heeft eerst het Nederlandse boek gelezen, daar snapte ze heel weinig van want het was heel complex geschreven, toen de serie (een adaptatie) gekeken en daarna het Engelse boek gelezen. Ze begreep de context beter door de serie.*
  - ii. Waren de zinnen minder complex in de Engelse versie? *Ja veel logischer, heel ander boek, hele andere sfeer. De Nederlandse versie was bijna "wetenschappelijk, droog."*
  - iii. Zijn dat verfilmingen van boeken die je zelf hebt gelezen, of nog graag wil gaan lezen? / Welke verfilmingen wil je graag nog zien? *Schindler's List (1982) van Thomas Keneally, Boy in the Striped Pyjamas (2006) van John Boyne, Beloved (1987) van Toni Morrison. Beloved is*

vertaald als Beminde in het Nederlands. D vindt Beminde mooier dan Beloved. Beminnen is iets anders, Beloved klinkt iets groter.

1. Heb je wel eens een Jane Austen film gezien? *Ja, die vond ze leuk. Sense & Sensibility en Emma.*
- iv. Is het voor jou een stukje motivatie om een boek te lezen als je weet dat er een film van is gemaakt? *Maakt voor D niet zo uit. Soms als ze een film wil zien waarvan ze weet dat er een grote plottwist in zit, dan leest ze liever eerst het boek.*
- v. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series?
  1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk? *Ja, die begint ze steeds meer te waarderen. Zoals de serie Ares (2020) op Netflix. In Nederlandse films en series is taalgebruik nog irriteranter volgens D. "De dialogen voelen heel onnatuurlijk. En omdat ik de Nederlandse taal zo associeer met echtheid en dat het natuurlijk klinkt. Ik ben Amerikaanse films gewend, niet hoe Amerikaanse mensen echt met elkaar praten dus dan ben je gewend aan dat neppe." Naar D's idee gaan veel Nederlandse series over Amsterdam.*
  2. Zo niet: waarom niet?
- vi. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series? *Het is een heel ander type verhaal dat ze willen vertellen. Engelse/Amerikaanse film/seriewereld is veel groter dus er is meer diversiteit in genre. Nederlandse series vallen binnen specifieke genres. Nederlandse programma's zijn er meer en die zijn mooi en interessant, en pakken het anders aan dan "hele heftige Amerikaanse documentaires." "spektakelzoekend." Romcoms zijn boarser en platter in Nederlands, vooral de humor. Dat is voor Nederland heel eigen.*
  1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)
  4. Technische kwaliteit (*special* en *visual effects*, *color grading*, cinematografie, camerawerk, kostuums)
  5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.)
  6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
  7. Plot
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
- b. Sociale media
  - i. Waar haal je je boekentips vandaan? *YouTube kanalen die de diepte in gaan over bepaalde boeken. Zo ontdek je ook nieuwe boeken. Die zijn meestal Engelstalig. Zo stap je volgens D die Engelse literatuurwereld in waar je niet bekend mee bent als Nederlander. Dat is ook motivatie om te gaan lezen.*

1. *Bij Nederlandse literatuur merkte D dat ze moeilijkere boeken aankon zoals Camera Obscura (1839) van Hildebrand. Op een gegeven moment mocht ze van zichzelf alleen dat soort boeken lezen met pittige taal. Ze had daardoor een periode waarin ze niet meer wilde lezen omdat dat leesgedrag haar opbrandde. Ze benadrukt dat de wisselwerking simpel-moeilijk (qua niveau van de boeken die ze leest) fijn is.*
2. *Nederlandse boekentips: kanalen van Nederlands docenten. Leeslijst boeken vindt ze leuk, waar ze vaak om werd uitgelachen. Ook de website van de bibliotheek. Boekwinkel niet zo vaak. Als ze daarheen gaat is het een uitje.*
  - ii. *Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt?*
  - iii. *Zou je net zoveel Engelse boeken lezen als je je tips niet van sociale media haalde?*

4. How do the interviewees' opinions of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. *Wat vind je van de leeslijst? Heb je dat altijd gevonden? Ze gelooft van wel want ze wilde heel veel daarvan lezen. Ze heeft altijd de drang gehad om de hoogste leesniveaus te lezen. Boeken van lager niveau die haar leuk leken mocht ze niet lezen "wat natuurlijk onzin is."*
- b. *Welke boeken mocht je niet lezen? Allemaal willen we de hemel (niveau 4), ik geef je de zon (vertaald, niveau 2 of 3. Gelezen in de 2^e klas).*
  - i. *Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken? Lucifer (2007) van Connie Palmen (?), Camera Obscura en Fabriekskinderen van J.J. Cremer. De laatste twee zijn van voor 1880 en had ze eigenlijk niet mogen lezen.*
- c. *Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school? Dat waren haar favoriete lessen. Ze wilde er vaak meer tijd in stoppen, bijv. wanneer een tekst werd aangehaald wilde ze die graag lezen.*
  - i. *Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten?*
- d. *Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school? Er werden klassikaal stukjes van Macbeth gelezen. D heeft het in zijn geheel gelezen.*
- e. *Voor je leeslijst Nederlands heb je hoogst waarschijnlijk een paar klassiekers uit de Nederlandse canon hebben moeten lezen. Heb je voor Engels ook Engelse klassiekers moeten lezen?*
  - i. *Zo ja, welke? Wat vond je ervan?*
- f. *Welke boeken heb je nog meer voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken? Good Omens, On Earth We're Briefly Gorgeous (2019) van Ocean Vuong, Waiting for Godot (1952) van Samuel Beckett. Godot is kort, maar Good Omens is 600 blz. lang dus Godot mocht. YAL mocht niet omdat te simpel was voor 6V. Als je The Lord of the Rings (1954-55) van JRR Tolkien wilde lezen moest je de hele trilogie lezen.*

- i. Veel leerlingen vinden de leeslijst Nederlands beperkt. Wat vind jij daar van? *Vanaf de derde klas werd er meer gehandhaafd op wat wel en niet gelezen mocht worden. D wilde graag vertaalde boeken lezen maar dat mocht niet. Dat vond ze ontzettend jammer. Het is belangrijk om grote werken en schrijvers beetje te kennen en lezen, maar...(?).*
- g. Stel dat je moest kiezen tussen een Nederlandse klassieker of een Engelse klassieker, bijvoorbeeld *De aanslag* van Harry Mulisch of *Pride and Prejudice* van Jane Austen. Welke zou je dan kiezen en waarom? *Mulisch, omdat ze i.v.m. haar studie graag de context wil hebben van Nederlandse literatuur. Dus dan is het fijn om dat ook gelezen te hebben zodat ze mee kan doen aan de discussie. Dan leest ze het niet voor haar eigen plezier. Voor haar plezier zou ze sneller naar het Engelse boek neigen.*
  - i. Valt dat dan ook onder bruin/warm? *Ja. "De Engelse taal associeer ik nu met vrije tijd omdat... Ik bedoel op de universiteit is het anders want dan lees ik veel Engelse teksten voor school, maar eerst was het dan dat de Nederlandse teksten voor school en huiswerk waren, dat is echt met werk geassocieerd, en Engels is dan soort vrijetijds..."*
  - ii. Terwijl je in je vrije tijd toch ook veel Nederlands leest. Voelt het dan ook nog steeds alsof je huiswerk doet of kan je dat loslaten? *Soms wel, hangt van het boek af. Bij Nederlandse literatuur heeft ze dat wel heel erg, bij detectives niet zo want dat is een heel ander type verhaal. "Nederlandse literatuur heel erg duidelijk potentie heeft in de maatschappij en haalt altijd hedendaagse onderwerpen naar boven, zoals gender bij Wormmaan, dan is het een beetje hetzelfde gevoel alsof je nieuwsartikelen leest."*
  - iii. Dus Engels is voor escapisme en als je meer wil weten over actuele thema's hecht je meer waarde aan Nederlands? *Ja. En qua poëzie Afrikaans.*
- h. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- i. Zijn er verschillen tussen Nederlandse klassiekers en Engelse klassiekers?
- j. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken?
- k. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands? *Nederlands was meer oudere literatuur, niet veel modern. De lessen stopten in de 19^e eeuw. Engels: meer moderne literatuur, wel uit de 20^e eeuw maar toch nieuwer. Volgens D hebben docenten daar waarschijnlijk voor gekozen omdat oude Nederlandse teksten iets makkelijker te lezen zijn dan oude Engelse teksten.*

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp?
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen? *De manier waarop mensen aan hun boeken komen speelt ook mee in hoeveel Engelse literatuur mensen lezen. Veel mensen gaan naar de boekhandel voor hun boeken en daar zijn altijd BookTok tafels, anderen gaan weer naar de bibliotheek of tweedehandszaak waar minder Engels te vinden is.*
- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken? *De grootste factor is associatie. In de basis worden Nederlandse en Engelse boeken op dezelfde manier beoordeeld. Maar omdat Nederlands met school en werk geassocieerd wordt en niet met vrije tijd en Engels veel meer aanwezig is op internet wordt dat meer geassocieerd met amusement en leuke emoties.*
- d. Ken je nog andere mensen die mee zouden willen doen aan mijn onderzoek?

E

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Waarom vind je het leuk om te lezen? *Escapisme. Even naar een andere wereld en niet bezig hoeven te zijn met wat er om je heen gebeurt. Afleiding die niet gelijk uit je telefoon bestaat. Fijne ontspanning.*
- b. Welke genres lees je graag? *Fantasy niet zo, wel romantiek, "alledaags", waarin je iemands iemands leven of gedachtes volgt. "Niet per se met een heel groot plot waar allemaal hele grote, heftige dingen in gebeuren."*
- c. Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? *Aziatische auteurs in Nederlandse vertaling (Als alle katten van de wereld verdwijnen (2019) van Genki Kawamura, De huishoudster en de professor (2003) van Yoko Ogawa. Soort simpelheid die haar aantrekt. Normal People (2018) en Conversations with Friends (2017) van Sally Rooney.*
- d. In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? Waarom? *Voornamelijk in het Nederlands. Rooney in Engels omdat dat Engels gebruik niet zo moeilijk is. E leest voornamelijk Nederlands vertaalde boeken omdat dat makkelijk is. In het Engels moet het eerst nog vertaald worden in haar hoofd of ze kent nog niet alle woorden.*
- e. Denk je dat je Rooney net zo mooi zou vinden in het NL? *Nee, in het Nederlands zou het op dezelfde manier binnen komen.*
  - i. In welke taal is het aanbod van die genres het grootst, in het Engels of het Nederlands? *Voornamelijk Engels. Boekwinkels hebben ook grote secties voor romantische fictie volgens E.*
- f. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed? *Haar ouders lezen vaak, E denkt dat ze haar smaak veel van hun heeft overgenomen. Moeder leest ook Rooney en daarnaast Joan Didion. Vader: Hemingway. Haar vader houdt ook niet zo van fantasy.*
  - i. Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten? *Haar ouders het meeste, maar ook haar docente Nederlands. Docente raadt elke week boeken aan, waardoor ze nieuwe boeken ontdekt. Sommige vriendinnen lezen ook wel maar niet zo vaak als E. Bij haar ouders kijkt ze regelmatig in de boekenkast en vindt ze boeken die haar leuk lijken.*
- g. Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?
- h. Als de thematiek in Nederlandse YA vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen?
- i. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot

v. Schrijfstijl

- j. Kun je een paar boeken noemen waarbij je die verschillen het meest merkt?
- k. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur voornamelijk over ‘problemen’ gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Dit is natuurlijk een vooroordeel. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou nog meer over Nederlandse boeken? *Saaï, geen variatie, weinig spannende verhalen zoals thrillers, vertellen toch geen interessante dingen, weinig fantasy.*
  - i. Ben je het ermee eens? *Ik denk dat er niet veel Nederlandse thrillers zijn. Wel veel alledaagse, veelvoorkomende problemen. Maar Het huis van de moskee (2005) van Kader Abdolah gaat over alledaagse dingen maar er zijn niet veel van dat soort boeken, dus er is ook variatie. Ze is het er mee eens maar ook oneens. Er is nog veel te ontdekken volgens E.*
- l. En welke vooroordelen bestaan er over Engelse boeken? *Misschien dat de populaire boeken geen literatuur zijn. Dat ligt misschien niet aan het Engelstalige maar meer aan het boek zelf. Volgens E zeggen mensen op TikTok dat, die misschien gewoon veel van lezen houden.*
- m. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens? *Eens dat er weinig thrillers zijn, en ook veel 'allegaagse' boeken.*

2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet?
- b. Wanneer vind je een NL vertaling mooi en wanneer lelijk? *Mooi wanneer de poëzie en gevoel van origineel behouden wordt. Niet woord voor woord vertaald. Als vertaler goed om te kijken naar wat de schrijver heeft neergezet en wat diegene er mee bedoelt, niet letterlijk vertalen.*
- c. Is er altijd wel een NL vertaling beschikbaar? *Van Engelse boeken altijd wel. Van de Aziatische schrijvers vaak alleen tweedehands dus die zijn lastiger.*
- d. Wat zijn volgens jou de voordelen van het lezen van een Nederlandse vertaling?
- e. Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover? *Dat kan ze begrijpen omdat het toch "het meest origineel is." maar ze vindt de Nederlandse vertaling toch vaak heel goed en mooi.*
  - i. Wat vind je goed aan Nederlandse vertalingen? *Het idee dat je vanuit een andere taal nog steeds zo goed kan weergeven wat er geschreven is. Dat komt dan sneller en dieper bij haar binnen omdat het haar moedertaal is, en bij het Engels minder snel omdat het in haar hoofd nog vertaald moet worden.*
- f. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen?
- g. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen? *The Hunger Games. "krachtigere titel."*

"De Hongerspelen *klinkt als een soort klein spelletje wat niet zo heftig is. The Hunger Games heeft wel een soort spanning eraan hangen.*" *Nederlandse vertalingen zijn vaak letterlijk genomen volgens E. "Als iets heel letterlijk is vertaald verliest het wel een beetje zijn charme, eigenlijk."* *Wanneer iets in het Nederlands is vertaald maar dan iets anders verwoord, dat maakt het wel mooi.*

3. How do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinions of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English? / How does social media inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?

a. Films & tv-series

- i. Veel boeken worden tegenwoordig verfilmd tot bioscoopfilm of Netflix/HBO/Amazon Prime etc. serie. Kijk je weleens verfilmingen? Welke? *Van Normal People heeft ze eerst de serie gekeken en toen wilde ze het boek lezen. Ze zoekt niet per se films uit op boeken. Vaak komt ze er achteraf pas achter dat het op een boek gebaseerd was. Recent Pride and Prejudice (1995) met moeder gezien en ze wil nu ook boek lezen. Ook omdat het leuk is om verschillen tussen boek en film te zien.*
- ii. Zijn dat verfilmingen van boeken die je zelf hebt gelezen, of nog graag wil gaan lezen?
- iii. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series?
  1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk?
  2. Zo niet: waarom niet? *Niet vaak. Vroeger wel slechte romcoms met haar moeder. Qua films en series kijkt ze het meeste in het Engels. In het Nederlands is het vaak storend of 'harder'. Engels is dan zachter.*
  3. Welke storende dingen ervaar je? *Geen goed verhaal. Ligt volgens E niet echt aan of het in het Nederlands is. Ze heeft naar eigen zeggen nog nooit echt een goede Nederlandse film of serie gezien.*
- iv. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series? *Het Engelse aanbod is zo veel groter en gaan misschien meer over 'internationale problemen'. Nederlandse series en films zijn gebaseerd op iets wat in Nederland is gebeurd wat haar niet helemaal boeit. Qua taal is het Engels weer zachter en Nederlands weer harder.*
  1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)

4. Technische kwaliteit (*special en visual effects, color grading, cinematografie, camerawerk, kostuums*)
  5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.)
  6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
  7. Plot
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
- b. Sociale media
- i. Waar haal je je boekentips vandaan? *Boekenkast van ouders, Youtube, Storygraph (daarop ziet ze ook populaire boeken van nu die je ook op BookTok ziet) en de boekwinkel.*
  - ii. Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt? *Storygraph: populaire boeken van dit moment die je vaak op TikTok ziet. Before the Coffee Gets Cold (2015) van Toshikazu Kawaguchi, On Earth We're Briefly Gorgeous (2019) van Ocean Vuong, Happy Hour.*
  - iii. Wat lees je nu? *Sense and Sensibility (1811) in het Nederlands. Het is leuk tot nu toe maar eerst wel wennen omdat het ouderwetser taalgebruik is. "Ontspanningsboek."*
  - iv. Vind je het ouderwetse taalgebruik ook mooi? Wat zou je er mooi aan vinden? *Ja, het ouderwets taalgebruik vindt ze mooi, misschien juist omdat het zo ver weg is van hoe wij nu praten. "Hoe ze met elkaar praten is zo voorbedacht." Ook mooi om te zien hoe het in die tijd was en hoe het gebeurde. Het is wat ouder Nederlands, maar daar zitten dan ook mooie woorden in.*
  - v. Mensen vinden Nederlands vaak lelijk. Wat vind jij daarvan? *Ze vindt het wel meevallen. Als ze leest heeft ze niet het gevoel dat ze harde klanken lees. Dat gaat wel geleidelijk. "Maar snap wel dat mensen... Engels is wel wat zachter dus ik snap wel dat mensen daardoor Nederlands soms te bot of te hard vinden klinken, maar dat heb ik eigenlijk niet zo."*
  - vi. Zou je net zoveel Engelse boeken lezen als je je tips niet van sociale media haalde?

4. How do the interviewees' opinions of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst? *Het is goed om mensen aan te moedigen om boeken te lezen, maar ze twijfelt of de lijst de beste manier is. Hoe haar Nederlands docent het doet is fijn: elke week boekentips die je daarvoor kunt inzetten en probeert leerlingen aan te moedigen. Dat helpt. Website lezenvoordelijst.nl is heel uitgebreid waardoor je nog niet weet wat je ermee moet. Ze merkt bij zichzelf dat ze lezen voor Nederlands minder "chill" vindt omdat ze in haar achterhoofd heeft dat ze moet onthouden hoe ze het moet verwerken. Voor het fictiedossier moet ze letten op het genre en de tijdsduur waardoor haar plezier in het lezen zelf minder wordt. Haar docent Nederlands geeft vaak andere verwerkingsopdrachten van het boek. Die afwisseling is fijn.*

Ze hoeft niet bij elk boek een fictiedossier te maken, maar mag soms ook een recensie schrijven. Of 'over na te denken' vragen beantwoorden en zo dieper ingaan op het boek i.p.v. tijdsduur, genre, motto uit te moeten leggen in het fictiedossier.

- i. Boekentips docent: De kogel (*geschreven vanuit perspectief van pistool*). *Die wil E ook nog wel lezen.*
  - ii. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken? *Joe Speedboot* (2005) van Tommy Wieringa (leuk, simpel, grappig), *Oeroeg* (1948) van Hella S. Haasse (interessant om te lezen over Indonesië en het grote verschil (tussen de twee bevolkingsgroepen in het boek...), *Philine zegt sorry* (1996) van Ronald Giphart, *De hemel boven Parijs* (2014) van Bregje Hofstede (*volgens E teleurstellend. Het laat een oud denkbeeld van man/vrouw verhoudingen zien. Dat was ouderwets en irriteerde haar (maar misschien was dat expres gedaan volgens E)*, *Het huis van de moskee* (mooi).
    1. *Ze heeft met de klas meegedaan met De Inktaap! Daar voor heeft ze Zwarte Schuur* (2019) van Oek de Jong ("*saai, oubollig*" → *man die op ouderwetse manier vrouw beschrijft, niet meer van deze tijd volgens E*), *Clïent E. Busken* (2020) van Jeroen Brouwers, en *De saamhorigheidsgroep* (2020) van Merijn de Boer.
- b. Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school? *Leuk, interactief, interessant. De docent zei laatst zelf dat de tijdvakken (voor 1880 etc.) veranderd kunnen worden en ver weg ligt van de leerlingen. Het zou misschien meer richting 1900 – 2000 kunnen gaan en dat daar dan twee delen van gemaakt kunnen worden. De klas mocht de huidige hertalingen lezen, maar ze hebben de oude teksten ook geprobeerd. "...Onmogelijk, dan was je na twee zinnen al afgekapt."*
- i. Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten? *Dat had wel meer gemogen. De klas heeft het wel gehad over de middeleeuwen en de renaissance maar het was vrij oppervlakkig. De renaissance was de basis en werd door meerdere vakken behandeld waardoor je vaak hetzelfde verhaal hoorde. Meer variatie en diepgang zou fijn zijn.*
- c. Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school?
- d. Voor je leeslijst Nederlands heb je hoogst waarschijnlijk een paar klassiekers uit de Nederlandse canon hebben moeten lezen. Heb je voor Engels ook Engelse klassiekers moeten lezen?
- i. Zo ja, welke? Wat vond je ervan?
- e. Welke boeken heb je nog meer voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken? *Animal Farm* (1945) van George Orwell, *The Rosie Project* (2013) van Graeme Simsion, *Simon vs. The Homo Sapiens Agenda* (2015) van Becky Albertalli, *Knots and Crosses* (1987) van Ian Rankin, *graphic novel van Romeo & Juliet*. *Er is een lijst om uit te kiezen, maar bij de meeste mocht je ook vrij kiezen dus dat was fijn volgens E. Animal Farm was ook beetje saai. Dat moest nu gelezen worden en elke week een vast aantal pagina's. In de les*

had daar iets meer gedaan mee kunnen worden volgens E i.p.v. alleen bepalen welk dier welke persoon representeert. Het was een beetje saai.

- f. Neigde je meer naar de boeken die je voor Nederlands moest lezen of voor Engels? *Qua boekinhoud had het haar niet veel uitgemaakt.*
- g. Stel dat je moest kiezen tussen een Nederlandse klassieker of een Engelse klassieker, bijvoorbeeld *De aanslag* van Harry Mulisch of *Pride and Prejudice* van Jane Austen. Welke zou je dan kiezen en waarom?
- h. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- i. Zijn er verschillen tussen Nederlandse klassiekers en Engelse klassiekers?
- j. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken?
- k. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands?

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp?
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen? *BookTok en populaire boeken zijn juist goed omdat veel mensen daardoor gaan lezen. Een vriendin van haar is nu juist door BookTok gaan lezen en merkt hoe leuk ze dat vindt en niet de hele tijd op haar telefoon zit en het gevoel heeft dat ze iets gedaan heeft die dag.*
- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken? *Er worden meer Engelse boeken gelezen omdat veel mensen hun inspiratie halen van sociale media halen en daar worden vaak Engelse boeken worden aangeraden. Het plezier in Nederlandse boeken wordt verminderd door de leeslijst. "Nederlandse boeken moet je lezen, maar dan lees je Engelse boeken voor de leuk."*
- d. Ken je nog andere mensen die mee zouden willen doen aan mijn onderzoek?

F

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Waarom vind je het leuk om te lezen? Op die manier is ze "*weg van [de] realiteit*"
- b. Welke genres lees je graag? *Fantasy (andere beleving, andere wereld), actie, thriller, sci-fi, voor Nederlands ook literatuur maar dat vindt ze best leuk en wil dat misschien in haar vrije tijd ook doorzetten en oppakken.*
- c. Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? *Rick Riordan, Holly Black JK Rowling, Willem Frederik Hermans, Willem Elsschot.*
- d. In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? Waarom?
- e. Lees je fantasy liever in Engels of Nederlands? *Fantasy liever in het Engels omdat de namen beter naar voren komen. Literatuur is leuker in het Nederlands.*
  - i. Waarom vind je literatuur leuker in het Nederlands? *Het is iets makkelijker te begrijpen omdat in de meeste boeken diepe boodschappen zitten. In het Engels is het moeilijk om door te krijgen waar ze het precies over hebben. Bij fantasy is dat dan makkelijker om te lezen volgens F.*
  - ii. In welke taal is het aanbod van die genres het grootst, in het Engels of het Nederlands?
- f. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed? *Thrillers. Haar broer leest boeken met een 'boodschap'. F is de enige van de familie die literatuur leuk vindt.*
  - i. Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten? *Vrienden (die hebben meer dezelfde smaak en lezen ook meer boeken voor haar/"dezelfde" leeftijd).*
- g. Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?
- h. Als de thematiek in Nederlandse YA vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen?
- i. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages → *Volgens F richt Nederlands zich meer op karakter. Die ontwikkelt zich niet heel erg. In het Engels zie je meer de ontwikkeling en wordt het verhaal erachter verteld.*
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- j. Kun je een paar boeken noemen waarbij je die verschillen het meest merkt?
- k. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur voornamelijk over 'problemen' gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Dit is natuurlijk een vooroordeel. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou nog

meer over Nederlandse boeken? *Dat alles over hetzelfde thema gaat. Klasgenoten zeggen vaak dat het over probleemkinderen gaat en de relatie die ze hebben met ouders. Dat komt wel in veel boeken terug maar is zeker niet altijd dezelfde relatie en "niet altijd hetzelfde wat de schrijver wil overbrengen." Ze vinden het op elkaar lijken, dat vindt F niet. (bijv. Roxy van Esther Gerritsen). Vooral bij moderne boeken zien klasgenoten dat dus vaak.*

1. En welke voordelen bestaan er over Engelse boeken? *Nog geen vooroordelen over gehoord. De meesten zijn wel enthousiaster over dan Nederlandse boeken.*
  - i. *Waarom zijn ze daar enthousiaster over? Nederlandse boeken gaan meer over karakter problemen en minder over "mooie gebeurtenissen". En de meeste vinden Engels een mooiere taal en de omschrijvingen die er mee worden gegeven.*
  - ii. *Wat vinden mensen mooier aan de Engelse taal? Vindt F lastig om te zeggen want ze vindt zelf Nederlands even mooi als Engels. Misschien de uitspraak... je kunt dingen sneller zeggen met minder woorden [in het Engels].*
- m. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens?

2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? *Waarom wel of niet? De eerste drie delen van serie [An Ember in the Ashes] heeft F in het Engels gelezen. Het vierde deel kwam eerder uit in het Nederlands, dus die heeft ze besteld. In het Nederlands kwam het minder mooi over en niet alle benamingen zijn gelijk dus dat is ook beetje verwarrend volgens haar. Bijv. The Bringer of Death → Brenger van Dood; Doodsbrenger.*
  - i. *Wat was er minder mooi aan het Nederlands? Het Engels klinkt "zachter" en "aantrekkelijker" dan "heel hard Nederlands". Als een personage bijvoorbeeld heel verleidelijk is en een harde naam krijgt in het Nederlands, past dat er niet bij volgens F.*
- b. *Wat zijn volgens jou de voordelen van het lezen van een Nederlandse vertaling? Sommige technische Engelse woorden zoals de onderdelen van een zwaard kent ze niet maar in het Nederlands wel dus dan gaat ze daar makkelijker doorheen.*
- c. *Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover?*
- d. *Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen? Alleen als de Nederlandse versie sneller uit is.*
- e. *Is de Nederlandse versie ook net zo spannend? Ja dat wel. Opbouw en verhaallijn blijven hetzelfde.*
- f. *Stel dat je moest kiezen tussen The Hunger Games en De Hongerspelen. Welke kies je en om welke redenen? The Hunger Games. De Hongerspelen is direct en geen mooie naam. Betekent voor haar niet veel. The Hunger Games*

geeft een sein af dat het een evenement is. De Hongerspelen klinkt niet bijzonder.

- i. Respondent A: Irritante foutjes: "de wereld zuigt" → te letterlijk. *F is het daar mee eens. Ze willen het kort brengen, pakken het belangrijkste eruit en dat is het dan.*
- g. [Ik maakte een referentie naar D, die Engels en Nederlands met verschillende kleuren associeert]: *Wel heel erg mee eens. Engels komt lichter aan, Nederlands voelt heel zwaar; hard en direct op de emotie terwijl Engels er meer omheen gaat en vrolijker brengt en meer omschrijft dan er direct op zit.*
- h. Het ene is niet per se mooier dan het andere vond je? *Ja.*
  - i. Lees je bepaalde genres liever in één bepaalde taal? *Fantasy liever in het Engels. Daar worden gevechten en emoties meer beschreven. In het Nederlands komt dat er minder mooi uit en draait het daar minder om. In Nederlandse literatuur draait het juist om die personages en vindt ze het fijn om mee te krijgen waar ze allemaal over denken, dus dan vindt ze het fijner dat het in het Nederlands is.*

3. How do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinions of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English? / How does social media inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?

- a. Films & tv-series
  - i. Welke films en tv-series vind je leuk? *Fantasy: The Witcher, Harry Potter, Lord of the Rings, The Hobbit, Arcane, Suits, Undercover. "Vaak verfilmingen van boeken." F leest altijd eerst het boek omdat de boeken beter zijn dan de films.*
  - ii. Is het een stukje motivatie om een boek te lezen als je weet dat er een verfilming van is? *Ze denkt van wel. Shadow & Bone kwam laatst uit op Netflix en dat herinnerde haar eraan dat ze die ook nog graag wilde lezen. Dat deed ze en toen heeft ze de serie gekeken.*
  - iii. Veel boeken worden tegenwoordig verfilmd tot bioscoopfilm of Netflix/HBO/Amazon Prime etc. serie. Kijk je weleens verfilmingen? Welke?
  - iv. Zijn dat verfilmingen van boeken die je zelf hebt gelezen, of nog graag wil gaan lezen?
  - v. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series?
    - 1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk?
    - 2. Zo niet: waarom niet? *"Ik vind dat heel lelijk. Ik kan er niet aan wennen dat ze Nederlands spreken." Nederlands is vlak volgens F. "En je bent ook gewoon Engels gewend en als ze dan in een keer in je eigen taal spreken, voelt dat juist eigenlijk alsof ze in het buitenlands spreken. Voelt niet normaal." "Ik vind Engels dan veel mooier en intiemer, eigenlijk. Ik vind Nederlands heel hard klinken."*

- a. Wat klinkt er hard? *De Nederlandse uitspraak is grof en hard.*
- vi. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series?
  1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's) → *Nederlandse films en tv zijn meer op Nederland gericht, Engels meer op wereldwijde problemen.*
    - a. Zie je dat ook terug in je fantasy series? *Als ze met haar iets kijkt ouders merkt ze dat. Bijv. in Arcane, Suits, Undercover (= Nederlandstalig en dat vond ze niks. Het ging over drugs en de Nederlandse mafia). Als Undercover in het Engels was zou ze die sneller leuk vinden.*
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk) → *Engelstalige films en series hebben betere acteurs, in het Nederlands is het niet overtuigend.*
  4. Technische kwaliteit (*special en visual effects, color grading, cinematografie, camerawerk, kostuums*)
  5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.)
  6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
  7. Plot
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
- b. Sociale media
  - i. Waar haal je je boekentips vandaan? *Goodreads.*
  - ii. Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt? *Vooral fantasy omdat ze die liket en vrienden die ze daarop volgt lezen ook fantasy dus ze ziet wat zij lezen en dat vindt ze meestal ook leuk.*
  - iii. Zou je net zoveel Engelse boeken lezen als je je tips niet van sociale media haalde? *Ze zou minder lezen in het algemeen want ze doet vaak mee aan de Goodreads reading challenges*
  - iv. Als je in het Nederlands wil lezen, hoe kom je dan aan tips? *Via vriendinnen, die ook vaak fantasy lezen, zoals Broederband en De Grijze Jager. Die boeken kwamen uit toen ze klein waren en toen lazen ze Nederlands. Als je een serie begint in het Nederlands blijf je die ook in het Nederlands lezen. Dan wen je daar aan en dan is het een beetje raar om te switchen naar het Engels volgens F.*

4. How do the interviewees' opinions of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst? *Het is goed dat ze [leerlingen] Nederlandse literatuur moeten lezen. Uit zichzelf zou ze het nooit gaan lezen. Verhalen uit de Middeleeuwen en 17^e -eeuwse literatuur is onnodig volgens F. Oud*

taalgebruik, verhaallijnen. Die verhalen zijn geschreven voor mensen uit die tijd, niet voor ons.

- i. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken? *Nooit meer slapen* (1966) van *Willem Frederik Hermans is haar favoriete literatuurboek. Donkere kamer van Damokles* (1958) van Hermans staat op haar to-be-read lijst. *Verder: Kaas* (1933) van *Willem Elsschot (F vond het humoristisch dat de hoofdpersoon een "lafaard" was en dat je van te voren zag hoe grandioos het mis zou gaan), Esther Gerritsen, Multatuli. Op zich waren de boeken vermakelijk, sommige een beetje saai omdat er weinig gebeurt maar F vond het meestal grappig om te zien hoe een karakter in elkaar zit. Dat zie je volgens haar meestal bij Nederlandse literatuur.*
- b. Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school?
  - i. Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten? *Ja dat wel. Ze kregen handouts die ze moesten bestuderen voor de les.*
- c. Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school? *Leuk.*
- d. Voor je leeslijst Nederlands heb je hoogst waarschijnlijk een paar klassiekers uit de Nederlandse canon hebben moeten lezen. Heb je voor Engels ook Engelse klassiekers moeten lezen?
  - i. Zo ja, welke? Wat vond je ervan?
- e. Welke boeken heb je nog meer voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken? *Life of Pi* (2001) van *Yann Martel, The Book Thief* (2006) van *Markus Zusak, Brave New World* (1933) van *Aldous Huxley, 1984* (1949) van *George Orwell, Animal Farm* (1945) van *Orwell. 1984 en Animal Farm waren best leuk. Ze was bang voor oud taalgebruik maar het viel haar mee.*
- f. Stel dat je moest kiezen tussen een Nederlandse klassieker of een Engelse klassieker, bijvoorbeeld *De aanslag* van *Harry Mulisch* of *Pride and Prejudice* van *Jane Austen*. Welke zou je dan kiezen en waarom?
- g. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen? *Ditto vraag IH.*
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- h. Zijn er verschillen tussen Nederlandse klassiekers en Engelse klassiekers?
  - i. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken?
- j. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands? *Bij Engels focussen ze minder op historische context en stijlfiguren. De interpretatie van het boek en de thema's door de leerlingen staat centraal, bij Nederlands leren ze dingen als leidmotieven.*

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp? *Veel jongeren lezen meer Engels omdat er op internet meer over te vinden is.*
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen?
- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken? *Er bestaat een voorkeur voor Engels omdat het directer en mooier kan zijn.*
- d. Ken je nog andere mensen die mee zouden willen doen aan mijn onderzoek?

G

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Waarom vind je het leuk om te lezen? *Het is rustgevend (Ze zit minder op haar telefoon en ze leeft mee met de personages en de problemen die ze hebben. Dat wil ze niet weg leggen, ze wilt weten hoe het afloopt).*
- b. Welke genres lees je graag? *Romantisch, crime, enemies-to-lovers.*
- c. Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? Waarom? *Mariana Zapata ("van die slow burn", romantische boeken) Indigo Ridge (2021) van Devney Perry, binnenkort: Everything I Never Told You (2014) – Celeste Ng (ook een murder mystery, lijkt haar interessant).*
- d. In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? Waarom? *Engels want dat leest makkelijker weg. "Nederlands is een beetje awkward (...) hoe mensen [personages in de boeken] met elkaar omgaan". "Engels leest lekker weg omdat je natuurlijk ook series kijkt in het Engels, ik in ieder geval, dus dan is het ook makkelijker om daar in te springen in het Engels".*
  1. G geeft aan dat je van Engelse boeken lezen ook nog wat leert aangezien haar Engels niveau vooruit is gegaan sinds ze Engels leest. Nu haalt ze goede cijfers voor Engels, voorheen was dat niet zo.
  2. Wanneer ben je begonnen met het lezen van Engelse boeken? *Drie jaar geleden, in coronatijd denkt ze.*
  3. Wat motiveerde jou daartoe? *"Ik zit vooral heel veel op TikTok. Ik wilde nooit echt boeken kopen want dat vond ik veel te duur, maar nu heb ik het toch gedaan".*
  4. Las je daarvoor niet, minder of in het Nederlands? *Voor school las ze boeken. Voordat Corona begon deed ze vmbo. Normaal gesproken las ze nooit de boeken voor school wat dat vond ze niet leuk. Toen ze zelf iets mocht kiezen wist ze dat er van If I Stay (2009) van Gayle Forman een film was (die ze voor de helft heeft gekeken) en wist niet dat het een boek was dus heeft ze het boek gelezen. Nederlands vertaald boek (oorspronkelijk Engels): Het moffenmeisje (2008) van Pam Jenoff. Die had ze voor Nederlands gelezen. Ze leest niet snel Nederlands, "er staan vaak lastige woorden in en dan denk ik van ja... dan moet je op internet opzoeken wat het betekent... in het Engels heb ik dat niet zo erg."*
  5. *Dus lastiger taalgebruik voor Nederlands boeken is een drempel voor jou om het op te pakken? Ja.*
  6. Zijn er nog meer drempels die jou ervan weerhouden om een Nederlands boek op te pakken? *"Ik vind ook vooral de verhalen iets minder. Ik heb totaal geen hekel aan Nederlandse boeken hoor, daar niks van, maar ik lees ze gewoon niet zo snel. Ik vind het ook snel saai, zeg maar. Je leert natuurlijk wel wat van Nederlandse boeken, zeg maar gewoon voor je grammatica,*

maar ik vind het gewoon niks. Ik vind het saai, en ook vooral langdradig. Af en toe word ik er dan moe van. Ik moest laatst voor school een boek lezen en ik viel er van in slaap."

7. Waar gaan die NL boeken over waardoor je ze niet zo leuk vindt? De vrouw die de honden eten gaf (2014) door Kristien Hemmerechts. *"Het ging van verhaal naar verhaal, was niet duidelijk wat er speelde, "was zo raar geschreven dat ik het zelf niet begreep. Ik heb hem ook gewoon niet uitgelezen. Ik denk van ja, ik geef het maar op, hier kom ik niet uit." Dit boek was voor de leeslijst. Een Nederlands boek dat ze wel goed vond is Orakel (2021) van Thomas Oldeheuveit. Die was spannend, valt onder crime, maar was soms toch een beetje langdradig volgens G. Ze wilde toen toch een Engels boek oppakken. "Dat is sneller, leest sneller weg, vind ik gewoon fijner."*
  - ii. In welke taal is het aanbod van die genres het grootst, in het Engels of het Nederlands? Engels heeft heel veel romantische boeken en minder crime.
- e. Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)? *Ze kan het op zich wel lezen [als in: die boeken zijn beschikbaar in Nederlands? Dit was niet helemaal duidelijk], maar ze weet niet of ze het zou oppakken. Ze zou eerder uit noodzaak een Nederlands boek oppakken, als ze echt even geen andere optie heeft (op vakantie bijv.).*
- f. Welke genres vind je niet leuk om te lezen?
- g. Wat zou jou ervan overtuigen om een origineel Nederlandstalig boek te lezen? *Als er veel goede reacties op het boek zijn. Het gouden ei (1984) van Tim Krabbé is zoveel gelezen en die vond ze ook leuk (ook een soort murder mystery volgens G). Maar bijv. Magnes (2016) van Arjen Lubach vond ze helemaal niks, ook al had ze er veel goede reacties over gehoord.*
- h. Wat vond je niet leuk aan Magnes? *Ik raakte in de war want het verhaal versprong steeds van heden naar verleden. Bij het Engels wordt dat minder gedaan. De moeilijke woorden in het Nederlands helpen ook niet zegt G.*
- i. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.) → *In Orakel van Oldeheuveit werd het woord 'spookschip' gebruikt. "Ik vind dat heel raar klinken. In het Engels heb ik dat niet heel gauw. Heel veel Engelse series, films is het veel normaler om over te praten."*
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages → *Hoe personages met elkaar praten en omgaan. "Hoe karakters met elkaar omgaan is veel makkelijker [in Engelse boeken]. In het Nederlands moet je het veel duidelijker beschrijven." Ook beter kunnen inleven [in Engels] speelt mee. G gaf na dit stukje ook aan dat ze 'ik houd van jou' heel raar vind klinken in het Nederlands (zie ook respondent A). Engels klinkt normaler. In het Nederlands hoort ze die woorden niet vaak. Wat ze ook naar vindt klinken in het Nederlands is*

als mensen 'babe' zeggen: "De toon in het Nederlands is iets harder, in het Engels is het wat zachter."

1. *Over de emotionele lading die verschilt per taal: I love you wordt heel veel gebruikt. Vooral in Instagram comments onder elke post. Bij stelletjes die iets posten wordt de zin 'ik houd van jou' nooit gebruikt, maar 'I love you' wel. Online ziet ze dat dus nooit, maar privé wordt dat misschien eerder gebruikt denkt G.*
- iv. *Bij Engels vindt ze de side-characters heel grappig. Bij Nederlandse boeken heeft ze dat niet zo snel.*
- v. *Plot*
- vi. *Schrijfstijl*
- j. *Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur vaak over dezelfde onderwerpen gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Dit is natuurlijk een vooroordeel. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou nog meer over Nederlandse boeken? Dat ze veel over oorlogen gaan, zoals WOII. Die ziet ze overal. Ook veel misdaad, vreemdgaan, moord.*
- k. *En welke vooroordelen bestaan er over Engelse boeken? Er zijn veel verschillende genres. Ze denkt dat veel mensen vaak alleen afgaan op romantische boeken en tropes zoals enemies-to-lovers terwijl er zoveel meer is.*
- l. *Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens? Ze is het er mee eens dat veel mensen snel op enemies-to-lovers af gaan. En dat Nederlands boeken vaak over de oorlog gaan. [even later]: "Je hebt heel veel boeken die over oorlog gaan, en dan heb je al het een en ander gelezen en dan denk ik van, ja, dan wil ik niet nog een boek herhebben [herlezen?]."*

2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. *Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet? Het Mofmeisje van Jenoff. Dat boek vond ze wel fijn om in het Nederlands te lezen omdat het over WOII ging "en... dan heb je de getto..." [?] lastig te vertalen in het Engels. Mofmeisje op laag niveau gelezen. In het Nederlands is dat makkelijk weg te lezen. G vond het mooi vertaald.*
- b. *Wat vond je mooi aan de vertaling? De drama vooral, dat was leuk. Het was veel makkelijker te lezen. Ze wilt ook de Engelse versie lezen om te vergelijken. Mooi geschreven.*
- c. *Wat zijn volgens jou de voordelen van het lezen van een Nederlandse vertaling? Het leest iets makkelijker soms. Vooral als je Engels niet zo goed is want dan kan je "genres [lezen] die ze niet in Nederland hebben".*
- d. *Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover? Ze kan diegene wel begrijpen. "Ik denk dat ze dan iets vergeten in het boek waardoor het boek niet helemaal compleet [wordt gemaakt]"*
- e. *Wat wordt er precies vergeten in de Nederlandse vertaling? De belangrijke punten. Het voelt anders. "Ik heb het gevoel dat ik dan een heel ander boek lees." Het Nederlandse boek is minder dramatisch volgens G.*

- f. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen? *Als ze veel goede recensies erover hoort. Bijvoorbeeld op Goodreads, of als iemand die ze kent het haar aanraadt dat vertrouwt ze daarop en probeert ze het. Op TikTok zitten ook Nederlandse mensen die boeken aanraden die ze wil proberen.*
- g. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen? *The Hunger Games. "Het Nederlands heeft een soort andere impact. Het Engels is iets leuker om te lezen omdat het de oorspronkelijke taal is."*
  - i. Respondent A: irritante foutjes: "de wereld zuigt" → te letterlijk.

3. How do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinions of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English? / How does social media inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?

- a. Films & tv-series
  - i. Welke films/tv-series kijk je nu of heb je onlangs gekeken? *Criminal Minds, Supernatural, Grey's Anatomy, Teen Wolf, Vampire Diaries, New Girl, One Tree Hill, Victoria (?). Ze kijkt best veel wat nu trending is.*
  - ii. Veel boeken worden tegenwoordig verfilmd tot bioscoopfilm of Netflix/HBO/Amazon Prime etc. serie. Kijk je weleens verfilmingen? Welke? *Bridgerton (G heeft één boek daarvan gekocht), The Hating Game (2016) van Sally Thorne (maar ze wil eerst het boek lezen zodat ze die kan vergelijken met de film), Shadow & Bone (2012) van Leigh Bardugo (eerste boek van gelezen, maar was niet zo leuk over algemeen. Nu heeft ze 1 episode van de serie gezien, wat ze leuker vond dan het boek).*
  - iii. Wat motiveert jou om de verfilming van een boek te kijken? *Ze wist niet dat Bridgerton verfilmd [boekenreeks van Julia Quinn] was. Sommige boeken lijken haar niet heel leuk, maar de film lijkt haar dan leuker. Bijv. Me Before You (2012) van Jojo Moyes was een mooie film maar hoeft het boek niet te lezen. Maar bijv. Safe Haven (2010) van Nicholas Sparks is haar favoriete film dus dat boek wil ze hebben.*
  - iv. Wat motiveert jou om het boek te lezen nadat je de verfilming hebt gezien?
    - 1. Lees je dan de Engelse of de Nederlandse versie? Waarom?
  - v. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series?
    - 1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Wat vond je er van?
    - 2. Zo niet: waarom niet? *Niet zo veel. Een film zoals Hartenman [?] kijkt ze niet zo snel. Dan kijkt ze liever een Engelse kerstfilm of andere romantische film. Ze hebben ook vaak hetzelfde onderwerp zoals misdaad, veel dezelfde actrices. Heel eentonig volgens G.*

- vi. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series?
  1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)
  4. Technische kwaliteit (*special* en *visual effects*, *color grading*, cinematografie, camerawerk, kostuums)
  5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.)
  6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
  7. Plot
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
- b. Sociale media
  - i. Waar haal je je boekentips vandaan?
  - ii. Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt?
  - iii. Wat vind je het fijnste aan deze manier van boekentips krijgen?
- c. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed? *Haar moeder leest Danielle Steel en De Zeven Zussen (2014-2021) van Lucinda Riley. Zelf leest ze ook af en toe fantasy, mythologie (The Song of Achilles (2012) van Madeline Miller), en een Engelse klassieker (Northanger Abbey (1817) van Jane Austen).*
- d. Hoe kwam je erbij om Northanger Abbey te kopen en lezen? *Ze vond de cover vooral heel mooi (leren kaft met gebloemde leaf ends). Gekocht bij tweedehands winkel in Amsterdam. "Het is een mooie kaft en staat ook mooi op je boekenplank." Het was een spontane aankoop. Ze wilde eigenlijk gewoon een keer een klassiek boek lezen. Ze heeft ook Pride and Prejudice (1813) van Jane Austen staan. Ze wilde zichzelf uitdagen met iets wat ze doorgaans niet leest.*
  - i. Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten? *Vooral vrienden. Ze leest niet dezelfde boeken als haar moeder. TikTok beïnvloedt haar ook, evenals Booktubers op YouTube (Stephanie Bower, Haley Palm). De boeken die worden getipt lijken haar interessant maar ze kijkt altijd eerst op Goodreads naar de reviews en hoeveel sterren het boek heeft. Op basis daarvan beoordeelt ze of ze het waard vindt om dat boek te lezen.*

4. How do the interviewees' opinions of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst? *Vreselijk. Het gouden ei was leuk, maar veel was saai. Veel gaat volgens G over het geloof, waar ze niets mee heeft. Veel over oorlog, dementie, (mentale) ziektes. Dat vindt ze niet leuk. Orakel was ook leuk en ze was oprecht bang tijdens het lezen, "en [het boek was] ook goed te lezen". Die mocht voor de lijst en was niveau 3.*

- i. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken? *Een anekdote: boeken kiezen voor Nederlands in de boekwinkel is "hartstikke lastig, vind ik allemaal saai. De ene keer gaat het over zo'n raar onderwerp dat een meisje verliefd wordt op een docent. Nou, dat hoeft ik niet te lezen, dat vind ik gewoon raar. En dan kom ik bij de boekwinkel en dan denk ik, 'oh, dit lijkt me oprecht een leuk Nederlands boek'. Vandaag kwam ik er achter dat het [boek van James Patterson, Klopjacht (2021)] een vertaling vanuit het Engels is." dat mocht ze niet lezen voor Nederlands, wat ze dan wel begreep omdat het vertaald werk is. Maar ze vindt het wel heel jammer.*
  - ii. *Twee jaar geleden gelezen: Een Onbarmhartig Pad (2018) van Gerwin van der Werf. Dat vond G zo saai dat ze het niet kon uitlezen. De vrouw die de honden eten gaf vond G ook saai. Het ging volgens G steeds over het seksleven van de hoofdpersoon en haar man, maar niet over de moorden die hij pleegde.*
- b. Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school? *Ze heeft niet veel lessen gekregen. Tijdens het Coronajaar is ze naar havo gegaan waar ze literatuurles zou krijgen, maar door Corona ging dat amper door. Op het vmbo kreeg ze geen literatuurles (of niet zo diepgaand). Nu moet ze recensies en beschouwingen schrijven, wat ze lastig vindt. Ze moet haar mening daarvoor goed kunnen uitdrukken.*
- i. Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten?
- c. Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school?
- d. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands?
- e. Welke boeken heb je voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken? *If I Stay (gelezen in vmbo 4), The Song of Achilles (de mythologie daarachter kende ze niet en vond ze interessant), They Both Die at the End (2017) van Adam Silvera, It Ends with Us (2016) van Colleen Hoover (opnieuw gelezen in havo 4). To-be-read: Everything I Never Told You (Ze wilt zichzelf uitdagen om daar zelf een mening over te vormen).*
- f. Stel dat je moest kiezen tussen een Nederlandse klassieker of een Engelse klassieker, bijvoorbeeld *De aanslag* van Harry Mulisch of *Pride and Prejudice* van Jane Austen. Welke zou je dan kiezen en waarom?
- g. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen? *Er is veel meer keuze bij Engels. "Bij Nederlands moet het of allemaal heel oud zijn en allemaal goedgekeurd worden door zo'n persoon. En bij Engels heb je gewoon zoveel uitgeverijen en wordt het veel makkelijker goedgekeurd." Bij Nederlands moet je aan regels voldoen en daardoor vindt ze het niet leuk. Er is ook weinig keus volgens G. Ze moet dit jaar 4 genres lezen en daarbij heeft ze keuze uit 20 boeken. Vorig jaar had ze een jonge, vrouwelijke Engels docent en die leest de boeken die zij ook leuk vindt dus daar kon ze makkelijker mee praten en tips van krijgen. Van haar Nederlands docent krijgt ze geen tips die bij haar passen.*
- i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)

- ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- h. Zijn er verschillen tussen Nederlandse klassiekers en Engelse klassiekers?
- i. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken?

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp? *Van Engelse boeken leer je veel over de taal: je breidt je woordenschat goed uit. Nederlands spreek je al, dat ben je al gewend. Moeilijke woorden leer je beter [bij Engelse boeken]. Ze spreekt nu veel beter Engels.*
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen? *"Ik laat mezelf heel snel overhalen. Ik heb dat probleem met Booktok. Midnight Library (2020) [van Matt Haig, AK] vond ik heel teleurstellend (...) ik hoor zoveel berichten erover, maar eigenlijk denk ik van ja, het is echt niet zo speciaal, zeg maar. Vooral als je begint met lezen, al die bekende boeken wil je gewoon kopen. Je wilt bij de hype horen."*
- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken?

H

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Waarom vind je het leuk om te lezen? *Vanwege het "talige aspect" (zowel Engels als Nederlands) en kunnen ontsnappen uit de werkelijkheid.*
- b. Welke genres lees je graag? *Zowel Engels als Nederlands: literaire fictie, historische romans, fantasy niet zo want dat bestaat nu veel uit YAL en dat vindt H vaak tegenvallen.*
- c. Wat is er niet meer leuk aan fantasy en wat valt tegen? *Ze houdt van boeken met een langzaam tempo en ze merkt dat bij veel YAL het tempo heel hoog ligt. Het voelt voor haar alsof veel dingen onderontwikkeld zijn waardoor ze zich minder goed kunt inleven in de personages en de wereld omdat het voelt alsof de wereld veel te snel voorbij gaat. Ze is ook een snelle lezer, dus daar ligt het waarschijnlijk ook aan denkt ze. Ze merkt ook op dat veel fantasy heel erg gecommmercialiseerd is. Een boek eindigt op een cliffhanger en dan wordt er een tweede boek geschreven. Het had ook één boek kunnen zijn. Dan was het verhaal in één keer klaar. Nu worden er meer boeken gepubliceerd in dezelfde boekenreeks zodat er meer verkocht kan worden. Dat heeft ze voornamelijk alleen bij Engelse boeken gezien. Ze heeft het idee dat er in het Nederlands minder fantasy is.*
- d. Draagt het feit dat Engelse boeken zo gecommmercialiseerd zijn bij aan jouw keus voor Nederlandse boeken? *Ze denkt van wel. Volgens H voelt Nederlandse literatuur soms wat meer pretentius, maar tegelijkertijd voelt het ook alsof er moeite in is gestoken om er wat van te maken.*
- e. Hoe wordt er meer moeite in gestoken? *Er worden sowieso minder boeken uitgegeven in het Nederlands. En het voelt alsof er iets achter zit. Alsof er over nagedacht is wat er wel en niet in past en wat Nederlandse mensen leuk vinden. "In het Engels is het zo van... iemand zal het wel lezen. Het wordt gewoon gedrukt en uitgegeven."*
- f. Als je Japin leest heb je dat gehaaste helemaal niet? *Nee, dat voelt als het tempo dat het moet zijn. Tolkiens boeken zijn dik dus dat duurt ook langer om te lezen. Daardoor voel je je meer in die wereld getrokken. Dat voelt dan echter.*
- g. Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? *Arthur Japin, JRR Tolkien en Madeline Miller.*
- h. In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? *Waarom? Engelse schrijvers meestal in het Engels. Ze bezit ook een paar vertaalde versies die ze las toen ze jonger was en niet van wist dat ze vertaald waren.*
- i. Om welke redenen lees je nu de oorspronkelijk versie i.p.v. de vertaalde, zoals je vroeger deed? *De Nederlandse vertaalde versie voelt anders dan wanneer het oorspronkelijk in het Nederlands geschreven is. Het is het altijd net niet volgens H. "Het Engels voelde echter. Het riep meer emotie op als ik het las."*
- j. Wat was er minder echt aan de Nederlandse versie? *Het voelde alsof je echt kon zien dat het vertaald was. Dat er iets van een laagje miste. Ze denkt niet*

dat het iets te maken heeft met dat het slecht vertaald is, maar dat het toch ander Nederlands is.

- k. Alsof er nog een vleugje Engels onder dat Nederlands zit? *Ja!*
- i. In welke taal is het aanbod van die genres het grootst, in het Engels of het Nederlands?
- l. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed? *Haar ouders lezen heel veel, dus dat heeft ze een beetje overgenomen. Ze lezen veel Nederlandse en vertaalde literatuur, dus altijd in het Nederlands. Vader: A.F.Th. van der Heijden. Moeder: thrillers, Isabel Allende en Haruki Murakami. Allebei haar ouders zijn gek op Japin.*
- i. Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten? *Allemaal een beetje. Ze leest veel genres en talen door elkaar.*
- m. Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?
- n. Als de thematiek in Nederlandse YA vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen?
- o. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou? *In het Nederlands vindt ze iets mooi omdat het taalgebruik mooi is (interessante samenstelling, taalspeling of mooie woorden), in het Engels omdat er een mooie betekenis achter zit die haar raakt. Ligt volgens H misschien ook aan het feit dat ze Nederlands studeert dus ze let op Nederlandse taligheden. Omdat het Engels een "nieuwere" taal is raakt het haar sneller. Voorbeelden: Japin, Tomorrow and Tomorrow and Tomorrow (2022) van Gabrielle Zevin. Het boek van Zevin raakte haar emotioneel.*
- i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- p. Kun je een paar boeken noemen waarbij je die verschillen het meest merkt?
- q. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur voornamelijk over 'problemen' gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Dit is natuurlijk een vooroordeel. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou nog meer over Nederlandse boeken? *Dat ze saai zijn (een vriendin van haar leest veel Engelstalige romantiek en ze is er zo aan gewend dat ze niet dat soort boeken in het Nederlands op zoekt of überhaupt andere Nederlandse boeken. Ze heeft automatisch het idee dat het Nederlands allemaal saai is omdat over dezelfde dingen gaat of over problemen), en dat het taalgebruik te hoog/ingewikkeld is.*
- r. Hebben ze ook vooroordelen over het plot? *H denkt te weinig plot of te langzaam plot. Veel Nederlandse literatuur gaat over één persoon.*
- s. En welke voordelen bestaan er over Engelse boeken? *Vanuit mensen die meestal Nederlands lezen: overweldigend, er gebeurt te veel, te veel personages, te veel subplots.*

- t. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens? *Wat betreft Nederlands: op één persoon gefocust, maar dat is volgens H ook gewoon een keuze van de schrijver omdat het verhaal over die persoon gaat meer dan over het probleem. Wat betreft Engels: het gaat meer over het probleem waardoor er meer personages nodig zijn om dat op te lossen. Voorbeelden: Red, White, & Royal Blue (2019) van Casey McQuiston. 'Found family' boeken waarbij de hoeveelheid personages belangrijk onderdeel zijn van het verhaal.*

2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet? *"Een hele domme reden": Engelse cover is mooier dan de Nederlandse. Ook omdat ze niet iets wil missen dat het origineel wil meegeven, "...dat er iets in de vertaling verloren gaat."*
- b. Wat zijn volgens jou de voordelen van het lezen van een Nederlandse vertaling? *Soms is het ook leuk om te zien hoe iets vertaald wordt zoals de namen uit Harry Potter. Ze heeft de Nederlandse vertalingen van Harry Potter gelezen en de Engelse films gekeken, maar ze wilde ze in het Nederlands hebben vanwege nostalgische waarde. Over het algemeen zijn de namen wel grappig vertaald, maar Luna → Loena was onnodig. H merkt op dat ze het gek vindt dat in het Nederlands de namen vertaald zijn, maar de Engelse namen niet vertaald zijn in de Franse edities van de boeken.*
- c. Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover? *Mee eens. Volgens H zijn zijn Engelse uitdrukkingen in het Nederlands vaak vertaald op een manier waarop ze zo niet gebruikt worden. Dat voelt dan alsof het niet klopt. Voorbeeld: het woord 'sick': that's so sick – dat is zo ziek. Sommige mensen gebruiken dat wel maar niet op de manier waarop het in dat boek gebruikt wordt. Ze zou dan liever Engelse versie gelezen hebben want dan had ze zich er minder aan gestoord.*
- d. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen?
- e. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen? *Toch The Hunger Games. De vertaling 'De Hongerspelen' is een letterlijke vertaling en dat roept ander beeld op. The Hunger Games klopt meer voor haar gevoel.*
- f. [Over D's uitspraak dat Engels dichterbij de emotie zit dan Nederlands]: *voor H ligt Engelse taal juist dichterbij de emotie. "In het Nederlands is de emotie voor mij al zo versleten omdat ik het al zo vaak meekrijg dat je wat harder je best moet doen, of zo, in het Nederlands om emotie op te wekken." Bij Engels ligt er een minder grote barrière om emoties op te roepen.*
- i. *Hoezo? Omdat Engels nieuwer is en dus makkelijker is om iets nieuws te zeggen, op een andere manier die je nog niet gehoord hebt. In het Nederlands heb je volgens H al zoveel gelezen en gehoord hebt dat het lastiger wordt om daarmee door te dringen.*

- g. Heb je dan ook weleens dat je echt even een Engels boek moet lezen omdat je echt wat nieuws nodig hebt? *Ja, zeker. Voor het eindexamen heeft ze veel oude Nederlandse boeken gelezen waar je de emotie minder in voelt. Toen heeft ze veel makkelijk leesbare Engelse boeken gelezen om de emotie er weer in terug te krijgen.*

3. How do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinions of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English? / How does social media inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?

a. Films & tv-series

- i. Wat kijk je nu of wat heb je pas gekeken? *The Sandman* (sowieso is alles van Neil Gaiman leuk volgens H), *The Office*, *Enola Holmes 2*. *Veel kerstfilms op de lijst.*
- ii. Veel boeken worden tegenwoordig verfilmd tot bioscoopfilm of Netflix/HBO/Amazon Prime etc. serie. Kijk je weleens verfilmingen? Welke? *H denkt van wel. Vaak als ze weet dat iets een verfilming is wacht ze met kijken tot ze het boek heeft gelezen, zoals bij Good Omens (1991) [van Terry Pratchett en Neil Gaiman]. Het komt ook vaak voor dat ze er achteraf achter komt dat het een verfilming is zoals Howl's Moving Castle van Studio Ghibli [boek geschreven door Diana Wynne Jones en gepubliceerd in 1986). Toen heeft ze daarna het boek gelezen. Het komt ook voor dat er geruchten de ronde gaan dat er ergens een verfilming van uitkomt waardoor ze hoop krijgt maar uiteindelijk gebeurt er niets. Een schitterend gebrek (2003) van Arthur Japin wordt in het Engels verfilmd. H vindt de Engelse titel stom: Through Lucia's Eyes. Schitterend Gebrek is zo mooi, daar bestaan in het Engels ook variaties op vindt ze. Verder heeft ze de stripboeken van The Old Guard gekocht naar aanleiding van de verfilming.*
- iii. Die figuurlijke laag is ineens weg. *Ja, precies! Het wordt heel letterlijk opeens en dat maakt het minder mooi.*
- iv. Lees je weleens vaker een boek nadat je de film hebt gezien? Is dat een stukje motivatie voor jou om een boek op te pakken? *Ja, soms wel. Dan is ze benieuwd of bepaalde dingen [in het boek] beter uitgelegd worden of hoe bepaalde dingen omschreven worden. Bijv. Emma (2020) van dir. Autumn de Wilde. Ze was gek op die film en is toen begonnen met het boek van Austen. Ze was benieuwd of bepaalde scènes hetzelfde zou voelen, en dat was inderdaad zo. Dat was een goede adaptatie.*
- v. Zijn dat verfilmingen van boeken die je zelf hebt gelezen, of nog graag wil gaan lezen?
- vi. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series?
  1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk?
  2. Zo niet: waarom niet? *Meestal vindt ze die heel slecht. Ze heeft er ook niet veel gezien. "[Ik] kan me geen Nederlandse film of*

serie voor de geest halen die ik wel leuk vond." tenenkrommend, slechte romance films, slecht acteerwerk.

- vii. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series? *Engels: meer plot en diepgang, bizar en nieuw zoals The Sandman.*
1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)
  4. Technische kwaliteit (*special* en *visual effects*, *color grading*, cinematografie, camerawerk, kostuums)
  5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.)
  6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
  7. Plot → *Engels: heeft meer plot en diepgang. Het is niet zomaar een "gezellig filmpje" om te kijken. Of het is heel "bizar" en "nieuw" zoals The Sandman en dat maakt het ook leuk.*
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
    - a. Welk genre kijk je veel? *Ze houdt toch wel een beetje van "rare" series zoals The Good Place en Umbrella Academy. The Old Guard heeft ook wel zo'n fantasy element. Je wordt helemaal weggesleept naar een andere wereld.*
- b. Sociale media
- i. Waar haal je je boekentips vandaan? *Goodreads (dus ze ziet veel dingen die anderen lezen of nu populair zijn), Youtubers (veel Engels), Nederlandse boeken: boekwinkel, familie en vrienden. Ze heeft het er altijd met haar opa over wat hij nu aan het lezen is, en dat vindt ze ook altijd wel leuk.*
  - ii. Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt?
  - iii. Zou je net zoveel Engelse boeken lezen als je je tips niet van sociale media haalde?

4. How do the interviewees' opinions of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst? *Er moest binnen de tijdvakken gelezen worden, aan de taalniveaus gehouden worden en de auteurs moesten Nederlands zijn, maar voor de rest was de keuze vrij.*
- b. Wat vind jij van de mening dat de lijst beperkt is? *Ze snapt het wel goed. Er moet wel een beetje vrijheid in zitten. Maar ze vindt ook dat mensen een beetje kennis moeten hebben van Nederlandse klassiekers. "Ik ben natuurlijk zelf Nederlands student dus ik lees nog steeds wel Nederlandse literatuur, maar ik weet dat veel mensen daar na de middelbare school ook mee op houden. En dat mag ook, zeker, maar dan vind ik wel dat ze op zich op de middelbare*

school wat klassiekers mee hebben moeten gekregen." Docenten zouden hun leerlingen moeten kunnen kennen en specifieke aanbevelingen kunnen doen voor elke leerling. Het Nederlandse curriculum is een beetje raar als je wel literatuurles krijgt maar het eindexamen daar niks mee te maken heeft. "Het eindexamen van Nederlands is gewoon heel bizar want het gaat alleen maar over begrijpend lezen dingen terwijl [een] heleboel dingen die we weten over begrijpend lezen en hoe dat werkt in het schoolsysteem helemaal niet kloppen bij Nederlands dus... ik vind gewoon dat het helemaal veranderd moet worden."

- i. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken? *Het woud der verwachting* (1949) van Hella S. Haasse, *Max Havelaar* (1860) van Multatuli, *I.M.* (1998) van Connie Palmen. *Hele interessante boeken!*
- c. Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school? *Heel leuk. Ze had een hele leuke docent Nederlands die het voor ongeïnteresseerden ook leuk maakte.*
  - i. Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten?
- d. Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school? *Minder leuk omdat het daar als verplichting voelde en de docent het ook als moetje overbracht, terwijl de docent Nederlands er passie voor had, wat voor haar verschil maakte.*
- e. Voor je leeslijst Nederlands heb je hoogst waarschijnlijk een paar klassiekers uit de Nederlandse canon hebben moeten lezen. Heb je voor Engels ook Engelse klassiekers moeten lezen?
  - i. Zo ja, welke? Wat vond je ervan?
- f. Welke boeken heb je nog meer voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken? *Er was een vaste leeslijst (die te makkelijk was voor H). Veel boeken die ze daarvoor had gelezen stonden er aanvankelijk niet op. Macbeth (klassikaal), Pride and Prejudice (1813) van Jane Austen en Frankenstein (1818) van Mary Wollstonecraft Shelley (beide aan docent voorgelegd voor toestemming). Dat waren ook oude boeken, maar die riepen dan meer emotie op dan de oude boeken voor Nederlands.*
  - i. Hoe riep het emotie op? *Voor de personages. Bijv. Frankenstein: het verhaal had beter moeten aflopen voor de personages. Ze gaf meer om de personages dan bij Nederlands. Er zat ook meer emotie in terwijl het bij Nederlands wat afstandelijker voelde. Je kijkt naar hun leven maar het maakt je eigenlijk niet uit of het goed komt of niet. Bij modernere Nederlandse boeken heeft ze zich wel aan personages gehecht, dus ze denkt dat het door afstand in tijd komt.*
- g. Stel dat je moest kiezen tussen een Nederlandse klassieker of een Engelse klassieker, bijvoorbeeld *De aanslag* van Harry Mulisch of *Pride and Prejudice* van Jane Austen. Welke zou je dan kiezen en waarom?
- h. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp

- iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- i. Zijn er verschillen tussen Nederlandse klassiekers en Engelse klassiekers? *Nederlands: je kunt er iets van leren, bijvoorbeeld hoe mensen lang geleden naar de wereld keken, wat er belangrijk was. Engels: het gaat meer om personages zoals in de werken van Austen en Shakespeare.*
  - j. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken? *Het enige teken van moeilijkheid is hoe lang ze erover doet, en ze leest sneller in het Engels, dus Nederlands is moeilijker want in het Engels leest ze minder literaire fictie.*
  - k. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands?
  - l. Wat heeft er nog meer bijgedragen aan jouw keuze om Nederlands te studeren? *Ze heeft heel vaak en lang gekeken naar de vakken zoals creatief schrijven en de literatuurvakken.*
  - m. Wat vind jij van de algemene mening dat Nederlands een lelijke taal is? *Ze vindt Nederlands juist een hele mooie taal. Ze zou niet zeggen dat Engels een mooie taal is. Het is vooral een hele handige taal omdat veel mensen het spreken. Ze vindt Nederlands een veel mooiere taal vanwege veel woorden die we hebben maar ook de klanken. Volgens H is het eigenlijk best grappig want als ze Engelse boeken leest ervaart ze meer emotie, maar de Engelse taal zelf vindt ze niet heel bijzonder.*
  - n. Wat vind je mooi aan de Nederlandse taal? *Er zijn een heleboel woorden en manieren van dingen zeggen die ze mooi vindt, zoals het woord 'schitterend' en gekke uitspraken zoals 'op die fiets'. Dat soort dingen vindt ze leuk. Engels heeft ook mooie woorden en uitspraken, maar dat staat verder weg voor haar.*

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp?
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen?
- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken? *Dat mensen meer aantrekking voelen tot Engels omdat het nieuwer is en het Nederlands bekender is voor ze. En dat daarom het ene minder gelezen wordt dan het andere.*
- d. Ken je nog andere mensen die mee zouden willen doen aan mijn onderzoek?

J

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. *Waarom vind je het leuk om te lezen? Het is fijn om in een andere wereld te stappen door een boek open te slaan. Ook het feit dat er zoveel verschillende verhalen bestaan is geweldig: fantasy bijvoorbeeld, maar ook de verhalen van mensen die je anders nooit zou spreken.*
- b. *Welke genres lees je graag? Fantasy, mysterie, romantiek (maar geen boeken waarbij de focus alleen op romantiek ligt want dan is het "meestal niet zo'n goed verhaal"), YAL (steeds minder want het is veel simpeler geschreven. Ze houdt ervan wanneer boeken poëtisch geschreven zijn. Het YAL boek dat ze nu leest is naar haar mening heel erg to the point).*
- c. *Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? Waarom? Francis Hardinge (veel fantasy en YAL – origineel en poëtisch), Heartless (2016) van Marissa Meyer (speelt zich af in de wereld van Alice in Wonderland (1871) van Lewis Carroll).*
- d. *In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? Waarom? Altijd in het Engels. Ze leest alleen Nederlands voor school. "Ik merkte dat altijd als het voor school was... waren het gewoon geen goede boeken of geen leuke boeken. En daardoor kreeg ik een beetje het gevoel van... alle Nederlandse boeken zijn gewoon niet goed. Plus ik merk ook dat Nederlandse boeken altijd hetzelfde soort thema hebben. Er komen bijvoorbeeld altijd seksscènes in voor, weet je wel. Terwijl Engelse boeken gewoon... elk boek is anders."*
  - i. *In welke taal is het aanbod van die genres het grootst, in het Engels of het Nederlands? Weet ze niet, ze kijkt niet echt bij de fantasy sectie in het Nederlands. J merkt op dat het aanbod aan Engelse boeken klein is in de Nederlandse boekhandel [of in tenminste in haar eigen boekhandel, AK]. Voor fantasy in het Engels heeft ze in de winkel keus uit één boekenplank.*
- e. *Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?*
- f. *Welke genres vind je niet leuk om te lezen?*
- g. *Als de thematiek in Nederlandse boeken binnen die genres vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen? Misschien wel, maar het is niet alleen thematiek. Ook de manier van schrijven speelt mee. Voor haar gevoel is het vaak ook niet goed geschreven. Als het wel goed geschreven is, zijn de personages niet goed ontwikkeld.*
- h. *Kan je een voorbeeld geven van een Nederlands boek wat je goed geschreven vond en een Nederlands boek dat je slecht geschreven vond? Kan je uitleggen wat je er goed en slecht aan vond? Een boek over een vrouw wiens beste vriendin was overleden tijdens een reis in Australië. Jaren later maakte de vrouw stap voor stap diezelfde reis om erachter te komen wat er gebeurd was. Het had potentie. Op het eind had de vrouw er achter kunnen komen hoe ze overleden was "maar het was een beetje... zo van "ja, ze is inderdaad*

verdronken". *Het was goed geschreven en een goed concept. De donkere kamer van Damokles (1958) van W.F. Hermans was ook goed, maar ook vreemd omdat het concept interessant was en je een idee had van waar het naartoe bouwde, maar het bleef "eentonig". "Alsof je de hele tijd een plottwist verwacht, maar dan komt die niet". Een boek dat niet goed geschreven is volgens haar: Joe Speedboot (2005) van Tommy Wieringa. De personages voelden volgens J vlak aan. Er wordt geprobeerd betekenis te vinden in hoe mysterieus Joe Speedboot is etc. "Maar het verhaal bestond praktisch niet. Hij ging uiteindelijk armpje drukken of zo, en dat was dan het meest interessante wat er gebeurde in het boek."*

- i. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou?
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- j. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur vaak over dezelfde onderwerpen gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Dit is natuurlijk een vooroordeel. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou nog meer over Nederlandse boeken?
- k. En welke vooroordelen bestaan er over Engelse boeken?
- l. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens?

2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet? *Niet echt, vroeger misschien wel. The Lunar Chronicles (2012 – 2018) van Marissa Meyer was ze begonnen in het Nederlands en is toen verder gegaan in het Engels omdat de Nederlandse editie niet beschikbaar was. Tegenwoordig kiest ze voor de Engelse versie omdat ze het goed kan lezen en dan kan ze lezen "wat de auteur echt bedoelde in plaats van een interpretatie van wat de auteur bedoelde."*
- b. Wat zijn volgens jou de voordelen van het lezen van een Nederlandse vertaling? *Je krijgt de goede Engelse verhalen in je moedertaal te lezen, wat fijn is als je het liefste Nederlands leest.*
- c. Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover? *Mee eens.*
- d. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen? *J kan geen reden bedenken behalve als de Engelse versie is uitverkocht. En behalve als iemand hem in het Nederlands heeft gelezen en aanraadt, dan misschien wel.*
- e. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen? *The Hunger Games. "De Hongerspelen klinkt verschrikkelijk. In het Nederlands klinkt het zoveel sukkeliger." Maar als*

iemand heel positief is over De Hongerspelen zou ze het wel willen proberen zodat ze dezelfde ervaring hebben met het lezen van het boek.

- i. Respondent A: irritante foutjes zoals "de wereld zuigt" → te letterlijk. *"Als je het vertaalt naar het Nederlands moet je rekening houden met de taal Nederlands en hoe wij het zouden opvatten in plaats van gewoon letterlijk vertalen. Je hebt ook The Handmaid's Tale (1985) [van Margaret Atwood] en dat is vertaald als Verhaal van de dienstmaagd. Dat vond ik wel interessant hoe ze [dat] dan net hebben veranderd – want het is eigenlijk dienstmeid als je het letterlijk vertaalt – hebben ze het toch veranderd naar dienstmaagd wat toch niet zo logisch is, want het hele punt van het verhaal is dat ze juist niet een maagd is."*

3. How do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinions of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English? / How does social media inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?

a. Films & tv-series

- i. Welke films/tv-series kijk je nu of heb je onlangs gekeken? *House, Fleabag, Sherlock, Buffy the Vampire Slayer, How I Met Your Mother.*
- ii. Veel boeken worden tegenwoordig verfilmd tot bioscoopfilm of Netflix/HBO/Amazon Prime etc. serie. Kijk je weleens verfilmingen? Welke? *Als ze het doet is het meestal per ongeluk. "Oh, dat is een boek!"*
- iii. Wat motiveert jou om de verfilming van een boek te kijken?
- iv. Wat motiveert jou om het boek te lezen nadat je de verfilming hebt gezien?
  1. Lees je dan de Engelse of de Nederlandse versie? Waarom?
- v. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series? *"Zo min mogelijk."*
  1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk?
  2. Zo niet: waarom niet? *Er bestaan volgens J zoveel slechte Nederlandse films en series zoals GTST. Zodra je er daar een paar van hebt gekeken en daarna een Nederlandse film begint en de Nederlandse taal hoort denk je volgens J gelijk "Oh, dit is slecht".*
- vi. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series? Denk bijvoorbeeld aan...
  1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeelijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)
  4. Technische kwaliteit (*special en visual effects, color grading, cinematografie, camerawerk, kostuums*)

5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.)
  6. Personages (je kunnen herkennen in de characters) → *Stereotiepe personages (bijv. Soof) in Nederlandse films en televisie. Van Engels is gewoon alles beschikbaar wat je je kunt voorstellen (goed en slecht). Bij Nederlands heeft ze het gevoel dat het vaak hetzelfde is zoals een liefdesverhaal of een echtscheiding.*
  7. Plot
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
- b. Sociale media
- i. Waar haal je je boekentips vandaan? *Boekwinkels.*
  - ii. Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt?
  - iii. Wat vind je het fijnste aan deze manier van boekentips krijgen?
- c. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed? *Moeder: Jan Wolkers, Sally Rooney, Elizabeth Gilbert, John Irving (altijd in het Nederlands).*
- i. Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten? *De mooie kافت waar ze zich tot aangetrokken voelt. Goede reviews op achterflap trekken haar ook. De eerste paar pagina's of de achterkant lezen helpt ook. Het zijn niet echt mensen die haar beïnvloeden, maar haar eigen instincten.*

4. How do the interviewees' opinions of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst? *Wel prima, maar er staan volgens J niet veel moderne boeken op. Dit is volgens haar ook zo bij Engels. Ze geeft aan dat er op school boeken gelezen moeten worden omdat ze oud zijn, niet omdat ze goed zijn. Over Karel Ende Elegast: "Ik snap het punt niet waarom je dat moet lezen. Het is ook niet bepaald een heel goed verhaal of in onze eigen taal geschreven. Hetzelfde zou je kunnen zeggen voor Engels, waarom je Shakespeare zou moeten lezen."*
  - i. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken? *Karel Ende Elegast, Joe Speedboot, Donkere Kamer van Damokles, Egbert van Amstel, en een briefroman.*
- b. Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school? *Best oké want de tijdvakken en bijbehorende literatuur werden uitgelegd. Er was veel overlap bij wat het vak Kunst behandelde.*
  - i. Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten? *Niet waarom je het moet lezen, maar wel andere historische achtergrond, over waarom het destijds een belangrijke tekst was, niet waarom het nu belangrijk is.*
- c. Welke boeken heb je voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken? *1984 (1949) van George Orwell, The Handmaid's Tale, Persepolis (graphic novel), The Great Gatsby (1925) van F. Scott Fitzgerald (een tegenvaller volgens J).*

- d. Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school? *Ze heeft tweetalig onderwijs gevolgd dus heel de Engelse les bestond uit literatuurles waarbij de verhalen geanalyseerd werden en ze essays moest schrijven. Bij Nederlands kregen ze meer vragen zoals: 'waar staat dit personage voor?'. Ze geeft het voorbeeld dat ze bij de boeken voor het vak Engels uit één bladzijde al zeshonderd dingen kunt halen, en dat ze denkt dat bij Nederlandse boeken niet echt kan.*
- e. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands? *Bij Nederlands werd er meer gefocust op de geschiedenis rondom het boek. Bij Engels ging het om analyseren: waarom gebruikt de auteur dit [literary device, AK] en hoe beïnvloedt dat het boek voor jou als lezer?*
- f. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen?
- i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp
  - iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- g. Zijn er verschillen tussen Nederlandse klassiekers en Engelse klassiekers? *Volgens J zijn Engelse klassiekers vooral klassiekers omdat ze effect hebben gehad op het publiek van die tijd of er is een duidelijke oorzaak aan te wijzen waarom een tekst geschreven is, zoals hoe WOII de basis was voor het dystopische boek 1984 van George Orwell. Door deze boeken gingen mensen anders kijken naar de wereld. Ze kan zich niet voorstellen dat De donkere kamer van Damokles hetzelfde effect had. Ze denkt dat er binnen de Nederlandse literatuur af en toe grote schrijvers zijn die boeken schrijven die heel veel mensen willen lezen i.p.v. dat ze effect hebben op de wereld.*
- h. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken? *Ze zijn alle twee niet moeilijk. Misschien af en toe Nederlands omdat ze nooit in het Nederlands leest, dus dat is altijd even inkomen.*

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp?
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen? *Er komt zoveel meer seks voor in Nederlandse boeken. "Ik heb nog nooit een Nederlands boek gelezen waarin dat niet voor kwam. En in het Engels komt het bijna nooit voor."*
- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken? *Dat mensen van haar leeftijd een voorkeur hebben voor Engelstalige boeken. Ze merkt dat er op het internet veel Engels wordt gebruikt, en haar generatie zit "chronisch online" dus dat heeft waarschijnlijk ook invloed op dat ze Engels prefereren.*

K

1. How do the interviewees' preferred genres inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Waarom vind je het leuk om te lezen? *Het is leuk om in andere wereld te ontsnappen en verhalen te lezen die je zelf nooit zal meemaken. Het is een vorm van escapisme voor haar.*
- b. Welke genres lees je graag? *Fantasy, romantiek, "contemporary" (The Perks of Being a Wallflower (1999) van Stephen Chbosky), coming-of-age.*
- c. Welke boeken en schrijvers binnen die genres vind je goed? Waarom? *Percy Jackson and the Olympians (2005 – 2023) van Rick Riordan, Six of Crows (2015) van Leigh Bardugo, The Cruel Prince (2018) van Holly Black, Aristotle and Dante Discover the Secrets of the Universe (2012) van Benjamin Alire Sáenz, Heartstopper (2018 – heden) van Alice Oseman.*
- d. In welke taal lees je die boeken en schrijvers voornamelijk? Waarom? *In het Engels omdat binnen het fantasy genre er helaas niet zoveel te vinden is in het Nederlands. Verder volgt ze TTO, wat volgens K waarschijnlijk heeft bijgedragen aan haar voorkeur voor het Engels. En ze vindt Nederlandse vertalingen niet fijn. Ze benoemt dat er in fantasy boeken vaak specifieke termen worden gebruikt die in het Engels heel leuk klinken maar in het Nederlands heel "iew". Bijv. de titels: Six of Crows is List & Leugens in het Nederlands. Online zijn er ook veel lezers die voornamelijk Engels spreken. Ze geeft aan het gevoel te hebben daardoor meer verbonden met hen te zijn.*
  - i. In welke taal is het aanbod van die genres het grootst, in het Engels of het Nederlands?
- e. Veel boeken binnen dit genre zijn geschreven in het Engels. Hoe zou je het vinden om dit genre in het Nederlands te lezen (geen vertaling, maar oorspronkelijk werk)?
- f. Als de thematiek in Nederlandse boeken binnen die genres vergelijkbaar zou zijn met de Engelse, zou je dan meer in het Nederlands lezen?
  - i. Je beschreef net al dat er niet veel fantasy boeken zijn in het Nederlands en je noemde daar het woord 'helaas' bij. Stel dat Nederlandse auteurs wel fantasy zouden schrijven, zou je dat dan leuk vinden om te lezen? *Dat zou ze graag willen lezen. Ze zou niet overstappen op alleen maar Nederlands, maar daar zou ze interesse in hebben.*
- g. Hoe verschillen Engelse boeken van Nederlandse boeken volgens jou? *"Da's een goeie want de enige Nederlandse boeken die ik lees zijn voor school. Het is moeilijk te vergelijken omdat er in het Engels, voor mijn gevoel, meer genres beschikbaar zijn en in het Nederlands is het... wat me vooral op valt in het Nederlands is dat het redelijk veel mysterie boeken of thrillers zijn of zo, of dat het wat meer met geschiedenis te maken heeft. In het Engels heb je die ook, maar er zijn ook bredere genres te vinden."*
  - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  - ii. Onderwerp

- iii. Personages
  - iv. Plot
  - v. Schrijfstijl
- h. Een andere respondent zei dat Nederlandse literatuur vaak over dezelfde onderwerpen gaat waardoor ze Nederlandse boeken niet graag leest. Dit is natuurlijk een vooroordeel. Welke vooroordelen bestaan er volgens jou nog meer over Nederlandse boeken? *Op de website van lezen voor de lijst zijn er veel dezelfde soort boeken. Plots die een diepe betekenis moeten hebben of dramatische verhalen. Om dat telkens weer opnieuw te lezen haalt het plezier er uit.*
  - i. En welke vooroordelen bestaan er over Engelse boeken? *Als er bepaalde clichés in zitten zoals de love triangle. Dan hebben veel mensen al het idee dat het niets voor hen is. Sommigen vinden fantasy boeken misschien op elkaar lijken. Dat het plot hetzelfde is maar alleen de personages verschillend zijn.*
  - j. Met welke van deze vooroordelen ben jij het eens? *Soms is ze het wel eens met de afkeur van sommige clichés in Engelse boeken, zoals miscommunicatie tussen personages.*

2. How do the interviewees evaluate Dutch translations of original English-language works?

- a. Lees je wel eens de Nederlandse vertaling van een boek? Waarom wel of niet?
- b. Wat zijn volgens jou de voordelen van het lezen van een Nederlandse vertaling? *Het is fijn voor mensen die moeite hebben met Engelse taal maar toch graag die boeken willen lezen.*
- c. Een andere respondent zei dat ze een boek het liefste leest in de taal waarin het oorspronkelijk geschreven is omdat ze anders voelt dat er een stukje stijl van de schrijver mist. Wat is jouw mening hierover? *Mee eens. De manier waarop iets geschreven is kan veranderen in de vertaling. Soms is dat zonde omdat dat stukje stijl inderdaad verloren gaat volgens haar.*
- d. Wat zou jou er van overtuigen om een oorspronkelijk Engelstalig boek in de Nederlandse vertaling te lezen?
- e. Stel dat je moest kiezen tussen *The Hunger Games* en *De Hongerspelen*. Welke kies je en om welke redenen? *Omdat ze nu voornamelijk Engels leest zou ze toch voor *The Hunger Games* kiezen, maar ze zou niet meteen nee zeggen tegen *De Hongerspelen*. De titel is wat letterlijker vertaald dus daar kan ze mee leven.*
- f. Kan je uitleggen wat je precies zo gruwelijk vindt aan de Nederlandse titel *List & Leugens*? *Volgens K is het Engels is het originele dus daar houd je jezelf aan vast. Vaak lijkt de vertaalde titel helemaal niet op de originele titel.*

3. How do Dutch-language and English-language films and TV series inform the interviewees' opinions of the Dutch and English language, and how do they affect their preference to read in either Dutch or English? / How does social media

inform what genres the interviewees like to read and their degree of exposure to Dutch and English books respectively?

a. Films & tv-series

- i. Welke films/tv-series kijk je nu of heb je onlangs gekeken? *Cabinet of Curiosities (horror), Disney, Anime (Attack on Titan, My Hero Academia).*
- ii. Veel boeken worden tegenwoordig verfilmd tot bioscoopfilm of Netflix/HBO/Amazon Prime etc. serie. Kijk je weleens verfilmingen? Welke? *Ja. Soms heeft ze het boek niet gelezen als ze de film gaat kijken. De verfilmingen van de Percy Jackson boeken waren volgens haar een ramp: het volgde wel redelijk het plot maar heel veel dingen klopten net niet.*
- iii. Dus je leest vaak eerst het boek en dan kijk je de film? *Het ligt er aan. Soms als er een verfilming uit komt van een boek dat ze niet heeft kijkt ze die gewoon. Wanneer ze een boek gelezen heeft en hoort dat er een verfilming van uit komt heeft ze niet altijd de behoefte om die te kijken. Ze verplicht zich zelf niet om eerst het boek te lezen en dan pas de film te kijken.*
- iv. Als je een verfilming kijkt en hem leuk vindt, wil je dan graag het boek lezen? *Het verschilt. De verfilming van The Hunger Games vond ze leuk en toen wilde ze het boek lezen, maar die staat nu nog steeds ongelezen in haar boekenkast. Verfilmingen maken haar nieuwsgierig, maar ze krijgt er niet per se een sterke drang door.*
- v. Wat motiveert jou om de verfilming van een boek te kijken?
- vi. Wat motiveert jou om het boek te lezen nadat je de verfilming hebt gezien?
  1. Lees je dan de Engelse of de Nederlandse versie? Waarom?
- vii. Kijk je wel eens Nederlandstalige films en series? *Soms wel.*
  1. Zo ja: welke films en series kijk je of heb je gezien? Vond je ze leuk? *Nederlandse comedy's zoals Alles is Liefde. Vooral romantische comedy's. Ze weet niet zo goed wat er allemaal is qua Nederlandse films en tv.*
  2. Zo niet: waarom niet?
- viii. Wat vind je anders, of wat denk je dat er anders is, aan Nederlandse films/series en Engelse films/series? Denk bijvoorbeeld aan...
  1. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
  2. Onderwerp (coming-of-age, LGBTQI+, div. maatschappelijke thema's)
  3. Acteurs (diverse cast, kwaliteit van acteerwerk)
  4. Technische kwaliteit (*special en visual effects, color grading, cinematografie, camerawerk, kostuums*)
  5. Genre (groot aanbod fantasy en sci-fi op Netflix e.d.) → *Genre aanbod is breder in Engels. Nederlandse films en TV zijn "lekker Hollands". Hiermee bedoelt K vooral het soort humor. De personages komen heel Nederlands over. Amerikaanse films*

maken minder gebruik van stereotypes. Ze zijn 'internationaler', er komen andere culturen in voor.

6. Personages (je kunnen herkennen in de characters)
  7. Plot
  8. Toegankelijkheid (veel mensen hebben Netflix e.d. waar voornamelijk Engelstalig series en films op staan)
- b. Sociale media
- i. Waar haal je je boekentips vandaan? *Instagram voornamelijk, maar ook Goodreads.*
  - ii. Wat voor soort boeken worden daar vaak getipt? *Veel YAL. Ook veel dezelfde boeken, dus veel Six of Crows en boeken van Sarah J. Maas bijvoorbeeld. A Court of Thorns and Roses (2015) van Sarah J. Maas heeft ze nog niet gelezen omdat ze daar hele gemengde recensies over hoort.*
  - iii. Wat vind je het fijnste aan deze manier van boekentips krijgen? *Het is heel makkelijk. En omdat veel mensen die boeken online prijzen krijgt ze vanzelf het idee die ook leuk te kunnen vinden.*
- c. Wat wordt er bij jullie thuis gelezen? Heeft dat je beïnvloed? *Haar moeder: crime, mysterie en moord. Haar vader: historische (non)-fictie, en fantasy. Haar jongere zus: De Grijsze Jager (2005 – 2021) van John Flanagan, David Williams, en ze komt soms ook boeken lenen bij K.*
- i. Wat beïnvloedt je meer in je boekkeuzes: thuis, school of leeftijdsgenoten? *Leeftijdsgenoten en dan vooral online. Wanneer iedereen iets aan het lezen is lijkt haar dat ook leuk want dan hoort ze er bij. "Daar [online] heb je ook het meeste aanbod aan boeken. Omdat iedereen die video's maakt met recommendations is het heel makkelijk om een idee te krijgen van wat er eigenlijk allemaal is."*

4. How do the interviewees' opinions of the Dutch literature curriculum and the English literature curriculum in secondary school inform their preference to read in Dutch or English?

- a. Wat vind je van de leeslijst? *Ze snapt dat die er is. Op school is er wel een groot keuzeaanbod, omdat het allemaal veel dezelfde boeken zijn (historisch of heel uitgebreide coming-of-age) voelt het uiteindelijk alsof er niet veel keuze is. Maar er zitten volgens K wel pareltjes tussen. "Ik kijk er tegenop om verplicht iets te gaan lezen. Ik heb het idee dat als je verplicht iets moet gaan doen, dat haalt het plezier er meteen van af."*
- b. Welke boeken heb je gelezen voor Nederlands? Wat vond je van die boeken? *Pareltjes: De reünie (2004) van Simone van der Vlugt (leuk), Alles wat er was (2013) van Hanna Bervoets (leuk). Boeken uit bepaalde tijdsperiodes zijn niet zo leuk. Veel boeken over de oorlog bijvoorbeeld. Nova Zembla (ergens wel interessant volgens K), De donkere kamer van Damokles (1958) van W.F. Hermans (verwarrend, langdradig, schrijfstijl was het niet helemaal voor haar). Ilios & Odysseus (2001) van Imme Dros (leuk), Grand Hotel Europa (2018) van Ilja Leonard Pfeijffer (heel uitgebreid, filosofisch, openingszin was een halve pagina), Gijbsbrecht van Amstel (verwijzingen naar Paard van Troje*

- waren leuk) en Hex (2013) van Thomas Olde Heuvelt. In de onderbouw: *Kruistocht in spijkerbroek* (1973) van Thea Beckman en *De Grijsze Jager*.
- c. Wat vind je van de Nederlandse literatuurlessen op school? *Het bestaat vooral uit literatuurgeschiedenis. Ze vindt geschiedenis heel interessant en literatuurgeschiedenis ook wel. Wat er tijdens literatuurgeschiedenis werd uitgelegd overlapt soms met dingen die ze al weet van geschiedenis. Op dit moment moet ze een groepspresentatie geven over het gedicht 'Het lied der achttien dooden' van Jan Campert.*
    - i. Biedt de literatuurles genoeg diepgang op de historische context van oudere teksten? *Ja!*
  - d. Welke boeken heb je voor Engels gelezen? Wat vond je van die boeken? *bij Engels mogen ze niet zelf kiezen, daar krijgen ze een lijst aangewezen. Gelezen boeken: The Reader (1995) van Bernhard Schlink, Purple Hibiscus (2003) van Chimamanda Ngozi Adichie, Frankenstein (1818) van Mary Wollstonecraft Shelley, Kiss of the Spiderwoman (1973) van Manuel Puig (toneelstuk). Ze heeft het idee dat ze bij Engels meer de richting van de klassieke werken op gaat, wat ze als leuk ervaart.*
  - e. Krijg je bij Nederlands ook klassiekers mee? Zoals *Frankenstein* dat is voor het Engels? *"Ik weet eigenlijk niet zo goed wat Nederlandse klassiekers zijn. Wat wel een veel gekozen boek is, is De aanslag (1982) [van Harry Mulisch, AK] maar ik weet niet of dat onder een klassieker valt of niet."*
  - f. Wat vind je van de Engelse literatuurlessen op school? *Ook wel interessant. "Die is veel breder met veel bekendere werken, zoals William Shakespeare en zo. Ik denk omdat die ook bekender zijn worden ze meteen ook interessanter. Zo van: 'Oh wacht, dit herken ik, wat is daar nog meer over te leren?'"*
  - g. Zijn er andere verschillen die je ervaart tussen literatuurlessen Engels vs. Nederlands? *Volgens K gaat het vak Engels verder terug in de tijd. Bij Nederlands begint het vanaf de middeleeuwen, waar er ook maar weinig werken te vinden zijn. Bij Engels voelt het breder aan.*
  - h. Zijn er volgens jou verschillen tussen de boeken die je voor Nederlands en voor Engels moest lezen? *Engels behandelt meer controversiële onderwerpen zoals die aan bod kwamen in The Reader (leeftijdsverschil tussen de personages), Purple Hibiscus (huiselijk geweld), Kiss of the Spiderwoman (transgender personages) en Frankenstein (ethiek). Ook de metaforen die daarvoor worden gebruikt. Bij Nederlands mist ze dat.*
  - i. Bij Nederlands zijn het veel historisch gerichte teksten? *Ja.*
    - i. Taalgebruik ('ouderwets' of moeilijk, makkelijk, vlot, lengte van de zinnen, etc.)
    - ii. Onderwerp
    - iii. Personages
    - iv. Plot
    - v. Schrijfstijl
  - j. Zijn er verschillen tussen Nederlandse klassiekers en Engelse klassiekers? *K weet niet hoe ze deze vraag zou moeten beantwoorden.*
  - k. Wat vind je moeilijker om te lezen: Nederlandse of Engelse boeken? *Ze denkt Nederlands omdat ze nu zo gewend is aan het Engels en de Engelse schrijfstijl. Ze moet nu elke keer even wennen als ze een Nederlandstalig boek oppakt. Het*

ligt ook aan de boeken die je kiest voor de lijst. Grand Hotel Europa was voor haar wat langdradig. In Engelse fantasy is het makkelijker om te ontsnappen. Bij Nederlandse boeken is ontsnappen in een boek iets moeilijker vanwege de historische onderwerpen.

- l. Wat vind je van de Nederlandse taal an sich? Vind je dat een mooie taal of lelijke taal? Of ben je neutraal? *"Ik vind het een ingewikkelde taal. Ik denk dat onze taal vooral bestaat uit uitzonderingen en allemaal aparte regeltjes. Ik denk dat het daarom ook wat moeilijker is." Verder is ze neutraal.*
- m. Wat vind je van de Engelse taal? *Iets minder ingewikkeld omdat er minder uitzonderingen zijn, en de uitzonderingen die er zijn staan ook vast en goed beschreven. Engels is volgens K handig omdat veel mensen het spreken. Ze heeft geen mening over of het mooi of lelijk is.*

5. Afsluitend

- a. Wat wil je nog kwijt over dit onderwerp? *Het verplichte gevoel [dat je het moet lezen] bij Nederlandse boeken heeft ze niet bij Engelse boeken, en ook het gevoel dat het Engelse aanbod breder is. "Het biedt meer ruimte om verschillende genres te ontdekken."*
- b. Zijn er dingen die we niet hebben besproken, die je wel bij dit onderwerp vindt passen?
- c. Wat denk jij dat er uit mijn onderzoek gaat blijken? *Ze denkt dat er een grotere voorkeur is voor Engels vanwege het bredere aanbod.*